Wybory
do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
13 października 2019 r.

Szkolenie
członków obwodowych komisji wyborczych

Część II - przygotowanie
i przeprowadzenie głosowania oraz
ustalenie wyników głosowania

Opracowanie:

© Krajowe Biuro Wyborcze

Krajowe Biuro Wyborcze

INFORMACJE OGÓLNE – CZŁONKOWIE OKW

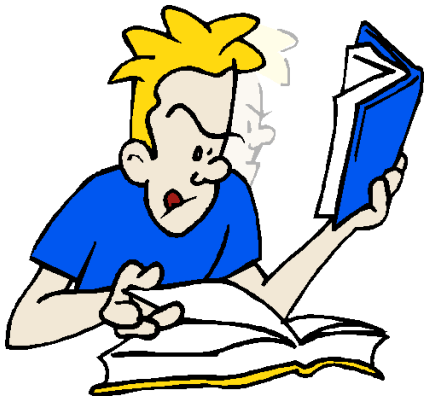

Zgodnie z art. 161 § 1 Kodeksu wyborczego wytyczne Państwowej Komisji Wyborczej są wiążące dla komisji niższego stopnia. **Dlatego też członkowie OKW zobowiązani są przestrzegać wszystkie uchwały PKW, a w szczególności zapoznać się z całością wytycznych załączonych do uchwały nr 210/2019 PKW i bezwzględnie je stosować oraz posiadać w lokalu wyborczym w dniu głosowania**.

Wytyczne PKW zostały podzielone na rozdziały i punkty oraz zawierają na wstępie spis treści ułatwiający korzystanie z Wytycznych.

W razie wystąpienia sytuacji, w której powstaje wątpliwość, jak OKW powinna postąpić należy skorzystać z posiadanego wydruku Wytycznych PKW.

INFORMACJE OGÓLNE

Obsługę i techniczno-materialne warunki pracy OKW, w tym możliwość wykorzystania techniki elektronicznej oraz wykonanie zadań związanych z organizacją i przeprowadzeniem wyborów na obszarze gminy zapewnia wójt (art. 156 § 1 Kodeksu wyborczego), dotyczy to w szczególności czynności związanych z przekazaniem i zabezpieczeniem kart do głosowania, przekazaniem spisu wyborców, osłon na spis wyborców i innych niezbędnych materiałów oraz wyposażeniem i przygotowaniem lokalu wyborczego.

Dlatego wszelkie potrzeby OKW powinna zgłaszać do urzędu gminy.

PROGRAM SZKOLENIA

I. Informacje ogólne
   - Członkowie OKW
   - Mężowie zaufania
   - Obserwatorzy społeczni i międzynarodowi
   - Dziennikarze
   - Lokal wyborczy

II. Zadania OKW przed dniem wyborów
   - Głosowanie korespondencyjne
   - Odbiór kart do głosowania oraz innych dokumentów i materiałów

III. Zadania OKW w dniu wyborów przed otwarciem lokalu wyborczego

IV. Zadania OKW w trakcie głosowania
   - Otwarcie lokalu wyborczego
   - Postępowanie w przypadku skreślenia kandydata lub unieważnienia rejestracji listy

PROGRAM SZKOLENIA

IV. Zadania OKW w trakcie głosowania – cd.

- Czynności przed wydaniem wyborcy kart do głosowania
- Dopisywanie wyborców do spisu wyborców
- Wydawanie wyborcom kart do głosowania
- Głosowanie przez pełnomocnika
- Wydawanie wyborcom nakładek na karty do głosowania sporządzone w alfabecie Braille'a
- Przebieg głosowania
- Przekazanie PKW danych o frekwencji
- Zadania OKW związane z głosowaniem korespondencyjnym
- Szczególne zadania OKW w obwodach utworzonych w szpitalach i domach pomocy społecznej
- Przerwa w głosowaniu

V. Zakończenie głosowania

PROGRAM SZKOLENIA

VI. Ustalenie wyników głosowania i sporządzenie protokołów głosowania

- Informacje wstępne w protokołach głosowania
- Rozliczenie kart do głosowania
- Ustalenie wyników głosowania
- Uwagi wnoszone do protokołów głosowania
- Sporządzenie protokołów głosowania i podanie ich do publicznej wiadomości

VII. Przekazywanie protokołu głosowania

- Przekazanie protokołów głosowania pełnomocnikowi Okręgowej Komisji Wyborczej
- Przekazanie protokołów głosowania Okręgowej Komisji Wyborczej

VIII. Postępowanie z dokumentami z wyborów

Krajowe Biuro Wyborcze
Delegatura w Tarnobrzegu

39-400 Tarnobrzeg, ul. 1 Maja 4a/206
(budynek Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego
Delegatura w Tarnobrzegu – wieżowiec II piętro)
tel.: (15) 822 15 95 wew. 217
fax.: (15) 823 67 79
adres e-mail: tag-dyr@kbw.gov.pl

Komisarz Wyborczy w Tarnobrzegu – **Katarzyna BRYŚ-DYWAN**

Dyrektor Delegatury KBW w Tarnobrzegu – **Elżbieta KOZIARSKA**

Pełnomocnik ds. informatyki Delegatury KBW w Tarnobrzegu – **Paweł SABAT**

Strony internetowe: **www.pkw.gov.pl** **https://tarnobrzeg.kbw.gov.pl**

Krajowe Biuro Wyborcze

Okręgowa Komisja Wyborcza w Rzeszowie

siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej:

Krajowe Biuro Wyborcze
Delegatura w Rzeszowie

ul. Grunwaldzka 15, pokój 414

35-959 Rzeszów

tel. 17 867 1418, fax. 17 867 19 97

adres email: rzeszow@kbw.gov.pl

Strona internetowa: https://rzeszow.kbw.gov.pl

ZADANIA OKW PRZED DNIEM GŁOSOWANIA

GŁOSOWANIE KORESPONDENCYJNE – *pkt 28 Wytycznych PKW*

POSIEDZENIE KOMISJI

- **W terminie uzgodnionym z urzędnikiem wyborczym OKW zbiera się co najmniej w połowie składu w celu przygotowania pakietów wyborczych.**
- **Zadanie: ostemplowanie pieczęcią OKW kart do głosowania w głosowaniu korespondencyjnym oraz przygotowanie pakietów wyborczych.**

- **Miejsce wykonania czynności wskazuje urzędnik wyborczy.**
- **Protokół z ostemplowania kart odrębnie do Sejmu RP i do Senatu RP sporządza się w 2 egz. (urzędnik wyborczy i dokumentacja OKW).**

Przed rozpoczęciem stemplowania kart do głosowania OKW upewnia się, czy wydano jej właściwą pieczęć (z napisem określającym nazwę i siedzibę komisji oraz numer obwodu głosowania).

GŁOSOWANIE KORESPONDENCYJNE

Skład pakietu wyborczego zgodnie z wymogami ustawowymi – uchwała PKW (M.P. z 2018 r. poz. 966 i z 2019 r. poz. 375).

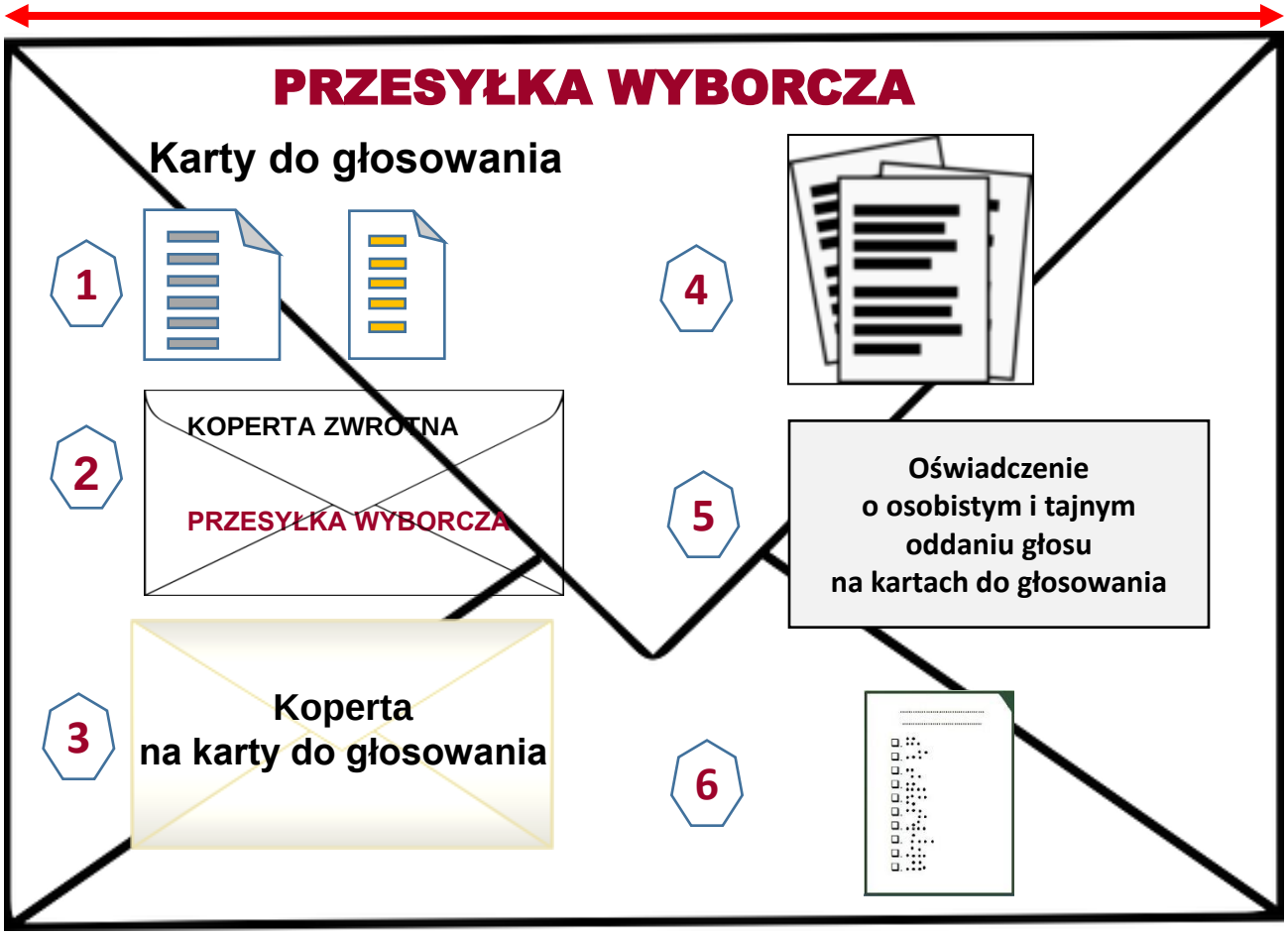

1. Karty do głosowania
2. Koperta zwrotna
3. Koperta na karty do głosowania
4. Instrukcja głosowania korespondencyjnego
5. Oświadczenie o osobistym i tajnym oddaniu głosu
6. Nakładka na karty do głosowania (tylko jeżeli wyborca zażądał)

Krajowe Biuro Wyborcze

GŁOSOWANIE KORESPONDENCYJNE

Przygotowanie pakietu wyborczego

- Na formularzu **oświadczenia** umieszcza się **imię (imiona), nazwisko oraz PESEL** wyborcy niepełnosprawnego, nazwę przeprowadzanych wyborów i ich datę.

- **Na kopercie na pakiet wyborczy** oraz na kopercie zwrotnej umieszcza się oznaczenie **„przesyłka wyborcza”.**

- **Na kopercie zwrotnej** umieszcza się **adres właściwej OKW.**

- **Na kopercie na karty do głosowania** umieszcza się oznaczenie **„koperta na karty do głosowania”.**

GŁOSOWANIE KORESPONDENCYJNE

Przygotowanie pakietu wyborczego - c.d.

Na kopercie zwrotnej i kopercie na karty do głosowania nie można umieszczać żadnych innych oznaczeń poza wymienionymi.

Czynności dotyczące przygotowania pakietu wyborczego, wykonuje OKW w obecności urzędnika wyborczego.

Urzędnik wyborczy niezwłocznie informuje wójta o wysłanych pakietach wyborczych.

CZŁONKOWIE OKW w dniu głosowania:

- są obowiązani nosić w widoczny sposób **identyfikatory**;
- nie mogą udzielać **wyborcom pomocy w głosowaniu,** z wyjątkiem udzielania głosującym informacji o zmianach kandydatów na karcie do głosowania;
- na wniosek wyborcy OKW jest obowiązana **wyjaśnić mu sposób głosowania** oraz warunki ważności głosu, zgodnie z informacją umieszczoną na karcie do głosowania.

MĘŻOWIE ZAUFANIA – *pkt 3-12 Wytycznych PKW*

- **1 komitet wyborczy - 1 mąż zaufania**
- wyłącznie pełnoletni obywatel polski posiadający pełnię praw obywatelskich;
- **wyznaczony przez pełnomocnika wyborczego** komitetu wyborczego, który zarejestrował listę kandydatów na posłów lub kandydata na senatora **w danym okręgu wyborczym**;
- mogą być obecni w lokalu wyborczym od chwili rozpoczęcia pracy (a nie rozpoczęcia głosowania);
- **mężowie zaufania danego komitetu mogą zmieniać się w ciągu pracy OKW tylko do czasu zamknięcia lokalu wyborczego po zakończeniu głosowania;**
- **zobowiązani są nosić identyfikator w lokalu OKW.**

Identyfikatory nie mogą zawierać elementów kampanii wyborczej.

Krajowe Biuro Wyborcze

WZÓR ZAŚWIADCZENIA DLA MĘŻA ZAUFANIA

ZAŚWIADCZENIE DLA MĘŻA ZAUFANIA

Ja ……,
(imię - imiona i nazwisko)

jako pełnomocnik wyborczy – osoba upoważniona przez pełnomocnika wyborczego*, działając w imieniu:

Nazwa komitetu

zaświadczam, że Pan / Pani:

Imię		Drugie imię		Nazwisko	
Numer ewidencyjny PESEL					

został(-a) wyznaczony(-a) na męża zaufania do:

…… W …… **
(nazwa komisji wyborczej i, w przypadku obwodowej komisji wyborczej, jej numer) *(miejscowość)*

w wyborach ……
(nazwa wyborów)

zarządzonych na dzień ……
(data wyborów)

……
(podpis pełnomocnika lub osoby upoważnionej)

* Jeżeli zaświadczenie wystawiła osoba upoważniona przez pełnomocnika, zaświadczenie należy okazać właściwej komisji wyborczej łącznie z kopią udzielonego upoważnienia.

** W przypadku wyznaczenia męża zaufania do obwodowej komisji wyborczej zaświadczenie dotyczy zarówno obwodowej komisji wyborczej ds. przeprowadzenia głosowania w obwodzie, jak i obwodowej komisji wyborczej ds. ustalenia wyników głosowania w obwodzie, chyba że zostanie w nim wskazana tylko jedna z tych komisji.

Załącznik do uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 30 lipca 2018r. (M. P. z 2018 r. poz. 822)

- **Zaświadczenie podpisuje pełnomocnik wyborczy lub osoba upoważniona przez pełnomocnika, wówczas należy okazać OKW kserokopię upoważnienia;**
- **Zaświadczenia mogą różnić się między sobą wyglądem i układem graficznym, ale ich treść musi odpowiadać wzorowi ustalonemu przez Państwową Komisję Wyborczą;**
- **OKW sprawdza tożsamość męża zaufania.**

Krajowe Biuro Wyborcze

MĘŻOWIE ZAUFANIA

Mężem zaufania nie może być:

- kandydat w wyborach
- członek komisji wyborczej
- pełnomocnik wyborczy i pełnomocnik finansowy
- urzędnik wyborczy
- komisarz wyborczy

Mężowie zaufania nie mogą:

1) wykonywać żadnych czynności członka OKW;
2) pomagać wyborcom w głosowaniu ani udzielać im wyjaśnień;
3) liczyć, ani przeglądać kart do głosowania przed rozpoczęciem głosowania, w trakcie głosowania i po jego zakończeniu, tj. **nie mogą mieć żadnego kontaktu fizycznego z kartami do głosowania – nie mogą dotykać kart – w żadnym momencie**;

Niedopuszczalne jest utrudnianie przez członków OKW obserwacji mężom zaufania wszystkich wykonywanych czynności.

MĘŻOWIE ZAUFANIA - UPRAWNIENIA

Mężowie zaufania mają prawo w szczególności:

1) być obecni podczas wszystkich czynności OKW, do której zostali wyznaczeni;
2) być obecni w lokalu wyborczym w czasie przygotowania do głosowania, w trakcie głosowania i podczas ustalania wyników głosowania oraz sporządzania protokołów;
3) obserwować liczenie głosów i ustalenie wyników głosowania przez OKW;
4) zgłaszać przewodniczącym komisji na bieżąco uwagi i zastrzeżenia;
5) wnosić na piśmie uwagi do protokołów głosowania, **z wymienieniem konkretnych zarzutów.** Wniesione uwagi **muszą być** podpisane w protokole przez męża zaufania;
6) występować o wydanie kopii protokołów głosowania;
7) być obecni przy przewożeniu i przekazywaniu protokołów głosowania.

Wykonywanie uprawnień mężów zaufania nie może utrudniać pracy OKW, zakłócać powagi głosowania ani naruszać jego tajności, nawet jeśli wyborca w lokalu lub będący za osłoną poprosi o pomoc męża zaufania.

MĘŻOWIE ZAUFANIA - UPRAWNIENIA

W dniu głosowania:

- od momentu rozpoczęcia pracy przez OKW do czasu rozpoczęcia głosowania

oraz

- w okresie od zamknięcia lokalu wyborczego do czasu podpisania protokołów głosowania

czynności komisji mogą być rejestrowane (bez transmisji !!!) przez mężów zaufania z wykorzystaniem własnych urządzeń rejestrujących (art. 42 § 5 Kodeksu wyborczego).

Materiały zawierające zarejestrowany przebieg czynności na wniosek męża zaufania, rejestrującego te czynności, mogą zostać zakwalifikowane jako dokumenty z wyborów. W przypadku, **gdy mąż zaufania złoży wniosek o dołączenie zarejestrowanego przez niego materiału jako dokument z wyborów**, komisja pakuje go, opieczętowuje oraz przekazuje z innymi dokumentami z wyborów m.in. spisem wyborców – pkt. 136 *Wytycznych PKW*.

MĘŻOWIE ZAUFANIA - UPRAWNIENIA

Obserwacja czynności wykonywanych przez OKW w trakcie głosowania, tj. w okresie od jego rozpoczęcia o godz. 7^{00} do czasu jego zakończenia do godz. 21^{00}, z zastrzeżeniem, że nie zostało ono przedłużone, nie uprawnia mężów zaufania do utrwalania pracy OKW za pomocą żadnych urządzeń rejestrujących.

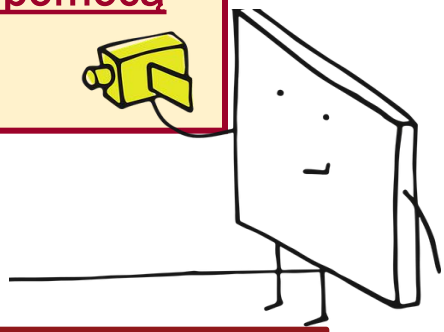

Przewodniczący OKW powinien ustalić i przekazać przybyłym kwestie organizacyjne związane z wykonywaniem funkcji męża zaufania.

OBSERVATORZY SPOŁECZNI
– pkt 13-17 Wytycznych PKW

Prawo wyznaczenia po jednym obserwatorze społecznym do OKW mają stowarzyszenia i fundacje wpisane do Krajowego Rejestru Sądowego, które w swoim statucie mają zapisaną realizację co najmniej jednego z celów:

- **troskę o demokrację**
- **o prawa obywatelskie**
- **o rozwój społeczeństwa obywatelskiego.**

Nie ma przy tym znaczenia, w jaki sposób zostaną one zapisane (jakie sformułowania zostaną użyte) w statucie.

ZAŚWIADCZENIE
DLA OBSERWATORA SPOŁECZNEGO

ZAŚWIADCZENIE DLA OBSERWATORA SPOŁECZNEGO

Ja ……,
(imię - imiona i nazwisko)

działając w imieniu organu uprawnionego do reprezentowania na zewnątrz stowarzyszenia/fundacji,*)
do którego(-ej) celów statutowych należy troska o demokrację, prawa obywatelskie i rozwój społeczeństwa obywatelskiego:

Nazwa stowarzyszenia lub fundacji	
Numer KRS	

zaświadczam, że Pan / Pani:

Imię		Drugie imię		Nazwisko	
Numer ewidencyjny PESEL					

został(-a) wyznaczony(-a) na obserwatora społecznego do:

…… w ……[1)]
(nazwa komisji wyborczej i, w przypadku obwodowej komisji wyborczej, jej numer) *(miejscowość)*

w wyborach ……
(nazwa wyborów)

zarządzonych na dzień ……
(data wyborów)

……
(podpis osoby uprawnionej)

*) niepotrzebne skreślić lub pominąć

[1)] W przypadku wyznaczenia obserwatora społecznego do obwodowej komisji wyborczej zaświadczenie dotyczy zarówno obwodowej komisji wyborczej ds. przeprowadzenia głosowania w obwodzie, jak i obwodowej komisji wyborczej ds. ustalenia wyników głosowania w obwodzie, chyba że zostanie w nim wskazana tylko jedna z nich.

- **Obserwator społeczny przedstawia przewodniczącemu OKW zaświadczenie podpisane przez osobę działającą w imieniu organu uprawnionego do reprezentowania na zewnątrz stowarzyszenia/fundacji oraz dokument tożsamości.**
- **Zaświadczenia mogą różnić się układem graficznym, ale ich treść musi odpowiadać wzorowi ustalonemu przez PKW (M.P. z 2018 r. poz. 795).**
- **OKW sprawdza tożsamość obserwatora społecznego.**

ZAŚWIADCZENIE DLA OBSERWATORA SPOŁECZNEGO

Na podstawie przedłożonego komisji zaświadczenia, w którym wskazany będzie numer, pod którym stowarzyszenie lub fundacja została wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego, członek komisji weryfikuje uprawnienie do wyznaczenia obserwatorów społecznych przez dane stowarzyszenie lub fundację (cele statutowe).

Sprawdzenia można dokonać w wyszukiwarce Ministerstwa Sprawiedliwości na stronie internetowej

https://ekrs.ms.gov.pl/web/wyszukiwarka-krs

W przypadku braku takiej możliwości technicznej lub innych wątpliwości komisja zwraca się o pomoc w tej sprawie do urzędu gminy.

OBSERWATORZY SPOŁECZNI

Obserwatorem społecznym może być osoba spełniająca warunki określone dla męża zaufania (slajdy nr 14 akapit 1 i nr 16, akapit 1).

Obserwatorzy społeczni mają takie same uprawnienia jakie przysługują mężom zaufania **z wyjątkiem:**

1) **wnoszenia uwag do protokołów głosowania;**
2) **obecności przy przewożeniu i przekazywaniu protokołów głosowania.**

OBSERWATORZY MIĘDZYNARODOWI

Przy wszystkich czynnościach OKW mogą być również obecni **obserwatorzy międzynarodowi** zaproszeni przez PKW.

Obserwatorzy międzynarodowi przedstawią OKW **zaświadczenie** wydane przez PKW.

Obserwatorzy posiadają **uprawnienia mężów zaufania**, z wyjątkiem prawa do wnoszenia uwag do protokołów głosowania (art. 50 § 2 Kodeksu wyborczego).

OBECNOŚĆ DZIENNIKARZY W LOKALU WYBORCZYM – *pkt 19 Wytycznych PKW*

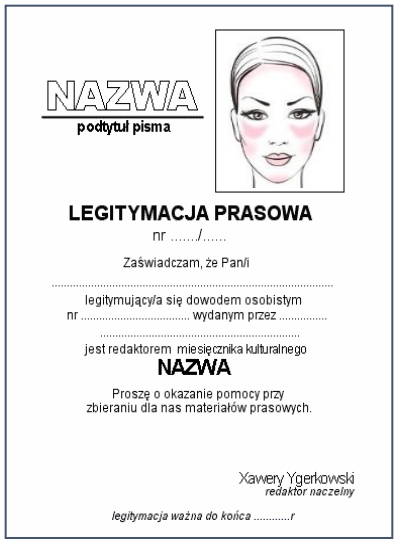
NAZWA
podtytuł pisma

LEGITYMACJA PRASOWA
nr ...../.....

Zaświadczam, że Pan/i
.....
legitymujący/a się dowodem osobistym
nr ..... wydanym przez .....
.....
jest redaktorem miesięcznika kulturalnego
NAZWA

Proszę o okazanie pomocy przy
zbieraniu dla nas materiałów prasowych.

Xawery Ygerkowski
redaktor naczelny

legitymacja ważna do końca .....r

- ważna legitymacja dziennikarska lub inny dokument potwierdzający reprezentowanie redakcji;
- obowiązek zgłoszenia obecności przewodniczącemu OKW oraz stosowanie się do zarządzeń mających na celu zapewnienie powagi i tajności głosowania;
- zakaz przeprowadzania wywiadów <u>w lokalu w którym odbywa się głosowanie;</u>
- zakaz przebywania w lokalu wyborczym przed rozpoczęciem głosowania oraz po jego zakończeniu.

<u>Po uzyskaniu zgody</u> przewodniczącego OKW oraz osób, których wizerunek jest utrwalany, w tym członków komisji, dopuszczalne jest sfilmowanie i sfotografowanie momentu oddania głosu.

PRAWA DZIENNIKARZY – otwarcie urny wyborczej

Za zgodą Okręgowej Komisji Wyborczej przewodniczący OKW zezwala na sfilmowanie i sfotografowanie przez dziennikarzy momentu otwierania przez OKW urny wyborczej i wyjmowania z niej kart do głosowania. Po wykonaniu tej czynności dziennikarze obowiązani są niezwłocznie opuścić lokal OKW.

LOKAL WYBORCZY– *pkt 20 – 26 Wytycznych PKW*

Lokal OKW powinien być — w miarę możliwości — tak urządzony, aby wyborca, po otrzymaniu karty do głosowania kierował się bezpośrednio do miejsca za osłoną, a następnie w stronę urny.

Za przygotowanie lokalu wyborczego odpowiedzialny jest wójt, a zadaniem OKW jest **bezwzględny obowiązek sprawdzenia tego przygotowania** postępując w sposób opisany w pkt 20-26 Wytycznych PKW. **OKW zwraca szczególną uwagę na potrzeby osób niepełnosprawnych.**

Krajowe Biuro Wyborcze

LOKAL WYBORCZY

Pomieszczenia lub osłony do tajnego głosowania powinny być przygotowane w odpowiedniej liczbie dla sprawnego przebiegu głosowania, łatwo dostępne, umożliwiające nieskrępowane i tajne głosowanie, wyposażone w przybory do pisania, dobre oświetlenie oraz plakat informacyjny PKW o sposobie głosowania.

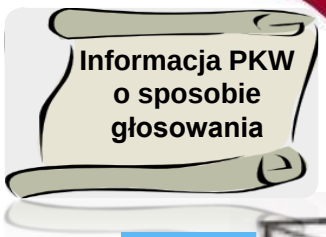

Po odebraniu lokalu OKW sprawdza wielkość i możliwość zabezpieczenia urny przed otwarciem. OKW może wystąpić do wójta o zabezpieczenie dodatkowej urny informując o tym urzędnika wyborczego.

Kontrola stanu wyposażenia lokalu, w tym czy jest godło, dostęp do telefonu oraz oznakowania budynku.

Termin - uzgodnić z wójtem, nie później niż w przeddzień głosowania skontrolować stan wyposażenia lokalu oraz oznakowania budynku. O brakach zawiadomić wójta, a później sprawdzić czy zostały one usunięte.

WARUNKI TECHNICZNE
LOKAL DOSTOSOWANY DO POTRZEB OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Na podstawie rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 29 lipca 2011 r. w sprawie lokali obwodowych komisji wyborczych dostosowanych do potrzeb wyborców niepełnosprawnych (Dz. U. z 2019, poz. 336).

Kontrola czy lokal oraz elementy jego wyposażenia spełniają warunki rozporządzenia.

Warunki określone w rozporządzeniu, które OKW powinna skontrolować, a ewentualny ich brak możliwy jest jeszcze do uzupełnienia na dzień głosowania po kontroli OKW:

- ✓ **kontrastujący kolor krawędzi stopni schodów i posadzki;**
- ✓ **dogodne warunki ruchu** (oznaczenie przezroczystych przegród, przeciwpoślizgowe posadzki, brak przeszkód, dodatkowe oświetlenie miejsca zapewniającego tajność głosowania);
- ✓ **co najmniej jedno miejsce zapewniające tajność głosowania dostosowane do potrzeb wyborcy niepełnosprawnego;**
- ✓ **wysokość urny** – max 1 m;
- ✓ **przejście między elementami wyposażenia lokalu min 1,5 m;**
- ✓ **obwieszczenia i informacje** umieszczone dodatkowo w miejscu dostępnym z wózka inwalidzkiego, na wysokości 0,9 m (mierzonej od posadzki do dolnej części arkusza obwieszczenia lub informacji).

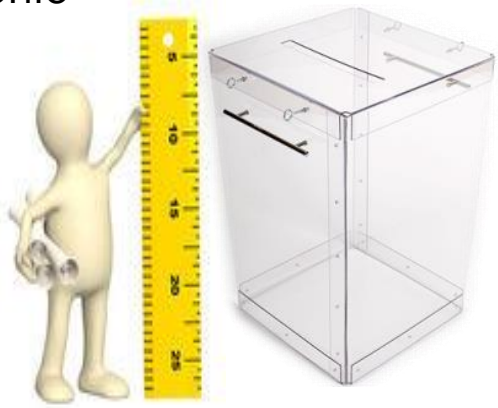

Krajowe Biuro Wyborcze

W LOKALU WYBORCZYM POWINNY BYĆ UMIESZCZONE URZĘDOWE OBWIESZCZENIA I INFORMACJE O:

(pkt 22 – 23 Wytycznych PKW)

- **numerze i granicach okręgu wyborczego do Sejmu RP i liczbie posłów wybieranych w tym okręgu oraz o numerze i granicach okręgu wyborczego do Senatu RP oraz siedzibach okręgowych komisji wyborczych;**
- **numerach i granicach obwodów głosowania oraz siedzibach OKW;**
- **zarejestrowanych w danym okręgu wyborczym listach kandydatów na posłów i zarejestrowanych kandydatach na senatora;**
- **sposobie głosowania i warunkach ważności głosu;**
- **składzie OKW;**
- **ewentualne informacje o skreślonych kandydatach na posła lub senatora, których nazwiska znajdują się na kartach do głosowania;**
- **ewentualne informacje o unieważnieniu rejestracji listy kandydatów na posłów, która znajduje się na karcie do głosowania wraz z informacją o warunkach ważności głosu na takiej karcie.**

LOKAL WYBORCZY

OKW ma obowiązek sprawdzenia, czy w lokalu i w budynku, w którym mieści się lokal wyborczy są umieszczone hasła, napisy lub ulotki oraz inne materiały o charakterze agitacyjnym, które nie mogą być tam umieszczone w dniu wyborów (art. 107 § 2 Kodeksu wyborczego).

Kontrolę należy przeprowadzić w przeddzień głosowania oraz przed rozpoczęciem głosowania i w czasie głosowania. **W razie potrzeby OKW usuwa materiały agitacyjne we własnym zakresie lub prosi o usunięcie wójta oraz informuje urzędnika wyborczego o tym fakcie.**

Hasła, napisy lub ulotki agitacyjne umieszczone w pobliżu budynku, w którym znajduje się lokal wyborczy np. bezpośrednio przed wejściem na teren budynku lub w bezpośrednim sąsiedztwie, lecz poza jego terenem, nie naruszają przepisów Kodeksu wyborczego i nie mogą być usuwane przez członków OKW.

ZADANIA OKW PRZED DNIEM WYBORÓW
- pkt 27-33 Wytycznych PKW
(najpóźniej w przeddzień – odbiór materiałów)

co najmniej 1/2 składu komisji, w tym przewodniczący lub zastępca

- karty do głosowania:
  - przeliczyć, sprawdzić czy są prawidłowo wydrukowane, zwrócić uwagę na błędy, usterki drukarskie itp., czy zawierają wszystkie listy kandydatów i kandydatów zarejestrowanych w danym okręgu;
  - sprawdzenia kompletności kart OKW dokonuje na podstawie obwieszczeń właściwych Okręgowych Komisji Wyborczych;
- formularze protokołów głosowania – 4 egz. dla każdych wyborów;
- formularze zaświadczeń o udziale w głosowaniu;
- pieczęć okrągła OKW – WŁAŚCIWA ! (patrz pkt 28 Wytycznych PKW)
- spis wyborców;
- lista wyborców, którzy udzielili pełnomocnictwa do głosowania (jeśli były udzielone);

ZADANIA OKW PRZED DNIEM GŁOSOWANIA
(najpóźniej w przeddzień – odbiór materiałów – c.d.)

co najmniej 1/2 składu komisji, w tym przewodniczący lub zastępca

- **osłony na spis wyborców, zapewniające ochronę danych osobowych osób ujętych w spisie;**
- materiały biurowe (przybory do pisania, poduszka do stempli, taśma klejąca, papier, worki i inne opakowania zbiorcze, a także plomby wyborcze).

Odbiór dokumentów i materiałów należy protokolarnie potwierdzić wymieniając ich rodzaj i ilość, w tym liczbę otrzymanych kart do głosowania odrębnie w wyborach do Sejmu RP i do Senatu RP.

Oryginał protokołu - dla organu przekazującego, a kopia pozostaje w dokumentach OKW.

KARTY DO GŁOSOWANIA i NAKŁADKI

- **Karta do głosowania w wyborach do Sejmu RP – jest tylko jedną kartą, zadrukowaną jednostronnie, z nazwiskami kandydatów drukowanymi na szarym tle.**

- **Karta do głosowania w wyborach do Senatu RP – jest tylko jedną kartą zadrukowaną jednostronnie, z nazwiskami kandydatów drukowanymi na żółtym tle.**

- **Każda karta do głosowania ma oznaczone miejsce do umieszczenia odcisku pieczęci OKW obok wydrukowanej pieczęci Okręgowej Komisji Wyborczej.**

NAKŁADKI NA KARTY DO GŁOSOWANIA

Nakładka na kartę do głosowania:

- jest sporządzona w alfabecie Braille'a odrębnie w wyborach do Sejmu RP i do Senatu RP;
- ma format odpowiadający formatowi karty do głosowania, do której ma być używana;
- w miejscach odpowiadających umieszczonej na karcie do głosowania kratce przeznaczonej na oddanie głosu umieszczona jest wycięta kratka, a następnie znak liczby porządkowej zapisany alfabetem Braille'a zgodnie z zasadami zapisu tego alfabetu w języku polskim, z tym, że na nakładce na kartę wyciętych jest odpowiednio dużo kratek;
- u góry, na dole oraz z prawej strony nakładki znajdują się zakładki podtrzymujące kartę do głosowania;
- u dołu nakładki jest wydrukowany napis informujący o jej rodzaju.

KARTY DO GŁOSOWANIA i NAKŁADKI

Karta do głosowania w wyborach do Sejmu RP

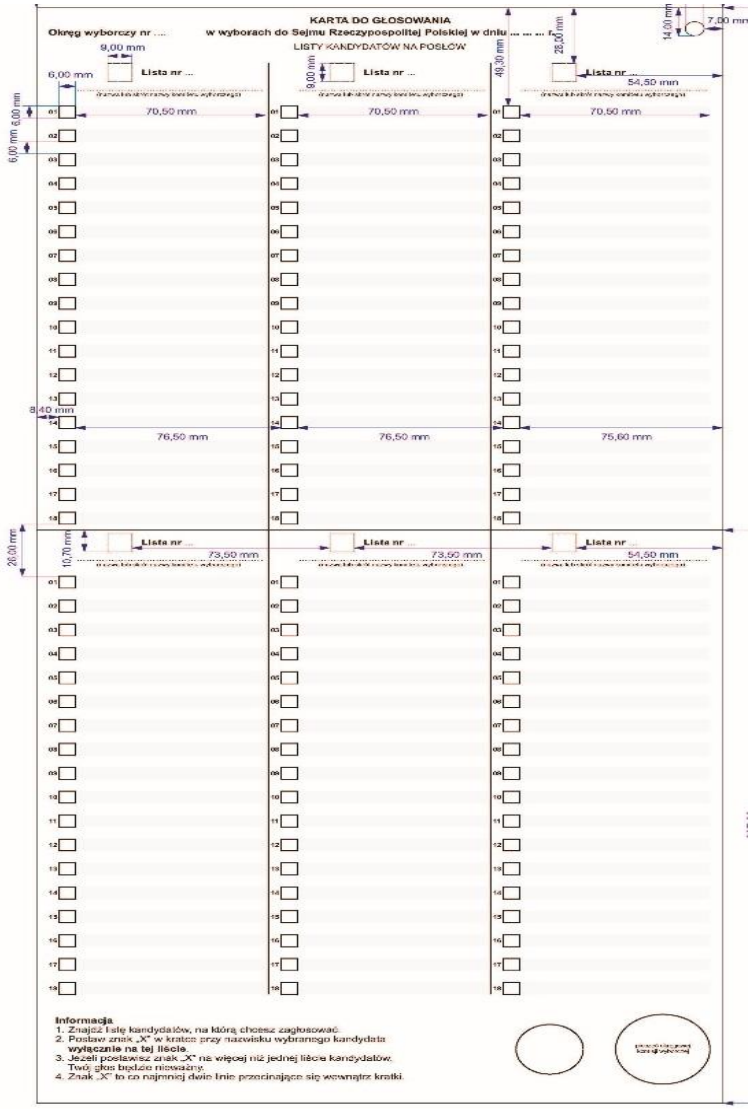

Nakładka na kartę do głosowania w wyborach do Sejmu RP

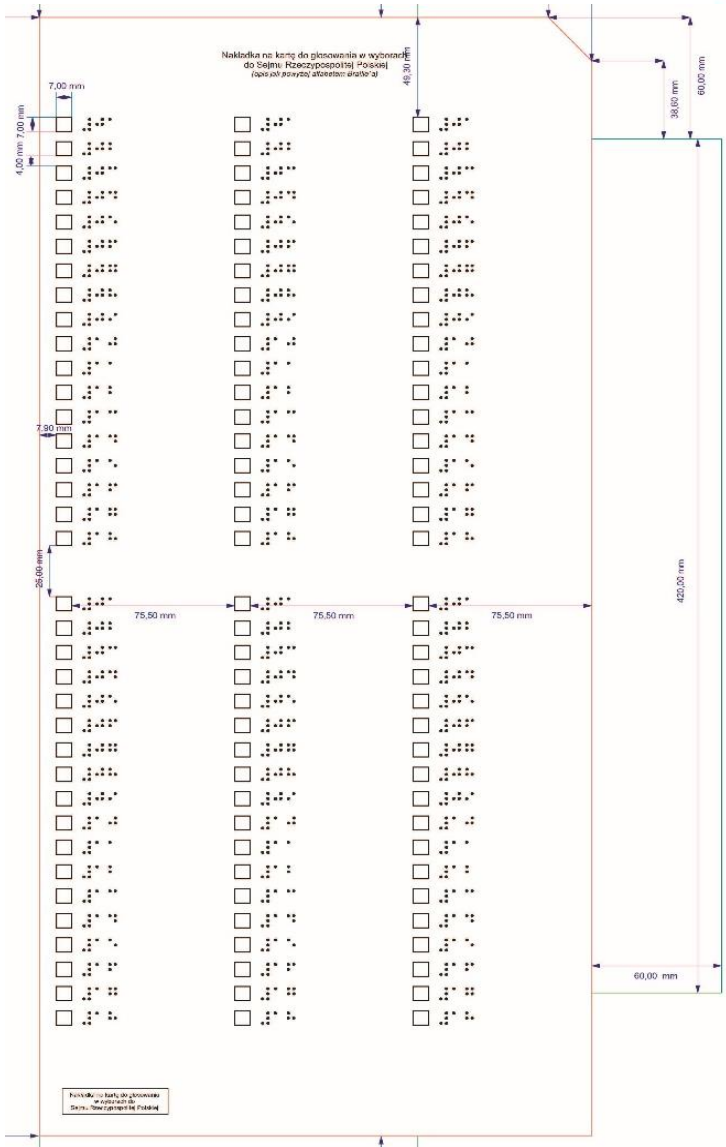

Krajowe Biuro Wyborcze

KARTY DO GŁOSOWANIA i NAKŁADKI

Karta do głosowania w wyborach do Senatu RP

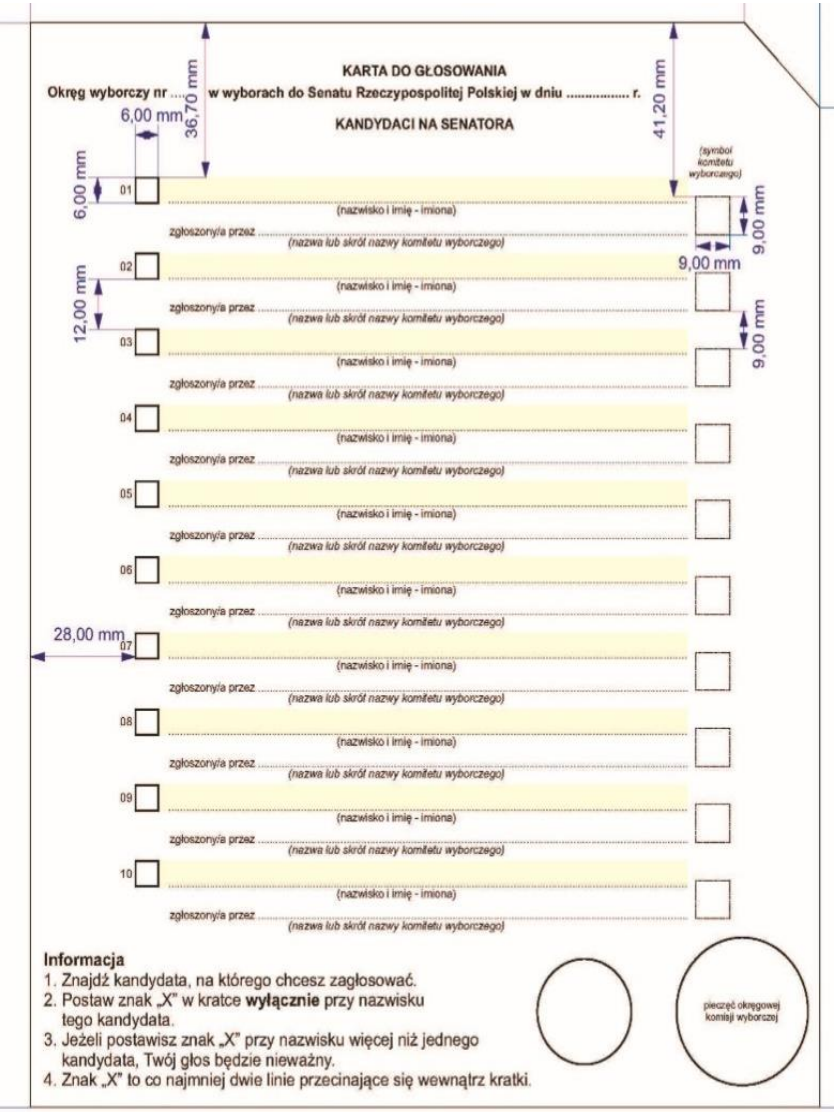

Nakładka na kartę do głosowania w wyborach do Senatu RP

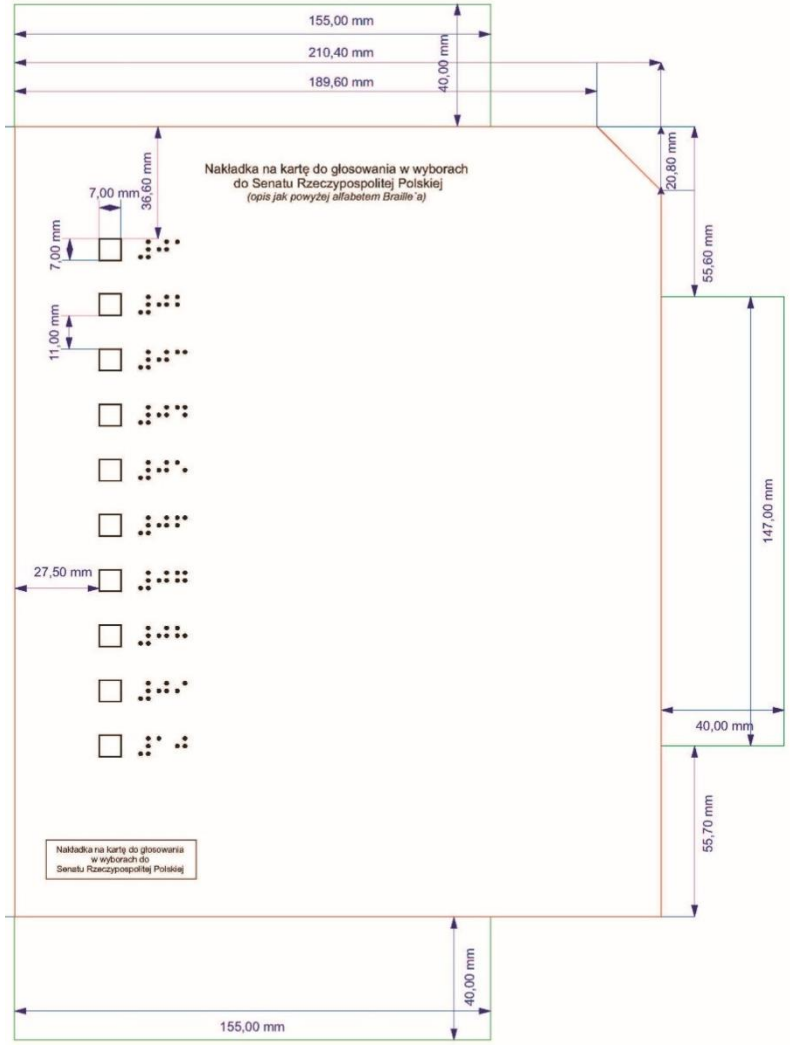

Krajowe Biuro Wyborcze

KARTY DO GŁOSOWANIA i NAKŁADKI

Karta do głosowania w wyborach do Senatu RP, jeżeli na karcie jest tylko 1 kandydat

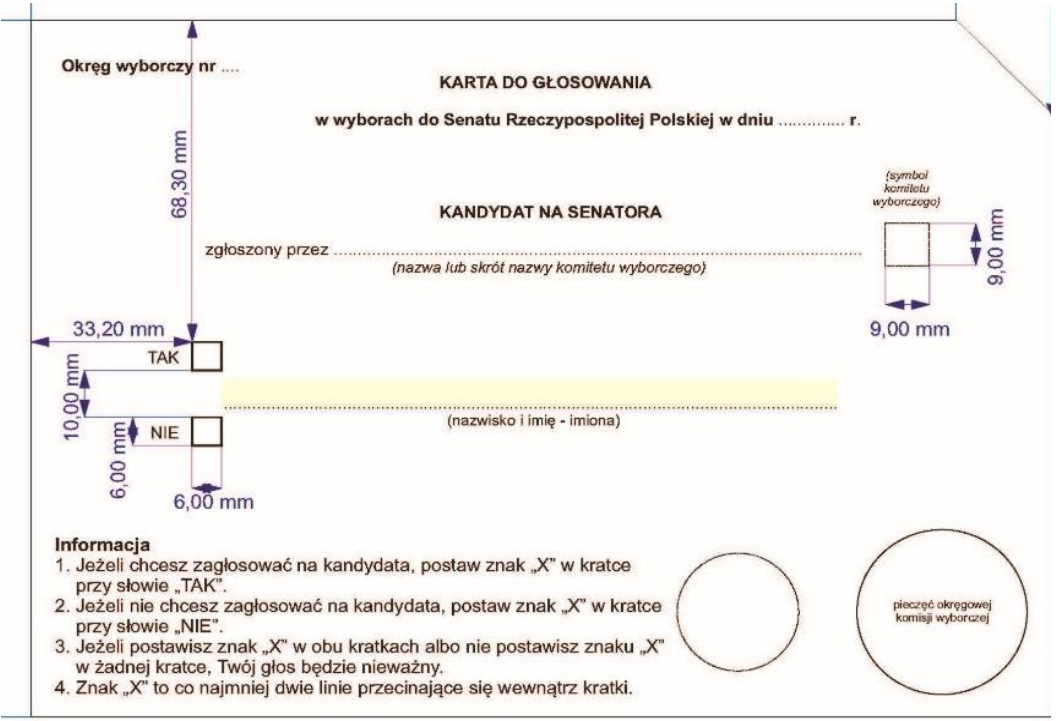

Nakładka na kartę do głosowania w wyborach do Senatu RP, z jednym kandydatem

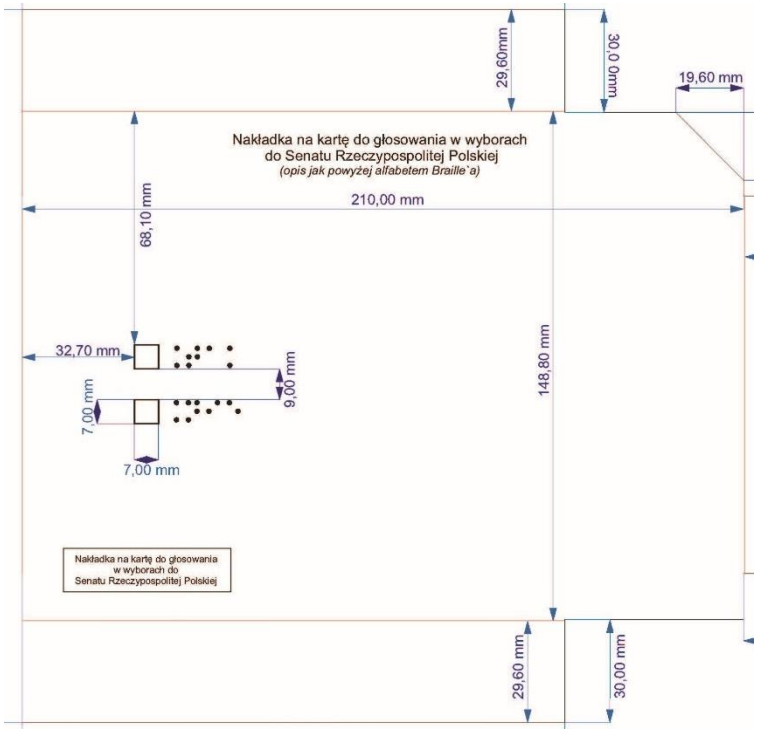

Krajowe Biuro Wyborcze

OBSŁUGA INFORMATYCZNA

Przewodniczący OKW najpóźniej w przeddzień głosowania ustala z operatorem informatycznej obsługi OKW miejsce i harmonogram pracy, z uwzględnieniem konieczności:

1) **przekazania w trakcie głosowania informacji o frekwencji;**
2) **wprowadzenia wszystkich danych z projektów protokołów głosowania (odrębnie w wyborach do Sejmu RP i do Senatu RP;**
3) **transmisji danych z protokołów głosowania podpisanych przez członków OKW do WOW.**

Operatorzy OKW posiadają, przekazane przez koordynatora gminnego ds. informatyki, loginy i hasła dostępu do systemu informatycznego Wsparcie Organów Wyborczych (WOW) i mają obowiązek ich zabezpieczenia przed dostępem innych osób.

GŁOSOWANIE

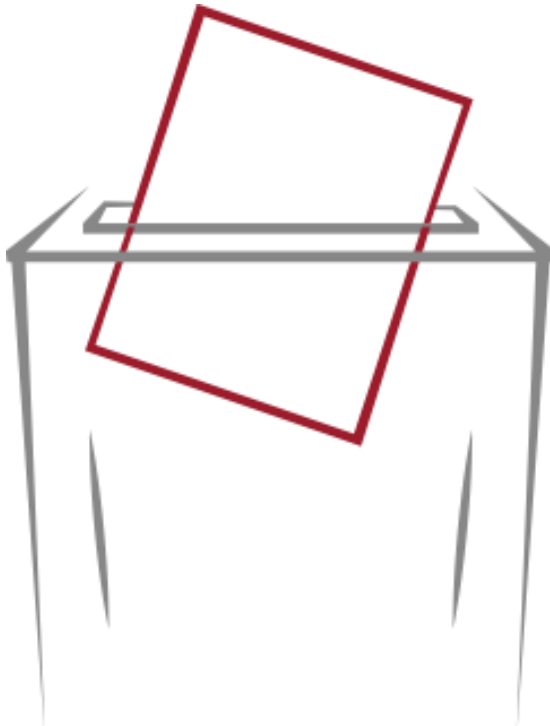

7.00 – 21.00

13 października 2019 r.

ZADANIA KOMISJI W DNIU GŁOSOWANIA
- przed otwarciem lokalu wyborczego
- *pkt 35 Wytycznych PKW*

W dniu głosowania OKW może rozpocząć wykonywanie czynności <u>dopiero o ustalonej godzinie rozpoczęcia pracy,</u> (nawet jeśli przed ustaloną godziną zbierze się pełny skład OKW) z uwagi na umożliwienie obserwowania wszystkich czynności przez mężów zaufania oraz obserwatorów społecznych i międzynarodowych.

Ustalona przez OKW godzina rozpoczęcia pracy powinna uwzględniać możliwość prawidłowego wykonania wszystkich czynności, w szczególności konieczność ostemplowania kart do głosowania.

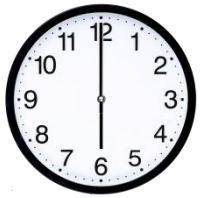

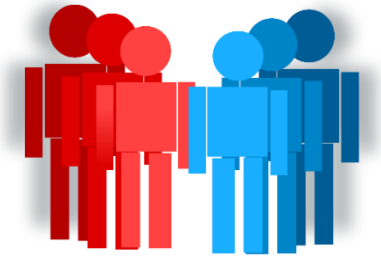

ZADANIA OKW W DNIU GŁOSOWANIA
- przed otwarciem lokalu wyborczego

O ustalonej godzinie - nie później niż o 6.00 – OKW wykonuje czynności przygotowujące do głosowania, w tym:

- sprawdza dostarczone dokumenty oraz swoją pieczęć;
- **ponownie przelicza karty do głosowania** i **ustaloną liczbę OKW wpisuje w punkcie 1 protokołu głosowania (tylko staranne wykonanie tej czynności pozwoli prawidłowo rozliczyć karty do głosowania po jego zakończeniu);**
- ostemplowuje wszystkie karty do głosowania swoją pieczęcią przed godz. 7.00, a jeśli to nie będzie możliwe OKW kończy stemplowanie bezpośrednio po 7.00;
- rozkłada **spis wyborców wraz z osłoną na spis oraz karty do głosowania** (spis układa się na stole od strony wyborcy, a karty do głosowania od strony członka OKW);
- sprawdza: czy wywieszono urzędowe obwieszczenia i informacje;
- sprawdza czy nie należy usunąć elementów kampanii wyborczej (plakaty, napisy);
- sprawdza urnę, zamyka i opieczętowuje **lub zabezpiecza za pomocą jednorazowych plomb (nalepek z unikalnym numerem). Numer ten wpisuje w protokole wewnętrznym.**

Krajowe Biuro Wyborcze

ZADANIA OKW W DNIU GŁOSOWANIA
- przed otwarciem lokalu wyborczego

Zabezpieczenie urny przed nieuprawnionym otwarciem za pomocą plomby naklejkowej

Na plombę naklejkową należy nakleić dostarczoną wraz z plombą białą etykietę samoprzylepną. Na etykiecie należy odcisnąć pieczęć obwodowej komisji wyborczej oraz <u>można</u> umieścić „parafy” członków komisji obecnych podczas wykonywania tej czynności.

Plombę należy następnie nakleić na urnie w ten sposób, by część plomby była naklejona na pokrywę urny a część na ścianie bocznej urny.

Należy nakleić dwie plomby <u>na przeciwległych bokach</u> urny, co zabezpiecza urnę przed nieuprawnionym otwarciem.

ZADANIA OKW W DNIU GŁOSOWANIA
- przed otwarciem lokalu wyborczego

UWAGA!!

Plomby strunowe przeznaczone są do zabezpieczenia worków z kartami do głosowania oraz pozostałą dokumentacją obwodowych komisji wyborczych, przekazywanych w depozyt po zakończeniu głosowania (*pkt 135-138 Wytycznych PKW*).

Nie należy używać plomb strunowych do zabezpieczenia urny przed jej otwarciem.

ZADANIA OKW W DNIU GŁOSOWANIA

Plomba nienaruszona.

Plomba **odklejona i przyklejona ponownie**. Na całej powierzchni plomby pojawiły się „srebrne” napisy informujące o naruszeniu plomby.

ZADANIA OKW W DNIU GŁOSOWANIA
- przed otwarciem lokalu wyborczego

- **Przewodniczący OKW obowiązkowo wyznacza członka komisji**, który przebywając w bezpośredniej bliskości urny zapewnia jej nienaruszalność oraz przestrzeganie przez wyborców zasad dotyczących tajności głosowania, **w tym czuwa, aby wyborcy wrzucali karty do urny w taki sposób, aby strona zadrukowana była niewidoczna, a także żeby nie wrzucali do urny nakładek na karty do głosowania**.
- Urny nie wolno wynosić z lokalu wyborczego; dotyczy to również urny zasadniczej w obwodach głosowania utworzonych w zakładach leczniczych i domach pomocy społecznej.

Urna musi pozostać zamknięta przez cały czas od chwili jej zamknięcia przed rozpoczęciem głosowania, aż do jej otwarcia po zakończeniu głosowania.

ZADANIA KOMISJI W TRAKCIE GŁOSOWANIA
- Otwarcie lokalu wyborczego

W dniu wyborów OKW wszystkie czynności wykonuje w możliwie pełnym składzie, lecz nie mniejszym niż 2/3 jej pełnego składu, w tym przewodniczący OKW lub jego zastępca – *obliczenie 2/3 składu – pkt 34 i 36 Wytycznych PKW*.

Wymóg obecności co najmniej 2/3 osób z OKW oznacza stałe przebywanie takiej liczby członków w pomieszczeniu, w którym znajduje się urna.

ZADANIA KOMISJI W TRAKCIE GŁOSOWANIA
- Otwarcie lokalu wyborczego

Jeżeli wskutek obliczeń okaże się, że 2/3 liczby pełnego składu komisji jest liczbą ułamkową, wówczas należy dokonać zaokrąglenia w górę. Oznacza to, że w dniu wyborów OKW powołana w liczbie:

1) **5 osób – musi wykonywać wszystkie czynności w składzie nie mniejszym niż 4 osoby;**
2) **6 osób – musi wykonywać wszystkie czynności w składzie nie mniejszym niż 4 osoby;**
3) **7 osób – musi wykonywać wszystkie czynności w składzie nie mniejszym niż 5 osób;**
4) **8 osób – musi wykonywać wszystkie czynności w składzie nie mniejszym niż 6 osób;**
5) **9 osób – musi wykonywać wszystkie czynności w składzie nie mniejszym niż 6 osób;**
6) **10 osób – musi wykonywać wszystkie czynności w składzie nie mniejszym niż 7 osób;**
7) **11 osób – musi wykonywać wszystkie czynności w składzie nie mniejszym niż 8 osób;**
8) **12 osób – musi wykonywać wszystkie czynności w składzie nie mniejszym niż 8 osób;**
9) **13 osób – musi wykonywać wszystkie czynności w składzie nie mniejszym niż 9 osób;**

ZADANIA KOMISJI W TRAKCIE GŁOSOWANIA

- pkt 37 Wytycznych PKW

Jeżeli **po wydrukowaniu kart** nastąpiło:
- **skreślenie kandydata**
- **lub (oraz) unieważnienie rejestracji listy**

nie drukuje się nowych kart.

Państwowa Komisja Wyborcza określi szczegółową procedurę postępowania, jeśli w wyniku skreślenia kandydata na senatora na karcie do głosowania pozostanie tylko jeden kandydat.

INFORMACJA
OKRĘGOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ
w ……
z dnia 10 października 2019 r.

w sprawie skreślenia kandydata na posła do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Okręgowa Komisja Wyborcza:

1. **Zawiadamia** o skreśleniu wszystkie OKW w okręgu wyborczym.
2. **Sporządza informację** o nowym, prawidłowym brzmieniu karty przez odwzorowanie właściwego arkusza tej karty ze skreślonym nazwiskiem kandydata lub unieważnioną listą kandydatów oraz o warunkach ważności głosu oddanego na takiej karcie.

OKW:

1. **Umieszcza otrzymaną informację** o skreśleniach i nowym brzmieniu karty w lokalu przy właściwym obwieszczeniu.
2. **Informuje o tym ustnie każdego wyborcę przy wydawaniu karty do głosowania.**

Niedopuszczalne jest dokonywanie przez OKW jakichkolwiek skreśleń i adnotacji na kartach do głosowania.

Krajowe Biuro Wyborcze

WYBORCY UJĘCI W SPISIE WYBORCÓW

Spis wyborców

Osoba uprawniona do głosowania w wyborach do Sejmu RP jest jednocześnie uprawniona do głosowania w wyborach do Senatu RP, dlatego liczby wyborców uprawnionych do głosowania w chwili zakończenia głosowania wpisane w punkcie 2 każdego z protokołów głosowania muszą być identyczne.

SPIS WYBORCÓW

(pieczęć nagłówkowa

organu sporządzającego spis*)

Obwód głosowania nr ..... w ..... …., gmina …….
(nazwa miejscowości) (nazwa gminy)

Wybory ..... , zarządzone na dzień
(nazwa wyborów) (data)

SPIS WYBORCÓW

Część A

Lp.	Nazwisko i imię (imiona)	Imię ojca	Data urodzenia (rok, miesiąc, dzień) nr PESEL	Adres zamieszkania		Potwierdzenie otrzymania kart(-y). Głosowanie w dniu.....	Uwagi
				miejscowość ulica	nr domu nr mieszkania		

…….
(podpis, z podaniem imienia, nazwiska i stanowiska służbowego)*

* Umieszcza się na każdej karcie spisu.

Krajowe Biuro Wyborcze

CZYNNOŚCI OKW W TRAKCIE GŁOSOWANIA

- przed wydaniem kart do głosowania

Sprawdza tożsamość wyborcy:

- na podstawie dokumentu z fotografią
  (np. dowód osobisty, paszport, prawo jazdy, legitymacja studencka, w tym może być dokument, który utracił ważność) – *pkt 38 ppkt 1 Wytycznych PKW*;
- na podstawie **mTożsamość** w rządowej aplikacji mobilnej mObywatel.

Należy zwrócić szczególną uwagę, czy na ekranie smartfona wyborcy m.in. wyświetla się hologram zmieniający natężenie barw oraz jest ruchomy obraz z falującą flagą w lewym dolnym rogu, a nie jest to np. zeskanowany obraz.

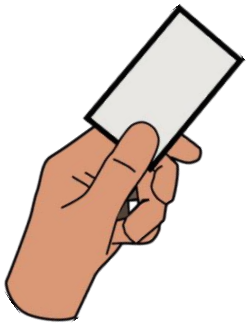

W przypadku stwierdzenia wątpliwości w zakresie autentyczności aplikacji członek OKW sprawdzający mTożsamość powinien poprosić wyborcę o wykonanie sprawdzenia w usłudze mTożsamość, w szczególności poprzez wyjście z aplikacji i ponowne zalogowanie się.

Sprawdzenia tożsamości wyborcy należy dokonać w sposób minimalizujący ryzyko ujawnienia danych osobowych wyborcy osobom trzecim.

Krajowe Biuro Wyborcze

CZYNNOŚCI OKW W TRAKCIE GŁOSOWANIA
- przed wydaniem kart do głosowania

Przed wydaniem karty do głosowania należy sprawdzić, czy wyborca jest ujęty w spisie wyborców.

Ponadto należy sprawdzić, czy są adnotacje w rubryce UWAGI

odmówić wydania kart

SPIS WYBORCÓW

Część A

Lp.	Nazwisko i imię (imiona)	Imię ojca	Data urodzenia (RRRR-MM-DD) Nr PESEL	Adres zamieszkania		Potwierdzenie otrzymania kart(y). Głosowanie w dniu	Uwagi
				miejscowość ulica	nr domu nr mieszkania		
1.	Kowalska Anna	Leon	1975-05-25 750525.....	Iksowo Kolejowa	25 10		wysłano pakiet

Jeśli wyborca poinformuje komisję, że nie otrzymał pakietu wyborczego, przewodniczący komisji lub jego zastępca telefonicznie potwierdza w dziale ewidencji ludności urzędu gminy, czy urząd posiada informację o niedoręczeniu temu wyborcy pakietu.
W przypadku potwierdzenia przez urząd niedoręczenia pakietu 2 członków OKW w tym przewodniczący lub zastępca, skreśla adnotację w spisie o wysłaniu pakietu i wpisuje adnotację „pakiet niedoręczony", którą opatrują parafami i OKW wydaje kartę, jak niżej:

1.	Kowalska Anna	Leon	1975-05-25 750525.....	Iksowo Kolejowa	25 10		~~wysłano pakiet~~ pakiet niedoręczony

wydać karty

Krajowe Biuro Wyborcze

DOPISYWANIE OSÓB DO SPISU WYBORCÓW
– pkt 39 Wytycznych PKW

W dniu głosowania OKW dopisuje na dodatkowym formularzu spisu wyborców i umożliwia głosowanie:

- **osobie przedkładającej zaświadczenie o prawie do głosowania** – OKW sprawdza czy na zaświadczeniu jest hologram z nadrukiem „PLT 2019”. ZAŚWIADCZENIE NALEŻY ZATRZYMAĆ I DOŁĄCZYĆ DO SPISU !

- **osobie pominiętej w spisie**

  - jeżeli udokumentuje, iż stale zamieszkuje na terenie tego obwodu

  (a ewidencja ludności telefonicznie potwierdzi ten fakt, członek OKW, który otrzymał potwierdzenie sporządza notatkę i dołącza ją do spisu).

- **osobie skreślonej ze spisu** - w związku z umieszczeniem jej w spisie w obwodzie odrębnym, która **udokumentuje**, że opuściła szpital, dom pomocy społecznej, zakład karny, areszt śledczy przed dniem głosowania; ***(przed dopisaniem do spisu należy sprawdzić, czy wyborca jest skreślony ze spisu, a przy nazwisku jest adnotacja o skreśleniu w związku z ujęciem w spisie w obwodzie odrębnym).***

DOPISYWANIE OSÓB DO SPISU WYBORCÓW
– pkt 39 Wytycznych PKW – c.d.

- **obywatelowi polskiemu stale zamieszkującemu za granicą**, jeżeli w dniu głosowania przedstawi komisji dokument potwierdzający, że **stale zamieszkuje za granicą wraz z jego tłumaczeniem przysięgłym na język polski** oraz **ważny** polski paszport. **Dokumentem potwierdzającym stałe zamieszkanie za granicą** jest np.: karta stałego pobytu, dokument potwierdzający zatrudnienie za granicą, dokument potwierdzający uprawnienie do korzystania ze świadczeń ubezpieczenia społecznego za granicą itp. **Dokument ten musi być przedłożony wraz z tłumaczeniem przysięgłym na język polski**.
  Przed dopisaniem OKW sprawdza, czy w paszporcie nie ma pieczęci innej OKW z datą głosowania w dniu 13 października 2019 r.. OKW na ostatniej stronie paszportu przeznaczonej na adnotacje wizowe umieszcza tylko odcisk swojej pieczęci i datę głosowania. Niedopuszczalne są inne wpisy.

- **w obwodzie odrębnym** osobie, która chce głosować, a **przybyła do danej jednostki przed dniem głosowania**. Dla dopisania nie jest potrzebne zaświadczenie o prawie do głosowania. OKW powinna się zwrócić do kierownika jednostki o udostępnienie wykazu osób przybyłych do jednostki przed dniem głosowania, które nie były ujęte w sporządzonym wcześniej wykazie osób.

DOPISYWANIE OSÓB DO SPISU WYBORCÓW
– pkt 39 Wytycznych PKW – c.d.

Dodatkowy formularz spisu wyborców, na którym OKW dopisuje wyborców w dniu głosowania, powinien zawierać oznaczenie „Dodatkowy formularz spisu wyborców”.

Członek OKW dopisujący wyborcę na tym formularzu każdorazowo, obok imienia i nazwiska osoby dopisanej, umieszcza swoją parafę.

Po zakończeniu głosowania dodatkowy formularz spisu wyborców powinien zostać opatrzony pieczęcią OKW oraz podpisany przez przewodniczącego komisji lub jego zastępcę.

Informacji o dopisaniu wyborcy do spisu wyborców, a w szczególności danych osobowych dopisanego wyborcy, nie należy zamieszczać w uwagach do protokołów głosowania, w tym np. w punkcie 22 protokołu.

Komisja nie jest uprawniona do dokonywania jakichkolwiek innych zmian w spisie wyborców otrzymanym z urzędu (np. skreśleń wyborców).

„Dodatkowy formularz spisu wyborców”

Dodatkowy formularz spisu wyborców

CZĘŚĆ A SPISU WYBORCÓW

(pieczęć nagłówkowa

organu sporządzającego spis*)

Obwód głosowania nr **1** w **Cmolasie**, gmina **Cmolas**
(nazwa miejscowości) (nazwa gminy)

Wybory **do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej**, zarządzone na dzień **13 października 2019** r.
(nazwa wyborów) (data)

**

SPIS WYBORCÓW

Część A

	Lp.	Nazwisko i imię (imiona)	Imię ojca	Data urodzenia (rok, miesiąc, dzień) nr PESEL	Adres zamieszkania: miejscowość ulica	Adres zamieszkania: nr domu nr mieszkania	Potwierdzenie otrzymania kart(-y). Głosowanie w dniu 13.10.2019r.	Uwagi
elu –	1.	Kowalski Jan	Leon	1990-01-05 90010517410	Cmolas ul. Nowa	10 65	J. Kowalski	
elu –	2.	Nowak Adam	Jan	1995-06-14 95061423176	Tarnobrzeg ul. Jeziorna	1	[illegible]	
elu –	3.	Wesoły Anna	Czesław	1978-05-26 78052662783	Frankfurt Prinz-Eugen Str.	6	Wesoły Anna	EL 2337289 wyd. Wojewoda Podkarpacki

OBWODOWA KOMISJA WYBORCZA Nr 1 w Cmolasie

Krzysztof Grybek - przewodniczący
(podpis, z podaniem imienia, nazwiska i stanowiska służbowego)*

Krajowe Biuro Wyborcze

WYDAWANIE WYBORCOM KART DO GŁOSOWANIA – *pkt 40 i 41 Wytycznych PKW*

OKW wydaje wyborcy po jednej karcie do głosowania w wyborach do Sejmu RP i do Senatu RP.

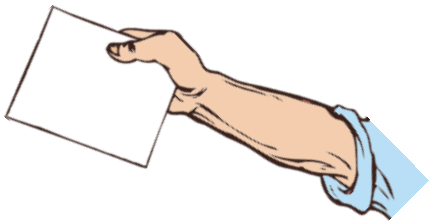

Przy wydawaniu kart do głosowania OKW sprawdza, czy wydawane karty są ostemplowane jej pieczęcią.

Wydanie wyborcy nieostemplowanej karty do głosowania powoduje, że karta jest nieważna.

OKW zwraca uwagę, by wyborca potwierdził własnoręcznym podpisem, w przeznaczonej na to rubryce spisu wyborców oraz w linii odpowiadającej jego nazwisku, fakt otrzymania kart. Możliwe jest składanie podpisu bez odwracania spisu.

WYDAWANIE WYBORCOM KART DO GŁOSOWANIA – c.d.

Jeżeli wyborca nie potwierdzi własnoręcznym podpisem odbioru kart do głosowania, OKW odmawia ich wydania.

Jedynie w przypadku, gdy wyborca okaże komisji dokument potwierdzający, że jest osobą niepełnosprawną o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 511, z późn. zm.) i nie może w związku z tym potwierdzić otrzymania kart do głosowania, członek OKW wydający karty do głosowania wraz z przewodniczącym lub zastępcą przewodniczącego stwierdza fakt wydania kart oraz przyczynę braku podpisu osoby otrzymującej karty.

OKW odmawia ponownego wydania kart (lub karty) do głosowania niezależnie od przyczyn tego żądania (np. z powodu pomyłkowego wypełnienia karty, zniszczenia jej itp.) – *pkt 41 Wytycznych PKW*.

WYDAWANIE KART DO GŁOSOWANIA
- podpis w niewłaściwym miejscu spisu

W przypadku, gdy komisja zauważy, że osoba podpisała się w linii przy nazwisku innego wyborcy, wskazuje tej osobie właściwe miejsce w spisie do złożenia podpisu, a podpis złożony w niewłaściwym miejscu skreśla. Skreślenie opatruje się adnotacją „podpis w nieprawidłowym miejscu" i parafami członka OKW oraz przewodniczącego komisji lub jego zastępcy.

SPIS WYBORCÓW

Część A

Lp.	Nazwisko i imię (imiona)	Imię ojca	Data urodzenia (rok, miesiąc, dzień) nr PESEL	Adres zamieszkania		Potwierdzenie otrzymania kart(-y). Głosowanie w dniu 13.10.2019r.	Uwagi
				miejscowość ulica	nr domu nr mieszkania		
1	Kowalska Anna	Stefan	2001-03-08 01230877765	XXXXXXXXXXX, zzzzzzzzzzzzzzz	5	Kowalska	
2	Nowak Jan	Piotr	1978-01-07 78010762873	XXXXXXXXXXX, zzzzzzzzzzzzzzz	6	~~Kowalska~~	podpis w nieprawidłowym miejscu

Krajowe Biuro Wyborcze

WYDAWANIE KART DO GŁOSOWANIA
- ochrona danych osobowych

Należy zwrócić uwagę na bezwzględną konieczność zapewnienia ochrony danych osobowych wyborców ujętych w spisie, w tym przed ujawnieniem danych osobowych innych osób przy potwierdzaniu przez wyborców odbioru karty do głosowania.

W tym celu komisja stosuje przekazane przez urząd gminy osłony na spis zabezpieczające dane osobowe innych osób ujętych w spisie.

Niewykonywanie lub niewłaściwe wykonywanie powyższego obowiązku skutkować może odpowiedzialnością za naruszenie przepisów dotyczących ochrony danych osobowych.

WYDAWANIE KART DO GŁOSOWANIA

OBOWIĄZKI INFORMACYJNE OKW – *pkt 42 Wytycznych PKW*

- Na wniosek wyborcy OKW jest obowiązana wyjaśnić mu sposób głosowania oraz warunki ważności głosu, zgodnie z informacjami umieszczonymi na karcie do głosowania.

Wyjaśnienie to nie może zawierać elementów agitacyjnych.

Czynności te wykonuje przewodniczący OKW lub zastępca przewodniczącego w obecności innego członka OKW.

WYDAWANIE KART DO GŁOSOWANIA

OBOWIĄZKI INFORMACYJNE OKW – cd...

- Na prośbę wyborcy niepełnosprawnego, OKW jest obowiązana do przekazania ustnie treści obwieszczeń wyborczych z danymi o kandydatach dotyczących okręgu wyborczego, ale **tylko w zakresie:**

- w wyborach do Sejmu RP - o liczbie zarejestrowanych list kandydatów, nazwach lub skrótach nazw komitetów wyborczych, ich numerach oraz o liczbie kandydatów, a także o ich nazwiskach i imionach na konkretnej wskazanej przez wyborcę liście kandydatów;
- w wyborach do Senatu RP – o liczbie zarejestrowanych kandydatów, nazwach lub skrótach nazw komitetów wyborczych, ich numerach na karcie, a także imionach i nazwiskach kandydatów.

Czynności te wykonuje przewodniczący komisji lub zastępca przewodniczącego w obecności innego członka komisji.

GŁOSOWANIE PRZEZ PEŁNOMOCNIKA

– pkt 43 Wytycznych PKW

OKW:

1. sprawdza tożsamość pełnomocnika;
2. sprawdza akt pełnomocnictwa;
3. sprawdza, czy osoba, <u>która udzieliła pełnomocnictwa</u>:
   - jest ujęta w spisie wyborców i nie głosowała wcześniej osobiście,
   - czy pełnomocnictwo nie zostało cofnięte;
   - czy pełnomocnictwo nie wygasło z innej przyczyny (np. skreślenie ze spisu wyborców osoby udzielającej pełnomocnictwa);
4. odnotowuje fakt głosowania przez pełnomocnika na otrzymanej wraz ze spisem wyborców <u>liście wyborców, którzy udzielili pełnomocnictwa do głosowania;</u>
5. **akt pełnomocnictwa załącza do spisu wyborców**;
6. wydaje pełnomocnikowi karty do głosowania, który potwierdza otrzymanie kart;
7. odnotowuje wydanie kart w spisie wyborców, jak na załączonym przykładzie

Lp.	Nazwisko i imię (imiona)	Imię ojca	Data urodzenia (rok, miesiąc, dzień) nr PESEL	Adres zamieszkania		Potwierdzenie otrzymania kart(-y). Głosowanie w dniu 13.10.2019r.	Uwagi
				miejscowość ulica	nr domu nr mieszkania		
201	Nowak Janina	Tadeusz	1978-01-07 78010762783	XXXXXXXXXXX, zzzzzzzzzzzzzzz	14	Nowak Julia	Nowak Julia pełnomocnik
202	Kowalski Jakub	Adam	2001-03-08 01230877675	XXXXXXXXXXX, zzzzzzzzzzzzzzz	15		

Wpis komisji

Czytelny podpis pełnomocnika

Krajowe Biuro Wyborcze

GŁOSOWANIE PRZEZ PEŁNOMOCNIKA
- cofnięcie lub wygaśnięcie pełnomocnictwa

Wyborca, który udzielił pełnomocnictwa do głosowania w jego imieniu, może w dniu głosowania doręczyć komisji oświadczenie o cofnięciu pełnomocnictwa, a także głosować osobiście, jeżeli nie głosował jeszcze w jego imieniu pełnomocnik. Głosowanie osobiste wyborcy powoduje wygaśnięcie pełnomocnictwa do głosowania w jego imieniu.

Fakt cofnięcia lub wygaśnięcia pełnomocnictwa do głosowania komisja **obowiązana jest odnotować w spisie wyborców oraz na otrzymanej wraz ze spisem liście wyborców, którzy udzielili pełnomocnictwa do głosowania w ich imieniu, a otrzymane oświadczenia o cofnięciu pełnomocnictwa dołączyć do spisu wyborców.**

OKW **odmawia wydania** pełnomocnikowi kart do głosowania i **zatrzymuje akt pełnomocnictwa do głosowania** w przypadku wcześniejszego głosowania osobistego wyborcy, cofnięcia pełnomocnictwa lub wygaśnięcia pełnomocnictwa z innej przyczyny.

WYDAWANIE NAKŁADEK NA KARTY DO GŁOSOWANIA

– pkt 44 i 45 Wytycznych PKW

Na żądanie wyborcy OKW wraz z kartami do głosowania wydaje mu odpowiednie nakładki na karty do głosowania sporządzone w alfabecie Braille'a.

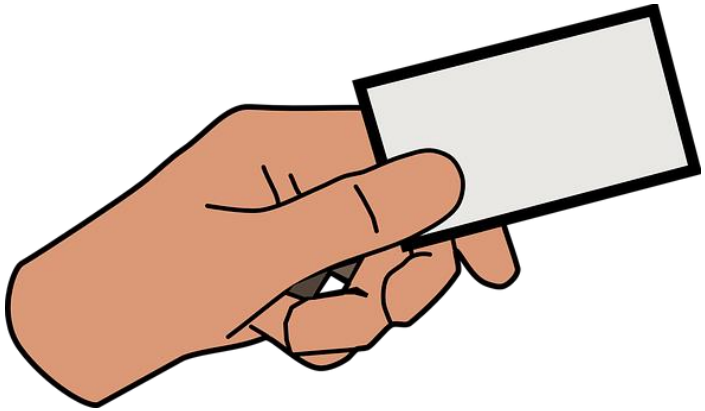

Komisja informuje wyborcę, że po oddaniu głosu obowiązany jest on zwrócić OKW nakładki na karty.

Komisja zwraca uwagę, aby wyborca wraz z kartami nie wrzucił nakładek do urny.

W przypadku utraty nakładek lub ich zniszczenia OKW niezwłocznie informuje o tym urząd gminy.

PRZEBIEG GŁOSOWANIA
– pkt 46-58 Wytycznych PKW

- Karty do głosowania wyborcy powinni wrzucać do urny w taki sposób, aby strona zadrukowana była niewidoczna (art. 52 § 6 Kodeksu wyborczego).
- Akt głosowania nie może być wykorzystywany przez wyborców do prowadzenia agitacji wyborczej.

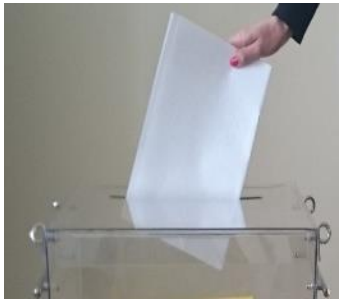

- Niedopuszczalne jest głosowanie za członka rodziny lub za inną osobę z wyjątkiem głosowania przez pełnomocnika.
- Osobie niepełnosprawnej, na jej prośbę **może pomagać w głosowaniu inna osoba**, w tym także niepełnoletnia; pomoc ta może mieć tylko techniczny charakter; nie może ona polegać na sugerowaniu wyborcy sposobu głosowania lub na głosowaniu w zastępstwie tej osoby; dopuszczalne jest, aby na życzenie osoby niepełnosprawnej **w miejscu zapewniającym tajność głosowania przebywała osoba udzielająca pomocy.**

Pomocy w głosowaniu nie może udzielać członek komisji, mąż zaufania, obserwator społeczny, ani obserwator międzynarodowy (art. 53 i 103c § 2 Kodeksu wyborczego).

WYNOSZENIE KART DO GŁOSOWANIA
- pkt 50 Wytycznych PKW

OKW zwraca uwagę, by wyborcy nie wynosili kart do głosowania poza lokal wyborczy.

Jeżeli OKW:

- zauważy, że wyborca wyniósł karty na zewnątrz,
- otrzyma informacje, że w lokalu lub poza nim oferowane jest odstąpienie kart do głosowania

obowiązana jest niezwłocznie zawiadomić Policję

Fakt ten należy opisać w punkcie 22 protokołu głosowania.

OKW zwraca również uwagę, aby wyborcy nie wrzucali do urny innych przedmiotów niż karta do głosowania. Takie przypadki należy opisać w punkcie 22 protokołu głosowania.

SPRAWDZANIE LOKALU WYBORCZEGO
- pkt 35 ppkt 6 i 50 Wytycznych PKW

OKW czuwając nad przebiegiem głosowania oraz sprawdzając czy w lokalu wyborczym, a także wewnątrz i na zewnątrz budynku nie znajdują się elementy kampanii wyborczej zwraca także uwagę na pozostawione przez wyborców przedmioty, a w szczególności karty do głosowania.

OKW nie wrzuca do urny wyborczej odnalezionych kart do głosowania.

Fakt odnalezienia w lokalu wyborczym pozostawionych przez wyborcę kart do głosowania należy opisać w punkcie 22 protokołu głosowania.

Odnalezione karty do głosowania należy niezwłocznie zabezpieczyć w oddzielny pakiet i odpowiednio opisać. Pakiet ten należy przekazać w depozyt urzędnikowi wyborczemu razem z pozostałą dokumentacją z pracy OKW.

WYDAWANIE ZAŚWIADCZEŃ
- potwierdzających udział w głosowaniu

Na żądanie wyborcy, OKW zobowiązana jest wydać zaświadczenie.

Zaświadczenie

Obwodowa Komisja Wyborcza Nr .....

w ..... zaświadcza, że

Pan/Pani* .....

(imię i nazwisko wyborcy)

otrzymał/otrzymała* kartę/karty* do głosowania w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej/ i do/ Senatu Rzeczypospolitej Polskiej* w głosowaniu w dniu 13 października 2019r.

..... (miejscowość, data)

(pieczęć komisji)

..... (podpis)

*Niepotrzebne skreślić

Jeżeli z wnioskiem o wydanie zaświadczenia wystąpił pełnomocnik - w zaświadczeniu po wyrazach „otrzymał/otrzymała” należy dodać wyrazy „**jako pełnomocnik wyborcy**”.

WYDAWANIE ZAŚWIADCZEŃ
- potwierdzających odmowę wydania karty do głosowania
- pkt 52-54 Wytycznych PKW

Na żądanie wyborcy OKW obowiązana jest również wydać zaświadczenie potwierdzające odmowę wydania kart do głosowania z podaniem przyczyny odmowy **(np. gdy wyborca nie jest ujęty w spisie wyborców).**

- **Zaświadczenia sporządza się w 1 egz.**
- **Informację o wydaniu zaświadczenia umieszcza się w rubryce „UWAGI" przy nazwisku wyborcy, którego zaświadczenie dotyczyło.**
- **Zaświadczenia podpisuje przewodniczący lub zastępca przewodniczącego OKW i opatruje pieczęcią komisji.**

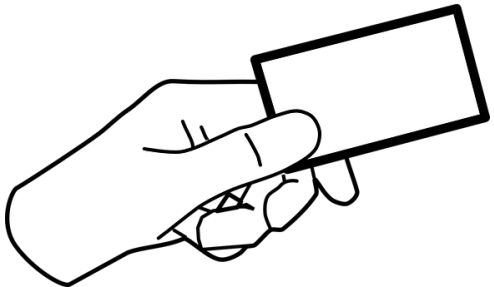

REZERWA KART DO GŁOSOWANIA
– pkt 55 Wytycznych PKW

OKW na bieżąco sprawdza liczbę podpisów w spisie potwierdzających otrzymanie karty przez wyborców

W przypadku, gdy liczba ta przekroczy 60% liczby otrzymanych przez komisję kart do głosowania w wyborach do Sejmu RP lub do Senatu RP, OKW obowiązana jest powiadomić Okręgową Komisję Wyborczą, o możliwej potrzebie uruchomienia dla niej kart z rezerwy.

Natomiast **gdy liczba ta przekroczy 80% liczby otrzymanych przez OKW kart do głosowania, OKW występuje do Okręgowej Komisji Wyborczej, za pośrednictwem urzędu gminy, o wydanie kart z rezerwy.**

PRZEBIEG GŁOSOWANIA - ZAPEŁNIENIE URNY WYBORCZEJ *- pkt 56 Wytycznych PKW*

OKW czuwa, aby nie doszło do przepełnienia urny wyborczej.

- Jeżeli OKW stwierdzi, że urna może wkrótce ulec zapełnieniu, powinna niezwłocznie zwrócić się do wójta o dostarczenie drugiej urny (jeśli druga urna nie została dostarczona).
- Jeżeli została dostarczona druga urna przed rozpoczęciem głosowania należy zakleić oraz opieczętować wlot przepełnionej urny i wykorzystać drugą urnę.
- Urna, która uległa przepełnieniu pozostaje w lokalu wyborczym.
- Przed rozpoczęciem stosowania drugiej urny OKW sprawdza czy urna jest pusta, a następnie zamyka ją i opieczętowuje.

Obie urny powinny być ustawione w takim miejscu, by były przez cały czas głosowania pod nadzorem wyznaczonego członka OKW oraz widoczne dla członków komisji, mężów zaufania i obserwatorów społecznych oraz międzynarodowych.

PRZEBIEG GŁOSOWANIA
- nagrywanie, filmowanie, zdjęcia
- pkt 57-58 Wytycznych PKW

Przepisy Kodeksu wyborczego nie zabraniają robienia zdjęć w lokalu wyborczym przez wyborców pod warunkiem, że m.in.

1. nie narusza to:
   a) porządku w lokalu wyborczym,
   b) powagi i tajności głosowania,
   c) przepisów dotyczących ochrony danych osobowych;
2. nie zakłóca przebiegu głosowania;
3. nie narusza praw osób przebywających w lokalu wyborczym do ochrony dóbr osobistych, w tym ochrony wizerunku (wymagana jest ich zgoda na nagrywanie lub fotografowanie).

Niedopuszczalne jest robienie zdjęć lub nagrywanie spisu wyborców.

Publikowanie zdjęć zrobionych w lokalu wyborczym przez przedstawicieli mediów lub przez wyborców może wiązać się z odpowiedzialnością cywilną związaną z opublikowaniem wizerunku osób uczestniczących w głosowaniu, członków OKW lub mężów zaufania albo obserwatorów społecznych bez ich zgody.

FREKWENCJA – *pkt 59 Wytycznych PKW*

WYŁĄCZNIE W STAŁYCH OBWODACH GŁOSOWANIA

OKW w dniu głosowania ustala **dwukrotnie, tj. na godz. 12.00 oraz 17.00**

- liczbę osób uprawnionych do głosowania,
- liczbę wyborców, którym wydano karty do głosowania

I. Procedura podstawowa

Obwodowa komisja wyborcza
- operator obwodowy wprowadza w systemie **WOW** dane o frekwencji

System informatyczny WOW →

Pełnomocnik upoważniony do telefonicznego przyjęcia danych okw – nadzór w gminie

Okręgowa Komisja Wyborcza – nadzór na terenie właściwości terytorialnej

Państwowa Komisja Wyborcza

II. Procedura awaryjna

(brak możliwości wprowadzenia danych do systemu informatycznego WOW)

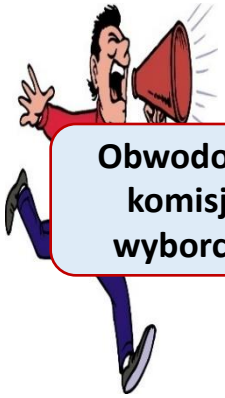

Obwodowa komisja wyborcza

telefonicznie →

Pełnomocnik upoważniony do telefonicznego przyjęcia danych OKW

System informatyczny WOW (za pomocą pełnomocnika) →

***e-mail** (arkusz kalkulacyjny)* →

telefonicznie →

Osoba wyznaczona przez Okręgową Komisję Wyborczą

System informatyczny →

e-mail →

Państwowa Komisja Wyborcza

Osoba wyznaczona

Dane przekazywane są ściśle wg zasad ustalonych w uchwale nr 159/2019 PKW z dnia 26 sierpnia 2019 r. w sprawie trybu i sposobu przekazywania danych o liczbie osób ujętych w spisach wyborców oraz liczbie wyborców, którym wydano karty do głosowania w stałych obwodach głosowania utworzonych w kraju w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 13 października 2019 r. (M.P. poz. 854)

PODANIE FREKWENCJI DO PUBLICZNEJ WIADOMOŚCI

- Liczbę osób uprawnionych do głosowania ustala się na podstawie liczby osób umieszczonych w spisie wyborców łącznie z dopisanymi osobami przez OKW w trakcie głosowania.
- Liczbę wyborców, którym wydano karty do głosowania, stanowi suma liczby podpisów wyborców potwierdzających otrzymanie karty do głosowania, łącznie z adnotacjami: „odmowa podpisu", o wydaniu karty wyborcy niepełnosprawnemu bez potwierdzenia podpisem w spisie i „bez Sejmu" lub „bez Senatu" oraz adnotacjami o wysłaniu do wyborcy pakietu wyborczego.

Informację o liczbie osób uprawnionych do głosowania oraz o liczbie wyborców, którym wydano karty do głosowania OKW podaje do publicznej wiadomości poprzez wywieszenie na drzwiach wejściowych do lokalu wyborczego, niezwłocznie po przekazaniu Państwowej Komisji Wyborczej.

Informację podpisuje przewodniczący komisji lub jego zastępca i opatruje ją pieczęcią OKW.

GŁOSOWANIE KORESPONDENCYJNE

– pkt 60-61 Wytycznych PKW

OKW wykonują w dniu głosowania czynności związane z głosowaniem korespondencyjnym postępując w sposób określony w uchwale Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 27 sierpnia 2018r. **w sprawie sposobu postępowania z kopertami zwrotnymi i pakietami wyborczymi w głosowaniu korespondencyjnym (M.P. z 2018 r. poz. 909 i z 2019 r. poz. 376).**

OKW w <u>dniu głosowania</u> przyjmuje koperty zwrotne.

Wskazany członek OKW pod nadzorem przewodniczącego komisji lub jego zastępcy na arkuszu pomocniczym zapisuje liczbę doręczonych kopert zwrotnych <u>do zakończenia głosowania</u> oraz ustalenia komisji dokonane po sprawdzeniu zawartości kopert zwrotnych.

GŁOSOWANIE KORESPONDENCYJNE – postępowanie z kopertami zwrotnymi

OKW niezwłocznie po doręczeniu otwiera kopertę i sprawdza, czy w kopercie zwrotnej znajduje się:

1) **podpisane przez wyborcę oświadczenie o osobistym i tajnym oddaniu głosu;**

Oświadczenie
o osobistym i tajnym oddaniu głosu
na karcie do głosowania

2) **zaklejona koperta na karty do głosowania.**

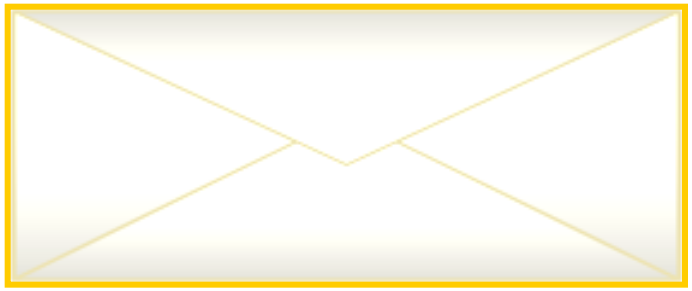

GŁOSOWANIE KORESPONDENCYJNE – adnotacje w spisie wyborców

Jeżeli spełnione są powyższe warunki, komisja odnotowuje w rubryce spisu „Uwagi”, odpowiadającej pozycji, pod którą przy nazwisku wyborcy umieszczono informację o wysłaniu pakietu wyborczego, że wyborca głosował korespondencyjnie, a zaklejoną kopertę na kartę do głosowania OKW wrzuca do urny wyborczej.

- **Oświadczenie o osobistym i tajnym oddaniu głosu dołącza się do spisu wyborców.**
- **OKW ustala i odnotowuje liczbę kopert wrzuconych do urny.**
- **Puste koperty zwrotne - OKW pakuje w pakiet, opisuje i odkłada.**

SPIS WYBORCÓW

Część A

Lp.	Nazwisko i imię (imiona)	Imię ojca	Data urodzenia (rok, miesiąc, dzień) nr PESEL	Adres zamieszkania		Potwierdzenie otrzymania kart(-y). Głosowanie w dniu 13.10.2019r.	Uwagi
				miejscowość ulica	nr domu nr mieszkania		
201	Kowalska Janina	Tadeusz	1978-01-07 78010762783	XXXXXXXXXXX, zzzzzzzzzzzzzzz	14		wysłano pakiet głosowanie koresp.
202	Nowy Jakub	Adam	2001-03-08 01230877675	XXXXXXXXXXX, zzzzzzzzzzzzzzz	15		

wpis komisji

Krajowe Biuro Wyborcze

GŁOSOWANIE KORESPONDENCYJNE
- koperty zwrotne z naruszeniami warunków

Jeżeli:

1) **w kopercie zwrotnej nie było oświadczenia o osobistym i tajnym oddaniu głosu,**
2) **oświadczenie o osobistym i tajnym oddaniu głosu nie było podpisane przez wyborcę,**
3) **w kopercie zwrotnej nie było koperty na kartę do głosowania,**
4) **koperta na kartę do głosowania była niezaklejona,**

OKW odkłada kopertę zwrotną wraz z zawartością, segregując odłożone koperty według naruszeń powyższych warunków i ustala ich liczbę. Jeśli ww. naruszenia dotyczą jednej koperty zwrotnej, należy je uwzględnić i odnotować w arkuszu pomocniczym <u>w każdym z tych punktów</u>.

Kopert tych OKW nie bierze pod uwagę przy ustalaniu wyników głosowania.

Otrzymanych przez OKW <u>pustych kopert zwrotnych</u> nie uwzględnia się przy dokonywaniu powyższych ustaleń.

GŁOSOWANIE KORESPONDENCYJNE

— **Puste koperty zwrotne OKW pakuje w pakiet, opisuje i odkłada.**

— **Koperty wraz z kartami posegregowane wg naruszeń warunków OKW pakuje w osobne pakiety, opisuje i odkłada.**

— **Pakiety wyborcze nieodebrane przez wyborcę, dostarczone OKW komisja pakuje w pakiet, opisuje i odkłada.**

— **Koperty zwrotne doręczone do OKW po zakończeniu głosowania pakuje w pakiet, opisuje i odkłada.**

Pakiety te pozostają w dokumentacji OKW, które po zakończeniu głosowania w opakowaniu zbiorczym zamkniętym i opisanym przekazywane są razem z innych dokumentami (m.in. spisem wyborców) w depozyt urzędnikowi wyborczemu.

PRZERWA W GŁOSOWANIU

Głosowania nie wolno przerywać – tylko nadzwyczajne wydarzenia, np. katastrofa budowlana dotycząca budynku lokalu wyborczego może być przyczyną przerwy w głosowaniu.

Brak pieczęci, trudność w dostaniu się do budynku lub lokalu przed rozpoczęciem głosowania, zapełnienie się urny – **to nie są nadzwyczajne wydarzenia!!!**

Nie upoważniają do zarządzenia przerwy w głosowaniu.

O przyczynach uzasadniających — zdaniem komisji — zarządzenie przerwy w głosowaniu, jego przedłużenie lub odroczenie komisja powiadamia niezwłocznie Okręgową Komisję Wyborczą i za jej zgodą podejmuje uchwałę w tej sprawie.

Uchwałę o zarządzeniu przerwy w głosowaniu, jego przedłużeniu lub odroczeniu komisja bezzwłocznie:

- podaje do publicznej wiadomości,
- przesyła Okręgowej Komisji Wyborczej i wójtowi.

Uchwałę załącza się do protokołu głosowania w obwodzie i czyni o tym adnotację w punkcie 18 protokołu głosowania.

Cała procedura opisana jest w pkt od *62 do 67 Wytycznych PKW*.

ZAKOŃCZENIE GŁOSOWANIA

O godz. 21.00 OKW zamyka lokal

- osobom przybyłym do lokalu przed 21^{00} należy umożliwić oddanie głosu;
- w obwodach odrębnych OKW może zarządzić wcześniejsze zakończenie głosowania, pod warunkiem że wszyscy wyborcy wpisani do spisu wyborców oddali swoje głosy – zawiadomić właściwą Okręgową Komisję Wyborczą, wójta i osobę kierującą jednostką;

Zarządzenie wcześniejszego zakończenia głosowania może nastąpić nie wcześniej niż o godzinie 18^{00} ale protokół można podać do publicznej wiadomości nie wcześniej niż o godz. 21.00

ZAKOŃCZENIE GŁOSOWANIA

Po opuszczeniu lokalu przez ostatniego wyborcę przewodniczący OKW zapieczętowuje otwór urny wyborczej, zaklejając go **paskiem papieru opatrzonym pieczęcią OKW i podpisami jej członków;**

Jeżeli komisja otrzymała jednorazowe plomby (nalepki foliowe) opatrzone unikatowym numerem, za ich pomocą (zaleca się użycie dwóch plomb) zabezpiecza wlot urny. Na naklejce etykiety należy postawić pieczęć OKW. Unikatowy numer plomby przewodniczący OKW wpisuje do wewnętrznego protokołu.

Należy pamiętać, że każda próba odklejenia nalepki spowoduje pojawienie się na niej napisu o tym informującego.

GŁOSOWANIE W OBWODACH ODRĘBNYCH
- szczególne zadania OKW– *pkt. 139-144 Wytycznych PKW*

Jedynie w obwodach głosowania utworzonych w zakładach leczniczych i domach pomocy społecznej dopuszczalne jest głosowanie przy zastosowaniu urny pomocniczej.

OKW powołana dla takiego obwodu, po uzgodnieniu z Okręgową Komisją Wyborczą, **może** zarządzić stosowanie w głosowaniu urny pomocniczej (oprócz urny zasadniczej).

Urna pomocnicza służy do głosowania poza lokalem tylko przez tych wyborców, którzy są wpisani do spisu wyborców w danym obwodzie głosowania i wyrażą wolę takiego głosowania.

OKW ogłasza w zakładzie leczniczym lub domu pomocy społecznej przed dniem głosowania informację o możliwości głosowania w pomieszczeniach, w których przebywają pacjenci obłożnie chorzy i pensjonariusze mający trudności w poruszaniu się;

GŁOSOWANIE W OBWODACH ODRĘBNYCH
- szczególne zadania OKW - dokumentacja

OKW zbiera informacje, którzy wyborcy chcą głosować w pomieszczeniu, w którym przebywają, a następnie sporządza wykaz nazwisk i imion tych osób, ze wskazaniem numerów pomieszczeń, do których członkowie OKW powinni przynieść urnę;

OKW ustala orientacyjną liczbę kart do głosowania każdego rodzaju, z pewną nadwyżką w stosunku do wcześniejszych zgłoszeń (na wypadek zgłoszeń dodatkowych dokonanych w trakcie głosowania), i przygotowuje pokwitowanie przyjęcia tych kart przez członków OKW, którzy przeprowadzą głosowanie poza lokalem wyborczym;

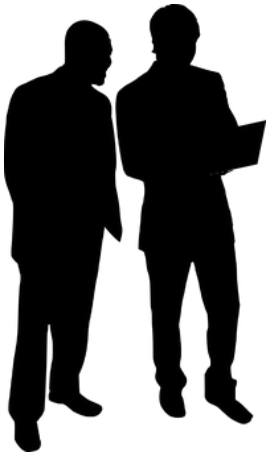

GŁOSOWANIE W OBWODACH ODRĘBNYCH
- szczególne zadania OKW- dokumentacja

OKW w drodze uchwały, określa czas (godziny) głosowania poza lokalem wyborczym i przerwę w głosowaniu, w tym czasie w lokalu przy wykorzystaniu urny zasadniczej. Zaleca się, aby przerwę w głosowaniu zarządzić w czasie, gdy większość wyborców umieszczonych w spisie oddała głosy w lokalu wyborczym.

Przerwa w głosowaniu, o której mowa, nie stanowi podstawy do przedłużenia czasu głosowania.
Uchwałę OKW o przerwie w głosowaniu należy wywiesić na drzwiach lokalu wyborczego przed rozpoczęciem głosowania przy użyciu urny pomocniczej.

Uchwała powinna być wywieszona w taki sposób, żeby możliwe było jej odczytanie także z wózka inwalidzkiego.

GŁOSOWANIE W OBWODACH ODRĘBNYCH
- szczególne zadania OKW

- **Przed przystąpieniem do głosowania poza lokalem wyborczym OKW <u>pieczętuje wlot urny zasadniczej</u>, zaklejając go paskiem papieru opatrzonym pieczęcią OKW i podpisami jej członków**. Jeżeli OKW otrzymała jednorazowe plomby (nalepki foliowe) opatrzone unikatowym numerem, należy zabezpieczyć urnę przed niekontrolowanym otwarciem za ich pomocą. W takim przypadku każdorazowo numer plomby – nalepki foliowej, niezwłocznie po ich założeniu, powinien być wpisany przez przewodniczącego OKW lub jego zastępcę do wewnętrznego protokołu, a członkom OKW, którzy będą prowadzili głosowanie przy wykorzystaniu urny pomocniczej, wydaje protokolarnie spis wyborców, odpowiednią liczbę kart do głosowania oraz wykaz pacjentów zakładu leczniczego lub pensjonariuszy domu pomocy społecznej, którzy wyrazili wolę głosowania w pomieszczeniu, w którym przebywają. **Następnie komisja sprawdza, czy urna pomocnicza jest pusta i pieczętuje ją w sposób jak wyżej stosując plomby.**
- W trakcie przeprowadzania głosowania przy użyciu urny pomocniczej żaden z członków OKW nie może przebywać w lokalu wyborczym.
- W tym czasie **<u>lokal OKW musi być zamknięty i zaplombowany</u>** paskiem papieru opatrzonym pieczęcią komisji i podpisami jej członków.

GŁOSOWANIE W OBWODACH ODRĘBNYCH
- szczególne zadania OKW

Głosowanie poza lokalem komisji może prowadzić co najmniej 2/3 tj. 4 członków ustawowego składu komisji przez nią wyznaczonych, o ile to możliwe zgłoszonych przez różne komitety wyborcze; członkom komisji mogą towarzyszyć mężowie zaufania oraz obserwatorzy społeczni i obserwatorzy międzynarodowi.

OKW jest obowiązana dotrzeć z urną do każdego wyborcy, który wyraził wolę skorzystania z tej formy udziału w głosowaniu, a także umożliwić głosowanie innym wyborcom.

Wyborca po otrzymaniu kart do głosowania kwituje ich odbiór podpisem w spisie, a członek OKW w rubryce spisu „Uwagi" umieszcza litery „UP" (jako skrót od nazwy „urna pomocnicza"), w celu późniejszego rozliczenia kart do głosowania.

GŁOSOWANIE W OBWODACH ODRĘBNYCH
- szczególne zadania OKW

Po zakończeniu głosowania poza lokalem komisji członkowie OKW rozliczają się protokolarnie z otrzymanych wcześniej kart do głosowania (uwzględniając ich liczbę wymienioną w pokwitowaniu oraz liczbę znaków „UP” w spisie) uwzględniając ewentualne adnotacje „bez Sejmu” lub „bez Senatu”, zwracają niewykorzystane karty do głosowania i pieczętują wlot urny pomocniczej; zapieczętowaną urnę oddaje się pod dozór przewodniczącemu OKW, z tym że urnę należy postawić obok urny zasadniczej.

OKW sprawdza następnie, czy pieczęcie urny zasadniczej: na wlocie i na urnie, nie zostały naruszone, sporządza protokół potwierdzający dokonanie sprawdzenia, otwiera wlot urny zasadniczej i wznawia głosowanie w lokalu OKW.

GŁOSOWANIE W OBWODACH ODRĘBNYCH
- szczególne zadania OKW

Po zamknięciu lokalu wyborczego OKW dokonuje otwarcia urny pomocniczej przed otwarciem urny zasadniczej.

OKW po zakończeniu swojej pracy przekazuje w depozyt urzędnikowi wyborczemu akta ze swojej pracy, w tym:

- uchwałę komisji w sprawie zarządzenia zastosowania urny pomocniczej przy przeprowadzeniu głosowania,
- wykaz wyborców, którzy wyrazili chęć głosowania przy użyciu urny pomocniczej,
- uchwałę komisji w sprawie przerwy w głosowaniu,
- protokół przekazania spisu wyborców i kart do głosowania,
- protokół rozliczenia kart do głosowania,
- protokół ze sprawdzenia pieczęci urny zasadniczej.

WZÓR

Uchwała Nr …
Obwodowej Komisji Wyborczej Nr ... w .....
z dnia … października 2019 r.

w sprawie zarządzenia zastosowania urny pomocniczej przy przeprowadzeniu głosowania.

Na podstawie art. 44 § 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. — Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2019 r. poz. 684), po uzgodnieniu z Okręgową Komisją Wyborczą w ....., uchwala się, co następuje:

§ 1

Obwodowa Komisja Wyborcza Nr .... w ..... zarządza zastosowanie urny pomocniczej przy przeprowadzeniu głosowania w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 13 października 2019 r.

§ 2

W głosowaniu za pomocą urny pomocniczej mogą wziąć udział osoby obłożnie chore oraz osoby mające trudności w poruszaniu się, które wyrażą wolę głosowania w ten sposób.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega podaniu do wiadomości wyborców przez wywieszenie na drzwiach lokalu wyborczego.

(pieczęć Komisji)

.....
(Przewodniczący lub Zastępca Przewodniczącego)
Obwodowej Komisji Wyborczej Nr .....
w .....
.....
(podpis Przewodniczącego lub Zastępcy Przewodniczącego)

Załącznik nr 2

WZÓR

Obwodowa Komisja Wyborcza Nr ..... w .....

Wykaz wyborców, którzy wyrazili chęć głosowania w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 13 października 2019 r., przy użyciu urny pomocniczej w pomieszczeniu, w którym przebywają

Lp.	Nazwisko i imię	Sala nr	Oddział

Wykaz sporządził(a): .....

Załącznik nr 3

WZÓR

Uchwała Nr …
Obwodowej Komisji Wyborczej Nr ... w .....
z dnia … października 2019 r.

w sprawie przerwy w głosowaniu w lokalu Komisji w celu przeprowadzenia głosowania przy użyciu urny pomocniczej.

Na podstawie § 4 ust. 3 regulaminu obwodowych komisji wyborczych, stanowiącego załącznik nr 3 do uchwały nr 139/2019 Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 22 sierpnia 2019 r. w sprawie regulaminów okręgowych i obwodowych komisji wyborczych powołanych do przeprowadzenia wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (M.P. poz. …..), w związku z art. 44 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2019 r. poz. 684), uchwala się, co następuje:

§ 1

Obwodowa Komisja Wyborcza Nr .... w ..... zarządza przerwę w głosowaniu w lokalu Komisji w celu przeprowadzenia głosowania przy użyciu urny pomocniczej.

§ 2

Przerwa w głosowaniu w lokalu Komisji trwać będzie od godziny ..... do godziny ..... . Na czas przeprowadzenia głosowania przy użyciu urny pomocniczej lokal Komisji będzie zamknięty.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega podaniu do wiadomości wyborców przez wywieszenie na drzwiach lokalu wyborczego.

(pieczęć Komisji)

.....
(Przewodniczący lub Zastępca Przewodniczącego)
Obwodowej Komisji Wyborczej Nr .....
w .....
.....
(podpis Przewodniczącego lub Zastępcy Przewodniczącego)

Załącznik nr 4

WZÓR

PROTOKÓŁ

przekazania spisu wyborców i kart do głosowania członkom Obwodowej Komisji Wyborczej Nr … w ……..
przeprowadzającym głosowanie przy użyciu urny pomocniczej w dniu .... października 2019 r.

1. Do przeprowadzenia głosowania przy użyciu urny pomocniczej wyznaczono następujących członków Komisji:
   1) ..... 4) .....
   (imię i nazwisko, funkcja w Komisji)
   2) ..... 5) .....
   3) .....
2. Wyznaczonym członkom Komisji wydano:
   1) spis wyborców;
   2) karty do głosowania w wyborach do Sejmu w liczbie ..... sztuk;
   3) karty do głosowania w wyborach do Senatu w liczbie …… sztuk;
   4) wykaz wyborców, którzy wyrazili chęć głosowania w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, zarządzonych na dzień 13 października 2019 r., przy użyciu urny pomocniczej w pomieszczeniu, w którym przebywają;
   5) nakładki na karty do głosowania sporządzone w alfabecie Braille'a.
3. Po przeliczeniu Komisja stwierdziła, że liczba podpisów wyborców, którym wydano karty do momentu wydania spisu w celu głosowania poza lokalem Komisji, wynosiła ..... .

Podpisy członków Komisji przekazujących dokumenty
.....
.....
.....
.....
.....

(pieczęć Komisji)

Podpisy członków Komisji przyjmujących dokumenty
.....
.....
.....
.....
.....

WZÓR

PROTOKÓŁ

rozliczenia kart do głosowania przekazanych członkom Komisji przeprowadzającym głosowanie przy pomocy urny pomocniczej

1. W dniu …. października 2019 r. wyznaczeni członkowie Obwodowej Komisji Wyborczej Nr ….. w ..... w godz. od ….. do …….. przeprowadzili głosowanie przy pomocy urny pomocniczej.

2. Liczba kart do głosowania przekazanych wyznaczonym członkom Komisji dla przeprowadzenia głosowania przy użyciu urny pomocniczej wynosiła:

   1) w wyborach do Sejmu ..... sztuk;

   2) w wyborach do Senatu …… sztuk.

3. Liczba niewykorzystanych kart do głosowania zwróconych Komisji wynosi:

   1) w wyborach do Sejmu ..... sztuk;

   2) w wyborach do Senatu …… sztuk.

4. Liczba kart wydanych podczas głosowania przy użyciu urny pomocniczej (liczba podpisów w spisie wyborców, gdzie w rubryce „Uwagi" wpisano „UP"), z uwzględnieniem adnotacji „bez Sejmu" lub „bez Senatu"), wynosi:

   1) w wyborach do Sejmu ..... sztuk;

   2) w wyborach do Senatu …… sztuk.

Uwaga! Suma liczb kart z pkt 4.1 i z pkt 3.1 musi się równać liczbie z pkt 2.1 oraz suma liczb kart z pkt 4.2 i z pkt 3.2 musi się równać liczbie z pkt 2.2

5. Zaklejono i opieczętowano wlot urny pomocniczej.

6. O godz. ..... wznowiono głosowanie w lokalu Komisji.

Podpisy członków Komisji przekazujących dokumenty

.....
.....
.....
.....

(pieczęć Komisji)

Podpisy członków Komisji przyjmujących dokumenty

.....
.....
.....
.....

Załącznik nr 6

WZÓR

PROTOKÓŁ

ze sprawdzenia pieczęci urny zasadniczej

Członkowie Obwodowej Komisji Wyborczej Nr .... w ..... potwierdzają, że w dniu … października 2019 r. do godz. ....., tj. do czasu wznowienia głosowania przy użyciu urny zasadniczej, pieczęcie na urnie zasadniczej oraz na jej wlocie zapieczętowanym na czas przerwy w głosowaniu nie zostały naruszone.

Podpisy członków Komisji
.....
.....
.....
.....
.....

(pieczęć Komisji)

Wybory
do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
13 października 2019 r.

Szkolenie
członków obwodowych komisji wyborczych

Część II - przygotowanie
i przeprowadzenie głosowania oraz
ustalenie wyników głosowania
– ciąg dalszy

Opracowanie:

© Krajowe Biuro Wyborcze

Krajowe Biuro Wyborcze

USTALENIE WYNIKÓW GŁOSOWANIA I SPORZĄDZENIE PROTOKOŁÓW GŁOSOWANIA W OBWODZIE

Informacje wstępne

Czynności związane z ustaleniem wyników głosowania w obwodzie i sporządzeniem protokołów głosowania OKW wykonuje wspólnie, wszyscy obecni członkowie w liczbie co najmniej 2/3 składu OKW.

Nie jest dopuszczalne tworzenie z członków OKW grup roboczych, które wykonywałyby oddzielnie czynności po zakończeniu głosowania.

USTALENIE WYNIKÓW GŁOSOWANIA I SPORZĄDZENIE PROTOKOŁÓW GŁOSOWANIA W OBWODZIE

Informacje wstępne

Przy wykonywaniu czynności związanych z ustaleniem wyników głosowania oraz ze sporządzaniem protokołu głosowania w obwodzie, obwodowa komisja wyborcza jest zobowiązana do rygorystycznego przestrzegania zasad opisanych w punktach 75 - 120 Wytycznych PKW.

OKW ustala wyniki głosowania i sporządza protokół głosowania odrębnie na listy kandydatów na posłów i na kandydatów na senatora.

USTALENIE WYNIKÓW GŁOSOWANIA I SPORZĄDZENIE PROTOKOŁÓW GŁOSOWANIA W OBWODZIE

Informacje wstępne

Wzory protokołów głosowania stanowią załączniki do uchwały nr 120/2019 Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 19 sierpnia 2019 r. w sprawie wzorów protokołów głosowania i protokołów z wyborów stosowanych w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (M. P. poz. 836), w tym:

- **załącznik nr 1 - wzór protokołu głosowania w obwodzie na listy kandydatów na posłów;**
- **załącznik nr 4 – wzór protokołu głosowania w obwodzie na kandydatów na senatora;**
- **załącznik nr 6 – wzór protokołu głosowania w obwodzie na kandydatów na senatora w przypadku, gdy zgłoszono tylko jednego w okręgu.**

USTALENIE WYNIKÓW GŁOSOWANIA I SPORZĄDZENIE PROTOKOŁÓW GŁOSOWANIA W OBWODZIE

Informacje wstępne

Należy mieć na uwadze, że:

- **liczby w protokole głosowania wpisuje się w kratkach zaczynając od prawej strony, czyli tak, aby ostatnia cyfra wpisywanej liczby wypadła w ostatniej kratce z prawej strony;**
- **jeżeli ustalona przez komisję liczba wynosi zero, w ostatniej kratce z prawej strony należy wpisać cyfrę „0”;**
- **nie wolno zostawiać niewypełnionej kratki lub dokonywać wykreślenia kratki przeznaczonej na dane liczbowe.**

ROZLICZENIE KART DO GŁOSOWANIA

Czynności wykonane przed otwarciem urny

OKW wypełnia odrębnie projekty protokołu głosowania wykorzystując w tym celu odpowiednie formularze protokołu – dostarczone po 4 egz.

OKW wypełnia informacje o komisji i głosowaniu w wyborach do Sejmu RP:

WYBORY DO SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ ZARZĄDZONE NA DZIEŃ 13 PAŹDZIERNIKA 2019 R.												
Kod terytorialny gminy (dzielnicy w m.st. Warszawie)	1	8	0	6	0	1	Nr obwodu głosowania				1	
Siedziba Obwodowej Komisji Wyborczej (adres)	Samorządowy Ośrodek Kultury w Cmolasie, Cmolas 212a											
Gmina/Dzielnica	Cmolas		Powiat	kolbuszowski		Województwo	podkarpackie					
Okręg wyborczy nr	2	3	Okręgowa Komisja Wyborcza w/we*)			Rzeszowie						

PROTOKÓŁ GŁOSOWANIA W OBWODZIE NA LISTY KANDYDATÓW NA POSŁÓW

Głosowanie rozpoczęło się w dniu 13 października.. 20..19.. r. o godz. 7.00 i trwało do godz. .21.00…

Krajowe Biuro Wyborcze

ROZLICZENIE KART DO GŁOSOWANIA

Czynności wykonane przed otwarciem urny

OKW wypełnia informacje o komisji i głosowaniu w wyborach do Senatu RP:

WYBORY DO SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ ZARZĄDZONE NA DZIEŃ 13 PAŹDZIERNIKA 2019 R.												
Kod terytorialny gminy (dzielnicy w m.st. Warszawie)	1	8	0	6	0	1	Nr obwodu głosowania				1	
Siedziba Obwodowej Komisji Wyborczej (adres)	Samorządowy Ośrodek Kultury w Cmolasie, Cmolas 212a											
Gmina/ Dzielnica	Cmolas			Powiat	kolbuszowski		Województwo	podkarpackie				
Okręg wyborczy nr		5	5	Okręgowa Komisja Wyborcza w/we*)			Rzeszowie					

PROTOKÓŁ GŁOSOWANIA W OBWODZIE
NA KANDYDATÓW NA SENATORA

Głosowanie rozpoczęło się w dniu 13 października.. 20..19.. r. o godz. 7.00 i trwało do godz. .21.00…

Krajowe Biuro Wyborcze

ROZLICZENIE KART DO GŁOSOWANIA

Czynności wykonane przed otwarciem urny – *pkt 76 Wytycznych PKW*

OKW wypełnia protokół głosowania przestrzegając następujących zasad:

1/ w pkt 1 właściwego protokołu głosowania wpisuje się **ustaloną przed rozpoczęciem głosowania** liczbę otrzymanych kart do głosowania (uwzględniając liczbę kart otrzymanych z rezerwy), **odrębnie w wyborach do Sejmu i do Senatu**;

I. ROZLICZENIE SPISU WYBORCÓW I KART DO GŁOSOWANIA

1	Liczba otrzymanych przez obwodową komisję wyborczą kart do głosowania, **ustalona po ich przeliczeniu przed rozpoczęciem głosowania z uwzględnieniem ewentualnych kart otrzymanych z rezerwy**			**8**	**1**	**0**

Uwaga!

Liczby otrzymanych kart do głosowania w wyborach do Sejmu RP i do Senatu RP **mogą być różne**.

Krajowe Biuro Wyborcze

ROZLICZENIE KART DO GŁOSOWANIA

Czynności wykonane przed otwarciem urny – *pkt 76 Wytycznych PKW*

2/ w pkt 2 protokołu wpisuje się **ustaloną na podstawie spisu wyborców** liczbę wyborców uprawnionych do głosowania w chwili zakończenia głosowania łącznie z osobami dopisanymi przez OKW w trakcie głosowania na dodatkowym formularzu;

2	**Liczba wyborców uprawnionych do głosowania *(umieszczonych w spisie, z uwzględnieniem dodatkowych formularzy)* w chwili zakończenia głosowania**			9	0	0

Uwaga!

Liczby uprawnionych do głosowania w wyborach do Sejmu i do Senatu **muszą być równe**.

ROZLICZENIE KART DO GŁOSOWANIA

Czynności wykonane przed otwarciem urny – *pkt 76 Wytycznych PKW*

3/ w pkt 3 protokołu wpisuje się liczbę przeliczonych niewykorzystanych kart do głosowania, ustaloną odrębnie dla każdych wyborów.

3	**Liczba kart niewykorzystanych**			**3**	**1**	**0**

Karty niewykorzystane po przeliczeniu należy zapakować w pakiet, opieczętować go i opisać.

Karty niewykorzystane
w wyborach do Sejmu
w dniu 13 października 2019 r. – 310
(liczba)

(pieczęć Komisji)

Karty niewykorzystane
w wyborach do Senatu
w dniu 13 października 2019 r. – 310
(liczba)

(pieczęć Komisji)

Krajowe Biuro Wyborcze

ROZLICZENIE KART DO GŁOSOWANIA

Czynności wykonane przed otwarciem urny – *pkt 76 Wytycznych PKW*

4/ w pkt 4 protokołu wpisuje się **ustaloną na podstawie podpisów w spisie wyborców potwierdzających otrzymanie kart do głosowania i adnotacji w spisie o braku możliwości złożenia podpisu przez wyborcę niepełnosprawnego** liczbę wyborców, którym wydano karty do głosowania łącznie z osobami dopisanymi przez OKW w trakcie głosowania na dodatkowych formularzach.

Należy zwrócić uwagę na adnotacje w rubryce „UWAGI" spisu wyborców dotyczące sytuacji, gdy wyborca pobrał tylko jedną kartę do głosowania, np. **„tylko do Sejmu"** bądź **„tylko do Senatu"**;

4	**Liczba wyborców, którym wydano karty do głosowania *(liczba podpisów w spisie oraz adnotacje o wydaniu karty bez potwierdzenia podpisem w spisie)***			5	0	0

Uwaga!

Liczby wyborców, którym wydano karty do głosowania w wyborach do Sejmu i do Senatu **mogą być różne, ale nie mogą być większe od liczby wyborców uprawnionych do głosowania – pkt 2 protokołu**.

Krajowe Biuro Wyborcze

ROZLICZENIE KART DO GŁOSOWANIA

Czynności wykonane przed otwarciem urny – *pkt 76 Wytycznych PKW*

OKW sprawdza poprawność arytmetyczną danych ustalonych w punktach 3 i 4 odrębnie dla każdego protokołu głosowania.

OKW ustala, czy liczba kart niewykorzystanych (punkt 3 protokołu) i liczba wyborców, którym wydano karty do głosowania (punkt 4 protokołu) stanowią w sumie liczbę kart, które OKW otrzymała (punkt 1 protokołu).

Powyższe należy sprawdzić odrębnie w wyborach do Sejmu i do Senatu.

W razie stwierdzenia niezgodności należy ponownie przeliczyć podpisy i adnotacje w spisie, a jeśli wynik rozliczenia nadal będzie taki sam – przypuszczalna przyczyna niezgodności **musi być opisana w punkcie 15 właściwego protokołu głosowania.**

W punkcie tym należy wskazać przypuszczalną przyczynę niezgodności, a nie wyłącznie potwierdzić informację, że niezgodność występuje.

ROZLICZENIE KART DO GŁOSOWANIA

Czynności wykonane przed otwarciem urny – *pkt 76 Wytycznych PKW*

UWAGA!

W razie braku miejsca w protokole głosowania na opisanie przyczyn niezgodności należy dokonać tego na oddzielnej kartce papieru i dołączyć jako *załącznik* do właściwego protokołu głosowania. Wówczas w punkcie 15 protokołu głosowania należy zamieścić *informację o sporządzeniu załącznika*.

Jeżeli niezgodność nie występuje to w punkcie 15 należy wpisać wyrazy „brak uwag”.

Powyższe dotyczy zasad wypełniania wszystkich punktów w części IV. właściwego protokołu – UWAGI I ADNOTACJE , tj. punktów 15-22.
Jeżeli w protokole głosowania brak miejsca na wpisanie całości wyjaśnień lub uwag wówczas wpisuje się je na oddzielnej kartce, która stanowi załącznik do protokołu, a w odpowiednim punkcie protokołu należy zamieścić informację o sporządzeniu załącznika.

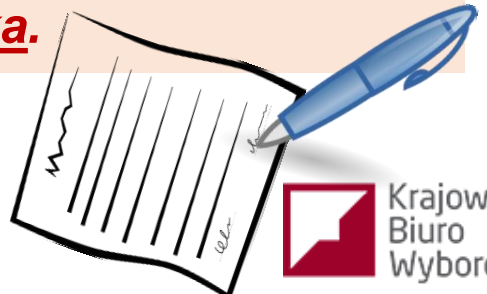

Krajowe Biuro Wyborcze

ROZLICZENIE KART DO GŁOSOWANIA

Czynności wykonane przed otwarciem urny – *pkt 76 Wytycznych PKW* – ustalenie danych do części II. Protokołu głosowania

II. GŁOSOWANIE PRZEZ PEŁNOMOCNIKA, NA PODSTAWIE ZAŚWIADCZENIA ORAZ GŁOSOWANIE KORESPONDENCYJNE.

5/ w pkt 5 protokołu wpisuje się **ustaloną liczbę wyborców głosujących przez pełnomocnika odrębnie w wyborach do Sejmu i do Senatu.**

OKW ustalenia tego dokonuje na podstawie liczby podpisów pełnomocników głosujących w imieniu wyborców ujętych w spisie, znajdujących się obok dopisku „pełnomocnik" w rubryce spisu wyborców „UWAGI".

Ustaloną liczbę podpisów pełnomocników OKW porównuje z liczbą otrzymanych aktów pełnomocnictwa (dołączonych do spisu wyborców), na podstawie których wydano pełnomocnikowi karty do głosowania. Jeżeli te liczby nie są równe OKW dokonuje ponownego przeliczenia.

Ponadto należy wziąć pod uwagę także adnotacje „tylko do Sejmu" bądź „tylko do Senatu".

Liczby wyborców, którzy głosowali na podstawie pełnomocnictwa w wyborach do Sejmu RP i do Senatu RP mogą być różne.

ROZLICZENIE KART DO GŁOSOWANIA

Czynności wykonane przed otwarciem urny – *pkt 76 Wytycznych PKW* – ustalenie danych do części II. Protokołu głosowania – c.d.

5/ wypełnienie pkt 5 protokołu głosowania – cd. dane ustalone **odrębnie w wyborach do Sejmu i do Senatu.**

5	**Liczba wyborców głosujących przez pełnomocnika** ***(liczba kart do głosowania wydanych na podstawie aktów pełnomocnictwa otrzymanych przez obwodową komisję wyborczą)***					2

OKW <u>w obwodach odrębnych oraz w domach</u> studenckich w tym punkcie protokołu wpisują cyfrę „0”, gdyż w tych obwodach nie można głosować przez pełnomocnika.

ROZLICZENIE KART DO GŁOSOWANIA

Czynności wykonane przed otwarciem urny – *pkt 76 Wytycznych PKW* – ustalenie danych do części II. Protokołu głosowania – c.d.

6/ w pkt 6 protokołu wpisuje się **liczbę wyborców głosujących na podstawie zaświadczenia o prawie do głosowania.**

OKW ustalenia tego dokonuje na podstawie <u>liczby otrzymanych zaświadczeń</u> (dołączonych do spisu wyborców).

Ponadto należy wziąć pod uwagę także adnotacje „tylko do Sejmu" bądź „tylko do Senatu".

6	**Liczba wyborców głosujących na podstawie zaświadczenia o prawie do głosowania**					**3**

Uwaga! Suma liczb z pkt 5 i 6 **musi być** mniejsza lub równa liczbie z pkt 4.

ROZLICZENIE KART DO GŁOSOWANIA

Czynności wykonane przed otwarciem urny

– *pkt 76 ppkt 8 i 9 Wytycznych* PKW

– ustalenie danych do części II. Protokołu głosowania – c.d.

7/ w pkt 7- 8e protokołu wpisuje się **liczby dotyczące głosowania korespondencyjnego.**

- **Ustaleń tych dokonują tylko OKW, które w spisie wyborców miały zamieszczone adnotacje o wysłaniu pakietu wyborczego do wyborcy.**
- **Liczbę wysłanych pakietów ustala się na podstawie <u>liczby adnotacji w spisie wyborców o wysłaniu pakietu</u>.**

7	Liczba wyborców, którym wysłano pakiety wyborcze					2

Uwaga!

Liczby wysłanych pakietów w obu protokołach głosowania (do Sejmu i do Senatu) muszą być identyczne.

Jeżeli OKW nie przygotowywała pakietu i brak jest adnotacji w spisie wyborców o wysłaniu pakietu wyborczego, OKW w punktach 7 – 8e każdego protokołu głosowania wpisuje cyfrę „0”.

8/ w pkt 8-8e protokołu **OKW w obwodzie, w którym odbywa się głosowanie korespondencyjne wpisuje liczby ustalone wcześniej, zgodnie z pkt 60 Wytycznych PKW, <u>jeśli informacje z pkt 8a-8d dotyczą tej samej koperty należy je uwzględnić w każdym z tych punktów</u>.**

8	**Liczba otrzymanych kopert zwrotnych w głosowaniu korespondencyjnym**					**2**
8a	**Liczba kopert zwrotnych w głosowaniu korespondencyjnym, w których nie było oświadczenia o osobistym i tajnym oddaniu głosu**					**0**
8b	**Liczba kopert zwrotnych w głosowaniu korespondencyjnym, w których oświadczenie nie było podpisane przez wyborcę**					**1**
8c	**Liczba kopert zwrotnych w głosowaniu korespondencyjnym, w których nie było koperty na karty do głosowania**					**1**
8d	**Liczba kopert zwrotnych w głosowaniu korespondencyjnym, w których znajdowała się niezaklejona koperta na karty do głosowania**					**0**
8e	**Liczba kopert na karty do głosowania w głosowaniu korespondencyjnym wrzuconych do urny**					**1**

Uwaga! Liczba z pkt 8 nie może być większa od liczby z pkt 7 (liczba w pkt 8 może być mniejsza, np. jeśli wyborca nie odesłał pakietu wyborczego).
Odpowiednie liczby w tych punktach w obu protokołach <u>muszą być równe</u>.
Suma liczb z pkt 8a – 8e nie może być mniejsza od liczby z pkt 8.

ROZLICZENIE KART DO GŁOSOWANIA

Po ustaleniu danych w punktach 1-8e protokołu głosowania w wyborach do Sejmu RP i protokołu głosowania w wyborach do Senatu RP, OKW odkłada protokoły głosowania i podejmuje czynności związane z ustaleniem wyników głosowania.

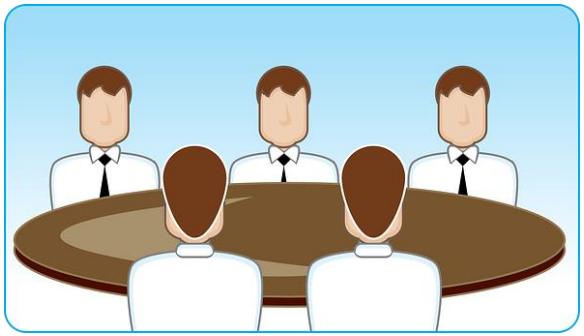

Ustalenie wyników głosowania – otwarcie urny wyborczej i segregowanie zawartości

- pkt 77-79 Wytycznych PKW

OKW sprawdza, czy pieczęcie na urnie oraz na wlocie do urny lub jednorazowe plomby – nalepki foliowe pozostały nienaruszone, po czym otwiera urnę i wyjmuje z niej karty do głosowania.

Zaleca się zachowanie staranności przy wyjmowaniu kart z urny, aby karty do głosowania nie zostały uszkodzone. Poza tym należy wyjmować karty do głosowania z urny wyborczej w taki sposób, aby nie uszkodzić urny.

Niedopuszczalne jest przewracanie wypełnionej urny wyborczej.

W przypadku stwierdzenia, że w urnie znajdują się inne przedmioty niż karty do głosowania (w tym np. czyste kartki papieru), OKW oddziela je od kart do głosowania, a informacje o ich odnalezieniu odnotowuje w punkcie 22 protokołu głosowania.

Segregowanie zawartości urny wyborczej

i dalsze czynności OKW – pkt 79-104 Wytycznych PKW

1-Inne przedmioty

2-Koperty z kartami

3-Karty całkowicie przedarte

4-Karty do Sejmu

Karty nieważne

Karty ważne

Głosy nieważne z kart ważnych

Podział na 3 przyczyny nieważności głosu

Głosy ważne z kart ważnych

Głosy ważne oddane na poszczególne listy

Głosy oddane na poszczególnych kandydatów na listach

4-Karty do Senatu

Karty nieważne

Karty ważne

Głosy nieważne z kart ważnych

Podział na 3 przyczyny nieważności głosu

Głosy ważne z kart ważnych

Głosy ważne oddane na poszczególnych kandydatów

Krajowe Biuro Wyborcze

Ustalenie wyników głosowania – *pkt 80 Wytycznych PKW* - punkt III. protokołu głosowania

W pierwszej kolejności OKW po otwarciu urny i wyjęciu z niej kart, wyjmuje karty do głosowania z kopert na karty do głosowania w głosowaniu korespondencyjnym i ustala ich liczbę odrębnie dla wyborów do Sejmu i do Senatu.

Liczby te powinny odpowiadać liczbie kopert na karty do głosowania wrzuconych do urny. Różnica jest możliwa tylko, gdy:

1/ koperta na karty do głosowania była pusta:

2/ w kopercie:

a) znajdowało się więcej niż jedna karta do głosowania dla danych wyborów;

b) nie znajdowały się karty dla wyborów do Sejmu lub do Senatu.

Sytuację tę OKW opisuje w punkcie **22** protokołu głosowania wpisując np. „*w jednej kopercie nie było karty do głosowania w wyborach do Sejmu*” *lub* „*w jednej kopercie nie było karty do głosowania w wyborach do Senatu*”.

Ustalenie wyników głosowania – *pkt 80 Wytycznych PKW* - punkt III. protokołu głosowania

Koperty na karty do głosowania, z których zostały wyjęte karty,

OKW pakuje w pakiet, opisuje go i odkłada.

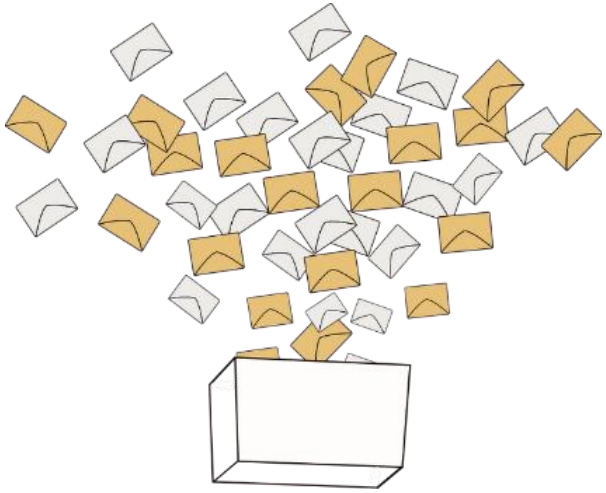

Koperty na karty do głosowania korespondencyjnego w wyborach do Sejmu i do Senatu w dniu 13 października 2019 r.– .....1 ..... .

(liczba)

Ustalenie wyników głosowania – *pkt 81 Wytycznych PKW* - punkt III. protokołu głosowania

OKW przegląda wszystkie karty wyjęte z urny i wydziela z nich **karty całkowicie przedarte** na dwie lub więcej części.

OKW nie ustala ich liczby i **nie bierze ich pod uwagę przy żadnych dalszych obliczeniach**.

Karty przedarte mogą stanowić przyczynę różnicy w liczbie kart wydanych wyborcom (punkt 4 protokołu głosowania), a liczbą kart wyjętych z urny (punkt 9 protokołu głosowania).

Karty takie należy zapakować w pakiet, opieczętować go i opisać.

Karty całkowicie przedarte
w wyborach do Sejmu i do Senatu
w dniu 13 października 2019 r.– .....
(liczba)

(pieczęć Komisji)

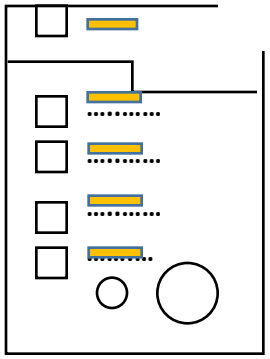

Krajowe Biuro Wyborcze

Ustalenie wyników głosowania – *pkt 143 ppkt 9 Wytycznych PKW* - punkt III. protokołu głosowania

Procedura w obwodach odrębnych, w których stosowana była urna pomocnicza:

1/ otwarcia urny pomocniczej OKW dokonuje przed otwarciem urny zasadniczej;

2/ po otwarciu urny pomocniczej komisja sprawdza, czy liczba kart wyjętych z urny pomocniczej odpowiada liczbie osób, które głosowały przy wykorzystaniu urny pomocniczej;

3/ jeżeli komisja nie stwierdzi rozbieżności, karty wyjęte z urny pomocniczej włącza się do obliczeń wyników głosowania dokonywanych dla całego obwodu;

4/ w przypadku stwierdzenia rozbieżności należy wyjaśnić ich przypuszczalną przyczynę i omówić w punkcie **15 właściwego** protokołu głosowania (do Sejmu lub do Senatu) lub w formie załącznika do tego protokołu głosowania.

Ustalenie wyników głosowania – *pkt 82 Wytycznych PKW* - punkt III. protokołu głosowania

OKW oddziela od siebie karty do głosowania w wyborach do Sejmu i do Senatu, a następnie liczy karty całe wyjęte z urny oddzielnie w wyborach do Sejmu i do Senatu.

Ustalone liczby kart do głosowania OKW wpisuje w punkcie 9 właściwego protokołu głosowania.

W punkcie 9a protokołu głosowania OKW podaje liczbę kart do głosowania wyjętych z kopert na karty do głosowania w głosowaniu korespondencyjnym ustaloną odrębnie dla wyborów do Sejmu i do Senatu. Liczba ta musi być uwzględniona (dodana) przy ustalaniu liczby kart wyjętych z urny, o których mowa wyżej.

OKW, w których nie było kopert na kartę do głosowania w głosowaniu korespondencyjnym wpisują cyfrę „0” w punkcie 9a protokołu głosowania.

9	Liczba kart wyjętych z urny			5	0	1
9a	w tym liczba kart wyjętych z kopert na karty do głosowania w głosowaniu korespondencyjnym					1

Uwaga! Liczba z pkt 9 pomniejszona o liczbę z pkt 9a **powinna być równa** liczbie z **pkt 4**. Dodatkowo liczba z pkt 9a **nie może być większa** od liczby z pkt 8e.
Jeśli tak nie jest — **przypuszczalną przyczynę różnic w obu przypadkach** należy ustalić i opisać w punkcie 16 lub w załączniku do protokołu głosowania.

Ustalenie wyników głosowania – *pkt 83 Wytycznych PKW* - punkt III. protokołu głosowania – KARTY nieważne i ważne

OKW wydziela i liczy odrębnie w wyborach do Sejmu i do Senatu karty nieważne, tj:

- **karty inne niż ustalone urzędowo np. karty wykonane wadliwie przez drukarnię m.in. brak zadruku części karty, których wadliwość przeoczyła OKW sprawdzając karty przed rozpoczęciem głosowania lub opatrzone pieczęcią innej OKW,**
- **karty nieopatrzone pieczęcią OKW.**

Ustaloną liczbę kart nieważnych wpisuje się w punkcie 10 właściwego protokołu głosowania.

10	**Liczba kart nieważnych *(bez pieczęci obwodowej komisji wyborczej lub inne niż urzędowo ustalone)***					**1**

- Należy uważać, aby omyłkowo w tym punkcie protokołu **nie wpisać liczby głosów nieważnych**, o których będzie mowa w dalszej części prezentacji.
- Również nie należy w tym punkcie protokołu ujmować **kart całkowicie przedartych na dwie lub więcej części**.

Ustalenie wyników głosowania – *pkt 83 Wytycznych PKW* - punkt III. protokołu głosowania – KARTY nieważne i ważne

Uwaga!

- Jeżeli liczba kart nieważnych jest większa niż 0, przypuszczalną przyczynę wystąpienia kart nieważnych należy opisać **w punkcie 17 właściwego protokołu głosowania**.

Przykładowy wpis wyjaśnienia:

- *z urny wyjęto kartę nieopatrzoną pieczęcią OKW, którą prawdopodobnie OKW nieostemplowała i przez niedopatrzenie omyłkowo wydała wyborcy*;

lub

- z urny wyjęto kartę opatrzoną pieczęcią innej OKW.

- Jeżeli liczba kart nieważnych wynosi 0, **w punkcie 10 protokołu** należy wpisać „0”, a **w punkcie 17 protokołu** wyrazy „brak kart nieważnych”.

Ustalenie wyników głosowania – *pkt 83 Wytycznych PKW* - punkt III. protokołu głosowania – KARTY ważne i nieważne

Karty nieważne należy **zapakować w pakiety**, odrębnie w wyborach do Sejmu i Senatu **opieczętować je i opisać**.

Karty nieważne w wyborach do Sejmu w dniu 13 październikach 2019 r.– ...1... .
(liczba)

(pieczęć Komisji)

Karty nieważne w wyborach do Senatu w dniu 13 październikach 2019 r.– ...1... .
(liczba)

(pieczęć Komisji)

Pozostałe karty są **kartami ważnymi i na ich podstawie ustala się wyniki** głosowania.

Ustalenie wyników głosowania – *pkt 83 Wytycznych PKW*
- punkt III. protokołu głosowania – KARTY ważne i nieważne

Karty ważne należy policzyć odrębnie dla wyborów do Sejmu i do Senatu.

Liczbę kart ważnych wpisuje się w punkcie 11 właściwego protokołu głosowania.

11	Liczba kart ważnych			5	0	0

Uwaga!
Suma kart nieważnych (**punkt 10 protokołu**) i kart ważnych (**punkt 11 protokołu**) **musi być równa** liczbie kart wyjętych z urny (**punkt 9 protokołu**).

Sprawdzenia dokonuje się odrębnie dla wyborów do Sejmu i do Senatu.

Ustalenie wyników głosowania – *pkt 83 Wytycznych PKW*
- punkt III. protokołu głosowania – KARTY ważne i nieważne

Do dalszych czynności należy pozostawić karty ważne w wyborach do Sejmu.

Karty ważne w wyborach do Senatu należy <u>zapakować tymczasowo</u> w odrębny pakiet, opisać i opieczętować.

Pakiet ten musi pozostać w pomieszczeniu, w którym OKW ustala wyniki głosowania.

Następnie OKW ustala wyniki głosowania w wyborach do Sejmu.

GŁOSY nieważne i ważne – *pkt 84 i 91 Wytycznych PKW*

REGUŁY stosowane w wyborach do Sejmu i Senatu

Ustalając, czy głos na karcie jest ważny, czy nieważny, OKW stosuje poniższe reguły:

1) **znakiem „X" postawionym w kratce są co najmniej dwie linie, które przecinają się w obrębie kratki.**

   Ustalenie, czy postawiony znak jest znakiem „X" w rozumieniu Kodeksu wyborczego oraz, czy postawiony jest on w kratce, czy poza nią, należy do OKW;

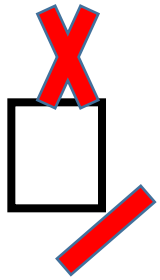

2) **wszelkie znaki, wykreślenia, przekreślenia, w tym również i znak „X" postawiony przez wyborcę poza przeznaczoną na to kratką, traktuje się jako dopiski, które nie wpływają na ważność głosu;**

3) **wszelkie inne znaki niż znak „X", tj. niebędące** co najmniej dwiema liniami, które przecinają się w obrębie kratki, **naniesione w obrębie kratki, również nie wpływają na ważność głosu**.

GŁOSY nieważne i ważne – *pkt 84 Wytycznych PKW*

REGUŁY stosowane w wyborach do Sejmu i Senatu

Do stwierdzenia, czy głos oddany na karcie do głosowania jest głosem ważnym, czy też głosem nieważnym, uprawniona jest tylko OKW.

Uznania głosu za nieważny OKW dokonuje po okazaniu karty wszystkim członkom OKW uczestniczącym w ustalaniu wyniku głosowania.

Nie ma możliwości występowania z pytaniami w tym zakresie do innych podmiotów, w tym do: okręgowej komisji wyborczej, urzędu gminy, urzędnika wyborczego, czy delegatury KBW.

Wyjaśnieniem jest tylko zapis art. 5 ust. 12 Kodeksu wyborczego – „znak „X" – rozumie się przez to co najmniej dwie linie, które przecinają się w obrębie kratki" oraz zapis pkt. 84 Wytycznych PKW, przytoczony w poprzednim slajdzie.

Ustalenie wyników głosowania w wyborach do Sejmu

- punkt 12, 13 i 14 protokołu głosowania – GŁOSY nieważne i ważne

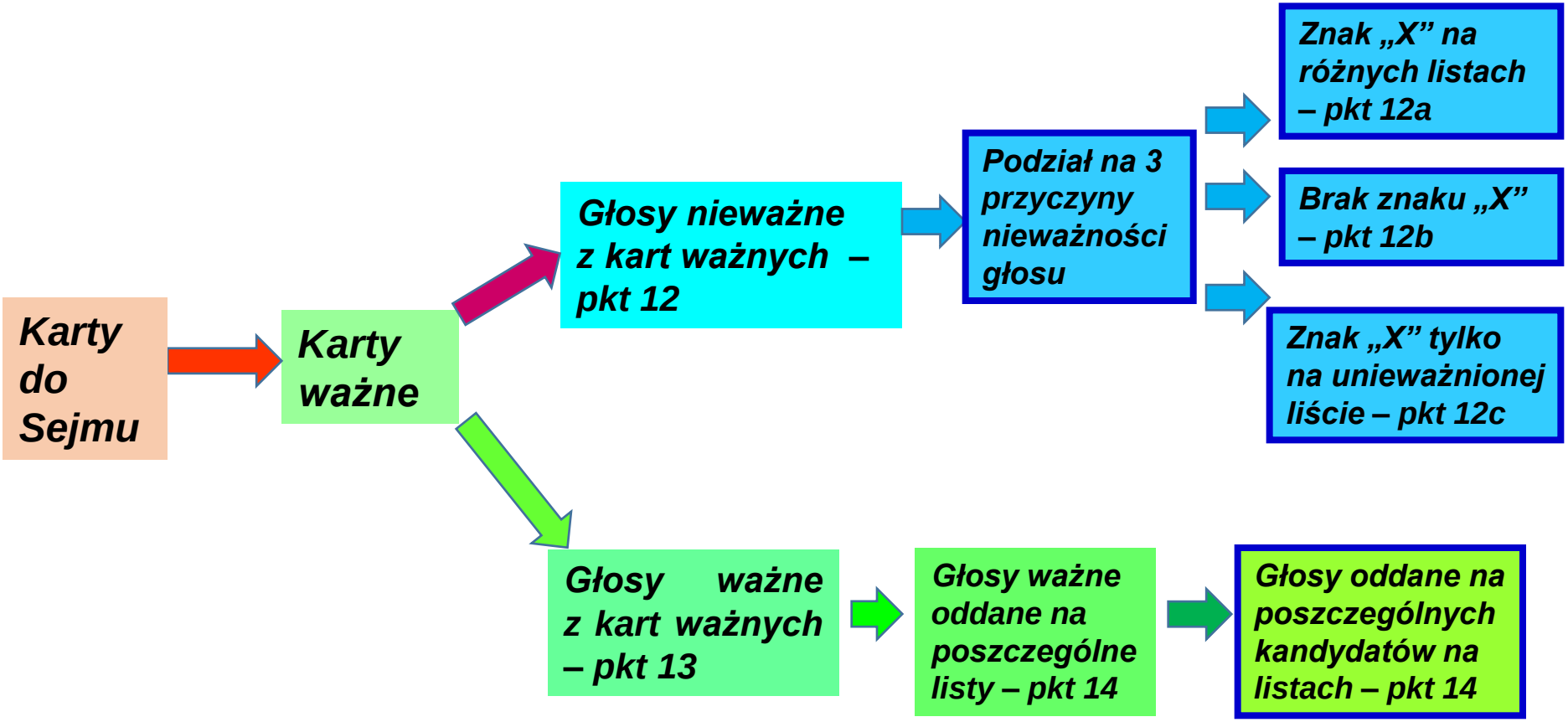

Ustalenie wyników głosowania

w wyborach do Sejmu – *pkt 84 Wytycznych PKW*

- punkt 12 i 13 protokołu głosowania – GŁOSY nieważne i ważne

W wyborach do Sejmu wyborca może głosować tylko na jedną listę i na jednego kandydata z tej listy, stawiając znak „X” w kratce przy nazwisku tego kandydata; tak oddane głosy wyborców są głosami ważnymi.

Na podstawie kart ważnych wydzielonych w wyborach do Sejmu OKW ustala liczbę **głosów nieważnych** oraz **głosów ważnych**.

OKW jest obowiązana przejrzeć całą kartę do głosowania, a nie poprzestać na miejscu, w którym postawiono znak „X”, gdyż może się okazać, że znak taki wyborca postawił przy nazwisku lub nazwiskach kandydatów na więcej niż jednej liście, co powoduje nieważność głosu.

W trakcie przeglądania kart do głosowania OKW odkłada **osobno karty z głosami nieważnymi** według przyczyn nieważności głosu i **osobno karty z głosami ważnymi.**

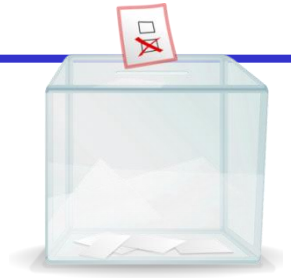

Krajowe Biuro Wyborcze

GŁOSY nieważne w wyborach do Sejmu

- punkt 12 protokołu głosowania – *pkt 86 Wytycznych PKW*

Za nieważny uznaje się głos, gdy wyborca w kratce na karcie do głosowania:

1) **postawił znak „X” przy nazwiskach dwóch lub większej liczby kandydatów z różnych list;**

2) **nie postawił znaku „X” przy nazwisku żadnego kandydata;**

3) **postawił znak „X” wyłącznie przy nazwisku kandydata z listy, której rejestrację unieważniono.**

Ustalenie wyników głosowania – *pkt 86 Wytycznych PKW* - punkt 12 protokołu głosowania – GŁOSY nieważne w wyborach do Sejmu

Wyodrębnione **karty z głosami nieważnymi** OKW liczy i ich łączną liczbę ustaloną zgodnie z pkt 84 i 86 Wytycznych PKW wpisuje **w punkcie 12 protokołu głosowania**. Następnie OKW dokonuje oceny przyczyny nieważności głosu i rozkłada oddzielnie karty według przyczyny nieważności głosu.

W punkcie 12a protokołu głosowania wpisuje się liczbę głosów nieważnych z powodu postawienia znaku „X” obok nazwiska dwóch lub większej liczby kandydatów z różnych list.

W punkcie 12b protokołu głosowania wpisuje się liczbę głosów nieważnych z powodu niepostawienia znaku „X” obok nazwiska żadnego kandydata.

W punkcie 12c protokołu głosowania wpisuje się liczbę głosów nieważnych z powodu postawienia znaku „X” wyłącznie obok nazwiska kandydata na liście, której rejestracja została unieważniona.

GŁOSY nieważne w wyborach do Sejmu - punkt 12 protokołu głosowania

12	Liczba głosów nieważnych *(z kart ważnych)*					3
12a	w tym z powodu postawienia znaku „X” obok nazwiska dwóch lub większej liczby kandydatów z różnych list					1
12b	w tym z powodu niepostawienia znaku „X” obok nazwiska żadnego kandydata					2
12c	w tym z powodu postawienia znaku „X” wyłącznie obok nazwiska kandydata na liście, której rejestracja została unieważniona					0

Uwaga!

Suma liczb z pkt 12a – 12c **musi być** równa liczbie z pkt 12.

GŁOSY nieważne w wyborach do Sejmu – pakiety

– pkt 87 Wytycznych PKW

Karty ważne z głosami nieważnymi należy **zapakować w odrębne pakiety** – **według przyczyn nieważności głosu** – **opieczętować je i opisać:**

Głosy nieważne z kart ważnych
w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 13 października 2019 r.
z powodu **postawienia znaku „X" obok nazwiska dwóch lub większej liczby kandydatów z różnych list** – …**1**… .
(przyczyna nieważności) (liczba)

(pieczęć Komisji)

Głosy nieważne z kart ważnych
w wyborach Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 13 października 2019 r.
z powodu **niepostawienia znaku „X" obok nazwiska żadnego kandydata** – …**2**… .
(przyczyna nieważności) (liczba)

(pieczęć Komisji)

Głosy nieważne z kart ważnych
w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 13 października 2019 r.
z powodu **z powodu postawienia znaku „X" wyłącznie obok nazwiska kandydata na liście, której rejestracja została unieważniona** – …….. .
(przyczyna nieważności) (liczba)

(pieczęć Komisji)

Przykłady opisania pakietów – jeżeli wystąpi taka przyczyna

Krajowe Biuro Wyborcze

GŁOSY nieważne w wyborach do Sejmu – pakiety

– pkt 87 Wytycznych PKW

Następnie opisane w powyższy sposób pakiety z głosami nieważnymi według przyczyny nieważności głosu należy **zapakować w jeden pakiet i opisać**:

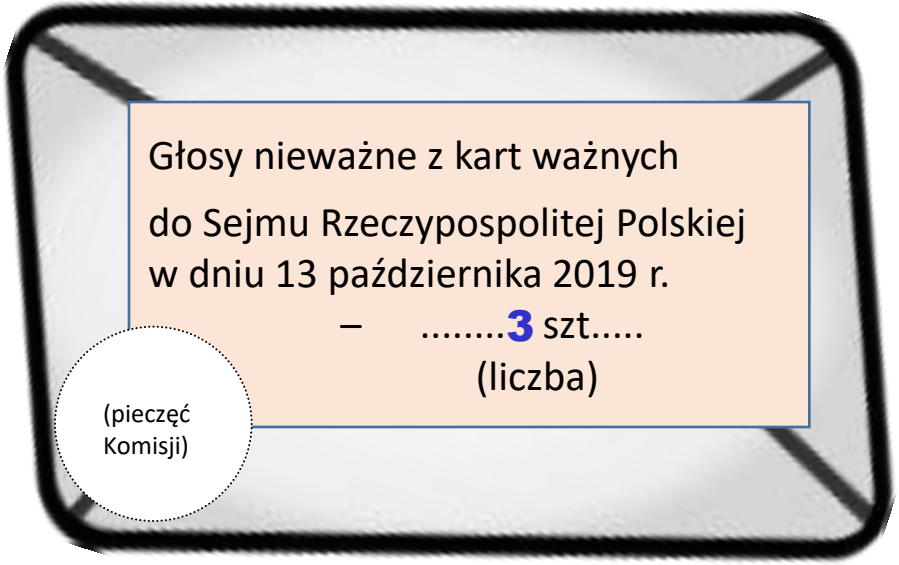

Ustalenie wyników głosowania w wyborach do Sejmu – *pkt 85 Wytycznych PKW*

- punkt 13 protokołu głosowania – GŁOSY ważne

Wyborca stawiając znak „X" w kratce przy nazwisku wybranego kandydata na jednej liście wskazuje jego pierwszeństwo do otrzymania mandatu; tak oddane głosy wyborców są głosami ważnymi.

Głos uznaje się za ważny także, gdy wyborca postawił znak „**X**":

1) **na jednej liście przy nazwisku dwóch lub więcej kandydatów**. Głos taki traktuje się jako oddany na tego kandydata spośród tych, przy których postawiono znak „X", którego nazwisko jest umieszczone wyżej na tej liście;

2) **wyłącznie przy nazwisku skreślonego kandydata**. Głos taki traktuje się jako oddany na listę bez wskazania pierwszeństwa do uzyskania mandatu;

GŁOSY ważne w wyborach do Sejmu

- punkt 13 protokołu głosowania – *pkt 85 Wytycznych PKW*

Głos uznaje się za ważny także, gdy wyborca postawił znak „**X**”:

3) **przy nazwisku skreślonego kandydata oraz przy nazwisku innego kandydata z tej samej listy**.

   Głos taki traktuje się jako oddany na nieskreślonego kandydata;

4) **przy nazwisku kandydata skreślonego z jednej listy i przy nazwisku kandydata z innej (ale tylko jednej) listy**.

   Głos taki traktuje się jako oddany na nieskreślonego kandydata z tej innej listy;

5) **przy nazwisku kandydata z unieważnionej listy i przy nazwisku kandydata z innej (ale tylko jednej) listy**.

   Głos taki traktuje się jako oddany na kandydata z listy, której rejestracja nie została unieważniona.

GŁOSY ważne w wyborach do Sejmu

- punkt 13 protokołu głosowania – *pkt 88 Wytycznych PKW*

OKW liczy **głosy ważne** i ich liczbę wpisuje **w punkcie 13 protokołu.**

13	**Liczba głosów ważnych oddanych łącznie na wszystkie listy kandydatów** ***(z kart ważnych)***			**4**	**9**	**7**

UWAGA!

Suma liczby głosów nieważnych (**punkt 12 protokołu**) i głosów ważnych (**punkt 13 protokołu**) **musi być równa** wcześniej wpisanej liczbie kart ważnych (**punkt 11 protokołu**).

Jeżeli występuje rozbieżność, należy poszukać przyczyny błędu i po sprostowaniu obliczeń właściwe liczby wpisać do protokołu głosowania.

Ustalenie wyników głosowania w wyborach do Sejmu – *pkt 89 Wytycznych PKW* - punkt 14 protokołu głosowania

Ustalenie liczby głosów ważnych oddanych na poszczególne listy kandydatów na posłów i kandydatów z tych list

Głosy ważne z kart ważnych

- ***Głosy ważne oddane na listę nr 1 – ……*** → ***Głosy oddane na poszczególnych kandydatów na liście nr 1***
- ***Głosy ważne oddane na listę nr 2 – ……*** → ***Głosy oddane na poszczególnych kandydatów na liście nr 2***
- ***Głosy ważne oddane na listę nr 3 – ……*** → ***Głosy oddane na poszczególnych kandydatów na liście nr 3***
- ***Głosy ważne oddane na listę nr 4 – ……*** → ***Głosy oddane na poszczególnych kandydatów na liście nr 4***
- ***Głosy ważne oddane na listę nr 5 – ……*** → ***Głosy oddane na poszczególnych kandydatów na liście nr 5***
- ***Głosy ważne oddane na listę nr 6 – ……*** → ***Głosy oddane na poszczególnych kandydatów na liście nr 6***
- ***Głosy ważne oddane na listę nr ……. – ……*** → ***Głosy oddane na poszczególnych kandydatów na liście nr ……***

Ustalenie wyników głosowania w wyborach do Sejmu

-punkt 14 protokołu głosowania – *pkt 89 Wytycznych PKW*

– liczba głosów ważnych oddanych na poszczególne listy kandydatów

OKW ustala – na podstawie kart z głosami ważnymi – **liczbę głosów ważnych oddanych na każdą z list kandydatów na posłów**.

Ustalenia tego OKW dokonuje na przygotowanych wcześniej odrębnie dla każdej listy arkuszach pomocniczych z numerami list, nazwą lub skrótami nazw komitetów wyborczych oraz nazwiskami i imionami kandydatów.

OKW odrębnie **grupuje karty z głosami oddanymi na poszczególne listy**.

Następnie OKW **oblicza liczbę kart z głosami ważnymi oddanymi na każdą z list** i ustalone dane wpisuje w punkcie 14 protokołu głosowania przy numerze listy i nazwie komitetu wyborczego uszeregowanych w kolejności numerów, w rubryce **„Liczba głosów ważnych oddanych na listę:**”.

Wypełnienie punktu 14 protokołu głosowania w wyborach do Sejmu – *pkt 89 Wytycznych PKW*

14. **Na poszczególne listy kandydatów i umieszczonych na nich kandydatów oddano następujące liczby głosów ważnych**:

Lista nr ..... — .....

(nr listy) (oznaczenie listy nazwą lub skrótem nazwy komitetu wyborczego)

Liczba głosów ważnych oddanych na listę:					

Na poszczególnych kandydatów z tej listy oddano następujące liczby głosów ważnych:

1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
	Razem					

Liczby powinny być takie same*

Krajowe Biuro Wyborcze

Wybory do Sejmu

- liczba głosów ważnych oddanych na poszczególne listy kandydatów sprawdzenie poprawności ustalenia danych – *pkt 89 Wytycznych PKW*

Po ustaleniu liczby głosów ważnych oddanych na poszczególne listy kandydatów, należy zsumować głosy ważne oddane łącznie na wszystkie listy. Otrzymana liczba **musi być identyczna** z liczbą wpisaną **w punkcie 13 protokołu**.

Liczba głosów otrzymanych przez którąkolwiek z list nie może być większa od liczby głosów ważnych (punkt 13 protokołu).

Jeżeli powyższe warunki nie są dotrzymane, należy poszukać przyczyny błędu i po sprostowaniu obliczeń właściwe liczby wpisać do protokołu.

Kolejną czynnością jest ustalenie liczby głosów oddanych na poszczególnych kandydatów z każdej listy. Ustalone liczby OKW wpisuje przy nazwiskach poszczególnych kandydatów na arkuszach pomocniczych.

Wybory do Sejmu

-liczba głosów ważnych oddanych na poszczególne listy kandydatów

-sprawdzenie poprawności ustalenia danych – ***pkt 89 Wytycznych PKW***

Następnie OKW sprawdza **prawidłowość ustalenia liczby głosów ważnych** oddanych na każdą z list.

W tym celu dodaje liczby głosów oddanych na poszczególnych kandydatów z danej listy i uzyskany wynik wpisuje na arkuszu pomocniczym w rubryce „**Razem**”.

Uzyskany wynik **powinien być** taki jak liczba głosów ważnych oddanych na listę.

Wyjątkiem od tej zasady jest sytuacja, gdy na liście znajduje się **nazwisko skreślonego kandydata i tylko na niego na całej karcie do głosowania został oddany głos. Wówczas liczba głosów oddanych na listę będzie większa niż suma głosów oddanych na wszystkich kandydatów z tej listy.**

Wybory do Sejmu

-wypełnienie punkt 14 protokołu głosowania w przypadku skreślenia kandydata lub unieważnienia rejestracji listy

- pkt 89 Wytycznych PKW

Dane dotyczące **punktu 14 („Na poszczególne listy kandydatów i umieszczonych na nich kandydatów oddano następujące liczby głosów ważnych”)** wypełnia się odrębnie dla każdej listy, wpisując z arkuszy pomocniczych do protokołu w odpowiedniej rubryce liczbę głosów, które oddano na tę listę, a przy nazwiskach i imionach kandydatów – otrzymaną przez nich liczbę głosów.

Jeżeli w okresie po wydrukowaniu kart do głosowania okręgowa komisja wyborcza skreśliła z zarejestrowanej listy nazwisko kandydata na posła, **skreślone nazwisko kandydata umieszcza się (pozostawia) w odpowiedniej części protokołu głosowania**, a w miejscu przeznaczonym na wpisanie liczby głosów **wpisuje się „XXXXX”**.

Analogicznie postępuje się w **przypadku unieważnionej listy kandydatów – „XXXXX”** wpisuje się w miejscu przeznaczonym na wpisanie liczby głosów ważnych oddanych na listę i w rubryce „RAZEM”.

Wybory do Sejmu

- wypełnienie punkt 14 protokołu głosowania w przypadku skreślenia z listy kandydata na posła

14. **Na poszczególne listy kandydatów i umieszczonych na nich kandydatów oddano następujące liczby głosów ważnych**:

Lista nr ..... — .....

(nr listy) (oznaczenie listy nazwą lub skrótem nazwy komitetu wyborczego)

Liczba głosów ważnych oddanych na listę:					

Na poszczególnych kandydatów z tej listy oddano następujące liczby głosów ważnych:

1						
2						
3						
4						
5						
6	**Nazwisko i imię** - ***skreślonego kandydata pozostaje***	X	X	X	X	X
7						
8						
9						
10						
	Razem					

Liczba RAZEM może być mniejsza*

Krajowe Biuro Wyborcze

Wybory do Sejmu

- wypełnienie punkt 14 protokołu głosowania w przypadku unieważnienia rejestracji listy

14. **Na poszczególne listy kandydatów i umieszczonych na nich kandydatów oddano następujące liczby głosów ważnych**:

Lista nr ..... — .....

(nr listy) (oznaczenie listy nazwą lub skrótem nazwy komitetu wyborczego)

Liczba głosów ważnych oddanych na listę:	X	X	X	X	X

Na poszczególnych kandydatów z tej listy oddano następujące liczby głosów ważnych:

1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
	Razem	X	X	X	X	X

Sposób wpisania danych

Krajowe Biuro Wyborcze

GŁOSY ważne w wyborach do Sejmu – pakiety – *pkt 89 Wytycznych PKW*

Po sprawdzeniu prawidłowości danych OKW pakuje karty ważne z głosami ważnymi w **odrębne pakiety według numerów i nazw list**.

Pakiety te należy opieczętować i opisać:

Głosy ważne z kart ważnych
w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 13 października 2019 r.
Lista nr .... – .....
(liczba)

(pieczęć Komisji)

Staranne wykonanie tych czynności pozwoli na szybkie wyjaśnienie ewentualnych błędów w obliczeniach, a także zarzutów wynikających z uwag mężów zaufania lub protestów wyborców.

Ustalenie wyników głosowania w wyborach do Senatu – *pkt 90 Wytycznych PKW*

Po wykonaniu czynności związanych z ustaleniem wyników głosowania w wyborach do Sejmu, OKW:

1/ sprawdza czy tymczasowy pakiet zawierający ważne karty do głosowania w wyborach do Senatu nie został naruszony,

2/ przystępuje do ustalenia wyników głosowania na kandydatów na senatora.

Ustalenie wyników głosowania w wyborach do Senatu w okręgu wyborczym, w którym zarejestrowano więcej niż jednego kandydata na senatora

- punkt 12, 13 i 14 protokołu głosowania

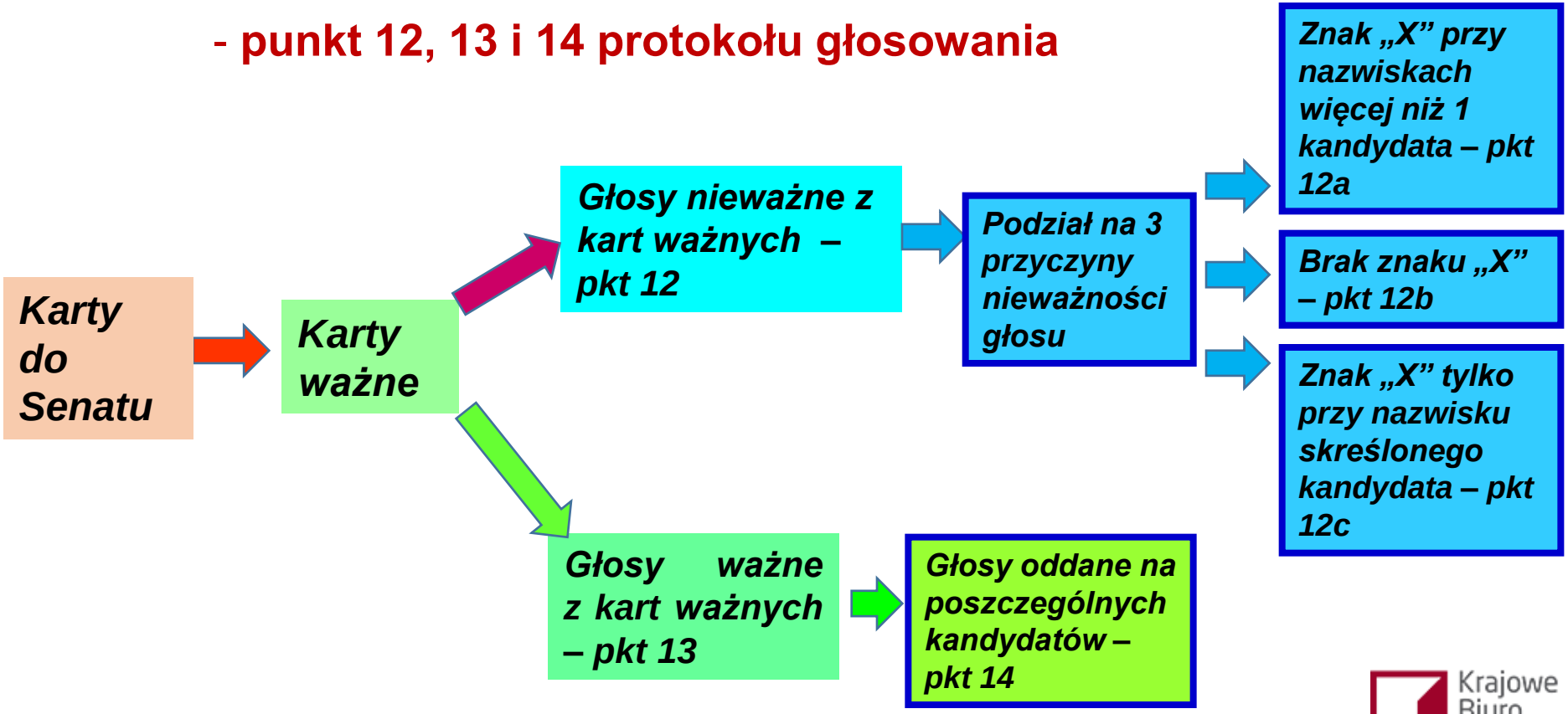

Ustalenie wyników głosowania

w wyborach do Senatu – *pkt 92 Wytycznych PKW*

- punkt 12 i 13 protokołu głosowania – GŁOSY nieważne i ważne

W wyborach do Senatu wyborca może głosować tylko na jednego kandydata, stawiając znak „X” w kratce przy nazwisku tego kandydata; tak oddane głosy wyborców są głosami ważnymi.

Jeżeli wyborca postawił znak „**X**” przy nazwisku kandydata skreślonego oraz przy nazwisku innego kandydata, to głos taki jest także **ważny** i zaliczany kandydatowi, którego nazwisko nie zostało skreślone.

Na podstawie kart ważnych wydzielonych w wyborach do Senatu OKW ustala liczbę **głosów nieważnych** oraz **głosów ważnych**.

W trakcie przeglądania kart do głosowania OKW odkłada **osobno karty z głosami nieważnymi** według przyczyn nieważności głosu i **osobno karty z głosami ważnymi**.

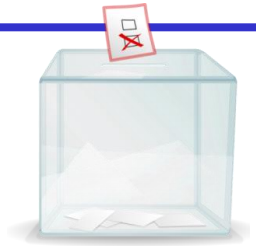

GŁOSY nieważne w wyborach do Senatu

- punkt 12 protokołu głosowania – *pkt 93 Wytycznych PKW*

Za nieważny uznaje się głos, gdy wyborca w kratce na karcie do głosowania:

1) **postawił znak „X” przy nazwisku więcej niż jednego kandydata;**

2) **nie postawił znaku „X” przy nazwisku żadnego kandydata;**

3) **postawił znak „X” tylko przy nazwisku kandydata skreślonego przez Okręgową Komisję Wyborczą.**

Ustalenie wyników głosowania – *pkt 94 Wytycznych PKW*
- punkt 12 protokołu głosowania
– GŁOSY nieważne w wyborach do Senatu

Wyodrębnione **karty z głosami nieważnymi** OKW liczy i ich łączną liczbę ustaloną zgodnie z pkt 84 i 93 Wytycznych PKW wpisuje **w punkcie 12 protokołu głosowania**. Następnie OKW dokonuje oceny przyczyny nieważności głosu i rozkłada oddzielnie karty według przyczyny nieważności głosu.

W punkcie 12a protokołu głosowania wpisuje się liczbę głosów nieważnych z powodu postawienia znaku „x” obok nazwiska dwóch lub większej liczby kandydatów.

W punkcie 12b protokołu głosowania wpisuje się liczbę głosów nieważnych z powodu niepostawienia znaku „x” obok nazwiska żadnego kandydata.

W punkcie 12c protokołu głosowania wpisuje się liczbę głosów nieważnych z powodu postawienia znaku „x” wyłącznie obok skreślonego nazwiska kandydata.

GŁOSY nieważne w wyborach do Senatu w okręgu wyborczym, w którym zarejestrowano więcej niż jednego kandydata na senatora - punkt 12 protokołu głosowania

12	Liczba głosów nieważnych *(z kart ważnych)*					3
12a	w tym z powodu postawienia znaku „X” obok nazwiska dwóch lub większej liczby kandydatów					1
12b	w tym z powodu niepostawienia znaku „X” obok nazwiska żadnego kandydata					2
12c	w tym z powodu postawienia znaku „X” wyłącznie obok skreślonego nazwiska kandydata					0

Uwaga!

Suma liczb z pkt 12a – 12c **musi być** równa liczbie z pkt 12.

Ustalenie wyników głosowania w wyborach do Senatu w okręgu wyborczym, w którym zarejestrowano tylko jednego kandydata na senatora

- punkt 12, 13 i 14 protokołu głosowania

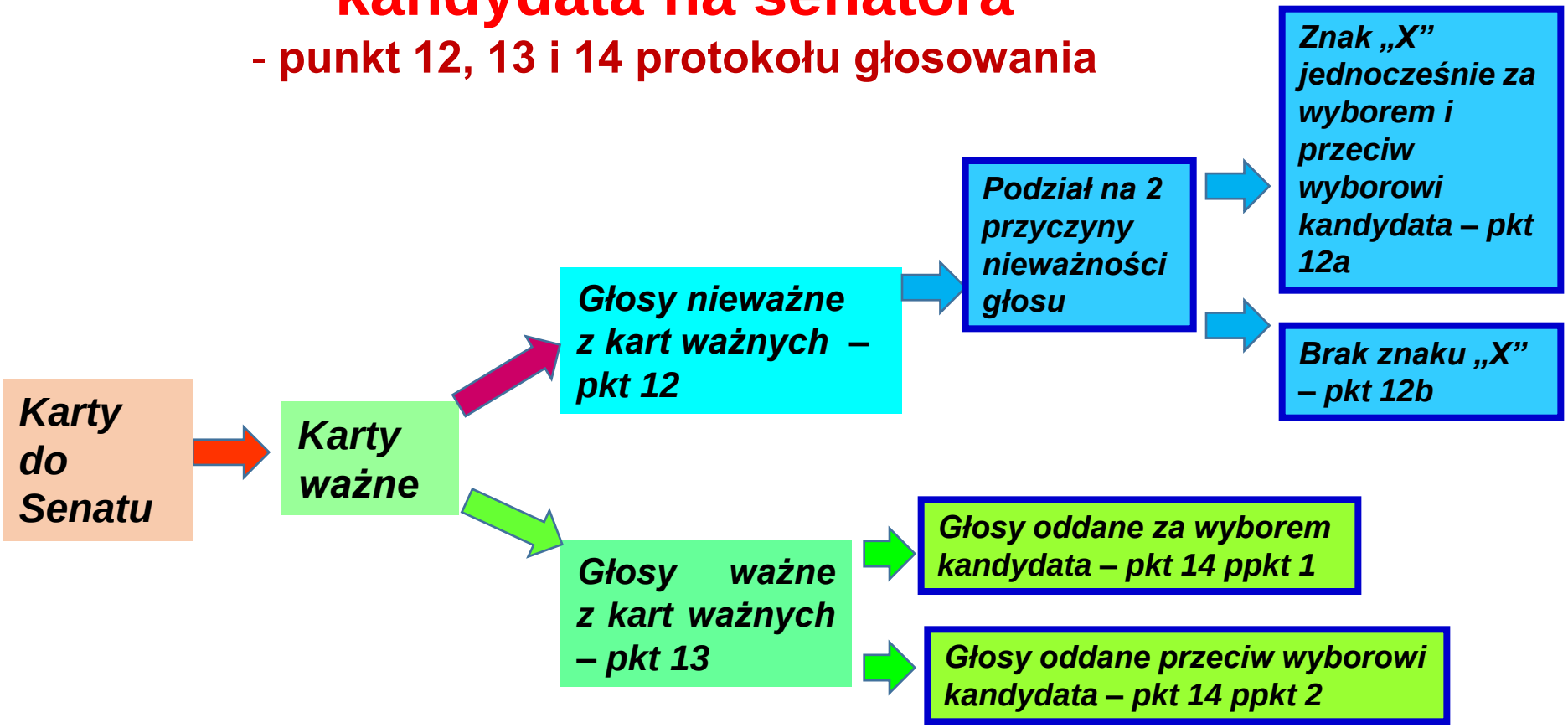

Ustalenie wyników głosowania w wyborach do Senatu w okręgu wyborczym, w którym zarejestrowany został jeden kandydat – *pkt 95-96 Wytycznych PKW* - punkt 12 i 13 protokołu głosowania – GŁOSY nieważne

W okręgu wyborczym, w którym został zarejestrowany **tylko jeden kandydat do Senatu**, wyborca głosuje za wyborem kandydata albo przeciw wyborowi kandydata.

Za głos nieważny uznaje się głos, gdy wyborca w kratce na karcie do głosowania:

1/ postawił znak „X” jednocześnie w kratce za wyborem kandydata (w kratce oznaczonej słowem „TAK”) i w kratce przeciw wyborowi kandydata (w kratce oznaczonej słowem „NIE”);

2/ nie postawił znaku „X” ani za wyborem kandydata (w kratce oznaczonej słowem „TAK”), ani przeciw wyborowi kandydata (w kratce oznaczonej słowem „NIE”).

Ustalenie wyników głosowania w wyborach do Senatu w okręgu wyborczym, w którym zarejestrowany został jeden kandydat – *pkt 95-96 Wytycznych PKW* - punkt 12 i 13 protokołu głosowania – GŁOSY ważne i nieważne

Głosem ważnym jest głos:

1/ za wyborem kandydata, tj. znak „**X**” postawiony w kratce oznaczonej słowem „**TAK**”;

2/ przeciw wyborowi kandydata, tj. znak „**X**”, postawiony w kratce oznaczonej słowem „**NIE**”.

Na podstawie kart ważnych wydzielonych w wyborach do Senatu OKW ustala liczbę **głosów nieważnych** oraz **głosów ważnych**.

W trakcie przeglądania kart do głosowania OKW odkłada **osobno karty z głosami nieważnymi** według przyczyn nieważności głosu i **osobno karty z głosami ważnymi**.

Ustalenie wyników głosowania – *pkt 98 Wytycznych PKW* - punkt 12 protokołu głosowania – GŁOSY nieważne w wyborach do Senatu – jeden kandydat na senatora zarejestrowany w okręgu

Wyodrębnione **karty z głosami nieważnymi** OKW liczy i ich łączną liczbę ustaloną zgodnie z pkt 84 i 97 Wytycznych PKW wpisuje **w punkcie 12 protokołu głosowania**. Następnie OKW dokonuje oceny przyczyny nieważności głosu i rozkłada oddzielnie karty według przyczyny nieważności głosu.

W punkcie 12a protokołu głosowania wpisuje się liczbę głosów nieważnych z powodu postawienia znaku „x” jednocześnie za wyborem i przeciw wyborowi kandydata.

W punkcie 12b protokołu głosowania wpisuje się liczbę głosów nieważnych z powodu niepostawienia znaku „x” ani za wyborem, ani przeciw wyborowi kandydata.

GŁOSY nieważne w wyborach do Senatu w okręgu wyborczym, w którym zarejestrowano jednego kandydata na senatora - punkt 12 protokołu głosowania

12	Liczba głosów nieważnych *(z kart ważnych)*					3
12a	w tym z powodu postawienia znaku „X” jednocześnie za wyborem i przeciw wyborowi kandydata					1
12b	w tym z powodu niepostawienia znaku „X” ani za wyborem, ani przeciw wyborowi kandydata					2

Uwaga!

Suma liczb z pkt 12a i 12b **musi być** równa liczbie z pkt 12.

GŁOSY nieważne w wyborach do Senatu - więcej niż jeden kandydat – pakiety – *pkt 87 i 99 Wytycznych PKW*

Karty ważne z głosami nieważnymi należy **zapakować w odrębne pakiety** – **według przyczyn nieważności głosu** – **opieczętować je i opisać:**

Głosy nieważne z kart ważnych
w wyborach do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 13 października 2019 r.
z powodu **postawienia znaku „X" obok nazwiska dwóch lub większej liczby kandydatów** – …**1**… .
(przyczyna nieważności) (liczba)

(pieczęć Komisji)

Głosy nieważne z kart ważnych
w wyborach Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 13 października 2019 r.
z powodu **niepostawienia znaku „X" obok nazwiska żadnego kandydata** – …**2**… .
(przyczyna nieważności) (liczba)

(pieczęć Komisji)

Głosy nieważne z kart ważnych
w wyborach do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 13 października 2019 r.
z powodu **postawienia znaku „X" wyłącznie obok skreślonego nazwiska kandydata** – …….. .
(przyczyna nieważności) (liczba)

(pieczęć Komisji)

Przykłady opisania pakietów – jeżeli wystąpi taka przyczyna

Krajowe Biuro Wyborcze

GŁOSY nieważne w wyborach do Senatu – jeden kandydat w okręgu – pakiety – *pkt 87 i 99 Wytycznych PKW*

Karty ważne z głosami nieważnymi należy **zapakować w odrębne pakiety** – **według przyczyn nieważności głosu** – **opieczętować je i opisać:**

Głosy nieważne z kart ważnych
w wyborach do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 13 października 2019 r.
z powodu **postawienia znaku „X” jednocześnie za wyborem i przeciw wyborowi kandydata** – …**1**… .
(przyczyna nieważności) (liczba)

(pieczęć Komisji)

Przykłady opisania pakietów – jeżeli wystąpi taka przyczyna

Głosy nieważne z kart ważnych
w wyborach Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 13 października 2019 r.
z powodu **niepostawienia znaku „X” ani za wyborem, ani przeciw wyborowi kandydata** – …**2**… .
(przyczyna nieważności) (liczba)

(pieczęć Komisji)

Krajowe Biuro Wyborcze

GŁOSY nieważne w wyborach do Senatu – pakiety – *pkt 87 i 99 Wytycznych PKW*

Następnie opisane w powyższy sposób pakiety z głosami nieważnymi według przyczyny nieważności głosu należy **zapakować w jeden pakiet i opisać**:

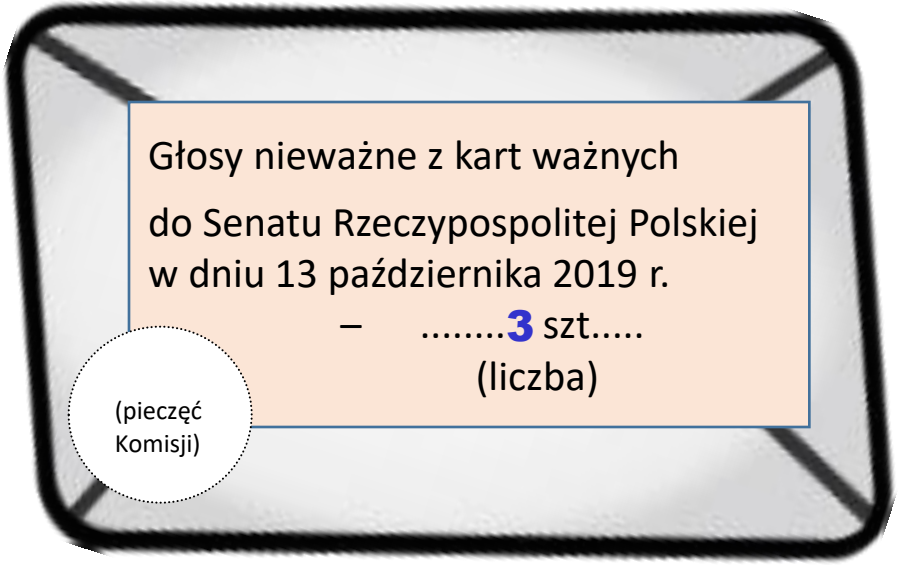

GŁOSY ważne w wyborach do Senatu

- punkt 13 protokołu głosowania – *pkt 100 Wytycznych PKW*

OKW liczy **głosy ważne** i ich liczbę wpisuje **w punkcie 13 protokołu głosowania na kandydatów na senatora**

13	**Liczba głosów ważnych oddanych łącznie na wszystkich kandydatów *(z kart ważnych)***			**4**	**9**	**7**

lub – gdy zarejestrowano jednego kandydata na senatora

13	**Liczba głosów ważnych oddanych łącznie za wyborem oraz przeciw wyborowi kandydata na senatora *(z kart ważnych)***			**4**	**9**	**7**

UWAGA!

Suma liczby głosów nieważnych (**punkt 12 protokołu**) i głosów ważnych (**punkt 13 protokołu**) **musi być równa** wcześniej wpisanej liczbie kart ważnych (**punkt 11 protokołu**).

Jeżeli występuje rozbieżność, należy poszukać przyczyny błędu i po sprostowaniu obliczeń właściwe liczby wpisać do protokołu głosowania.

Ustalenie wyników głosowania w wyborach do Senatu

- punkt 14 protokołu głosowania – *pkt 101 i 102 Wytycznych PKW* – liczba głosów ważnych oddanych na poszczególnych kandydatów

OKW ustala – na podstawie kart z głosami ważnymi – **liczbę głosów ważnych oddanych na poszczególnych kandydatów na senatora**.

Ustalenia tego OKW dokonuje na przygotowanych wcześniej arkuszach pomocniczych z nazwiskami i imionami kandydatów.

OKW odrębnie **grupuje karty z głosami oddanymi na poszczególnych kandydatów na senatora**.

Następnie OKW **oblicza liczbę kart z głosami ważnymi oddanymi na poszczególnych kandydatów** i ustalone dane wpisuje w punkcie 14 protokołu głosowania odpowiednio przy nazwiskach poszczególnych kandydatów.

Wypełnienie punktu 14 protokołu głosowania w wyborach do Senatu – *pkt 102 Wytycznych PKW*

14. **Poszczególni kandydaci otrzymali następujące liczby głosów ważnych**:

1.	**.....** **(*nazwisko i imię — imiona*)** **zgłoszony przez .....** **(*nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego*)**					
2.						
3.						
4.						
5.						
6.						
7.						
8.						
9.						
10.						
.....						
	Razem					

Uwaga:
Suma głosów oddanych na wszystkich kandydatów (rubryka „**Razem**” pkt 14) **musi być równa** liczbie głosów ważnych z **pkt 13**. Liczba głosów uzyskanych przez któregokolwiek z kandydatów **nie może być większa** niż liczba z **pkt 13**.

Krajowe Biuro Wyborcze

Wypełnienie punktu 14 protokołu głosowania w wyborach do Senatu – *pkt 102 Wytycznych PKW*

Uwaga:

OKW sprawdza także, czy suma liczby głosów nieważnych (**punkt 12 protokołu**) i liczby głosów ważnych oddanych na wszystkich kandydatów (**rubryka „Razem" punktu 14 protokołu**) jest równa liczbie **kart ważnych (punkt 11)**. Liczby te **muszą być** identyczne. Jeżeli występuje rozbieżność, należy poszukać przyczyny błędu i po sprostowaniu obliczeń właściwe liczby wpisać do protokołu.

Jeżeli w okresie po wydrukowaniu kart do głosowania Okręgowa Komisja Wyborcza skreśliła nazwisko kandydata i na karcie do głosowania pozostanie więcej niż jeden kandydat, **skreślone nazwisko kandydata umieszcza się (pozostawia) w odpowiedniej części protokołu głosowania w obwodzie**, a w miejscu przeznaczonym na wpisanie liczby głosów wpisuje się „XXXXX".

Wypełnienie punktu 14 protokołu głosowania w wyborach do Senatu – *pkt 102 Wytycznych PKW*

14. **Poszczególni kandydaci otrzymali następujące liczby głosów ważnych**:

1.	**.....** **(*nazwisko i imię — imiona*)** **zgłoszony przez .....** **(*nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego*)**					
2.						
3.						
4.	**Nazwisko i imię** - ***skreślonego kandydata pozostaje***	**X**	**X**	**X**	**X**	**X**
5.						
6.						
7.						
8.						
9.						
10.						
.....						
	Razem					

Uwaga:
Suma głosów oddanych na wszystkich kandydatów (rubryka „**Razem**” pkt 14) **musi być równa** liczbie głosów ważnych z **pkt 13**. Liczba głosów uzyskanych przez któregokolwiek z kandydatów **nie może być większa** niż liczba z **pkt 13**.

Krajowe Biuro Wyborcze

Wypełnienie punktu 14 protokołu głosowania w wyborach do Senatu – jeden kandydat na senatora – *pkt 103 Wytycznych PKW*

14. **Za wyborem kandydata na senatora oraz przeciw wyborowi kandydata oddano następujące liczby głosów ważnych:**

Dane kandydata:

Nazwisko i imię - imiona						
Zgłoszony przez Komitet Wyborczy						
1.	**Liczba głosów ważnych za wyborem kandydata**					
2.	**Liczba głosów ważnych przeciw wyborowi kandydata**					
	Razem					

Uwaga:
Suma głosów oddanych za wyborem kandydata i przeciw wyborowi kandydata (rubryka „**Razem**” pkt 14) **musi być równa** liczbie głosów ważnych z **pkt 13**.

Wypełnienie punktu 14 protokołu głosowania w wyborach do Senatu – jeden kandydat

– pkt 103 Wytycznych PKW

Uwaga:

OKW sprawdza także, czy suma liczby głosów nieważnych (**punkt 12 protokołu**) i liczby głosów ważnych oddanych **za wyborem** kandydata i **przeciw wyborowi** kandydata (**rubryka „Razem" punktu 14 protokołu**) jest równa liczbie kart ważnych **(punkt 11)**. Liczby te **muszą być** identyczne.

Jeżeli występuje rozbieżność, należy poszukać przyczyny błędu i po sprostowaniu obliczeń właściwe liczby wpisać do protokołu.

GŁOSY ważne w wyborach do Senatu – pakiety – *pkt 104 Wytycznych PKW*

Po sprawdzeniu prawidłowości danych OKW pakuje karty ważne z głosami ważnymi w **pakiet**.

Pakiet należy opieczętować i opisać:

Głosy ważne z kart ważnych
w wyborach do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 13 października 2019 r.

.....
(liczba)

(pieczęć Komisji)

Ustalenie wyników głosowania

– pkt 105 i 106 Wytycznych PKW

- punkt IV. protokołu głosowania – UWAGI I ADNOTACJE

Następnie komisja wypełnia w pozostałych punktach (15 – 22) protokoły głosowania.

Czynność wykonuje się odrębnie w protokole głosowania na listy kandydatów na posłów i w protokole głosowania na kandydatów na senatora.

Jeżeli treść dotycząca danego punktu protokołu nie mieści się na formularzu, należy napisać ją na oddzielnej kartce i dołączyć ją do protokołu, zaznaczając to w odpowiednim punkcie protokołu.

Jeżeli punkt wymaga wyjaśnienia rozbieżności, należy wskazać przypuszczalną przyczynę niezgodności, a nie wyłącznie potwierdzić informację, że niezgodność występuje.

Ustalenie wyników głosowania

– *pkt 105 i 106 Wytycznych PKW*

- punkt IV. protokołu głosowania – UWAGI I ADNOTACJE

15.*) Uwagi o przypuszczalnej przyczynie różnicy pomiędzy sumą liczb z pkt 3 (*liczba kart niewykorzystanych*) i pkt 4 (*liczba wyborców, którym wydano karty do głosowania*) a liczbą z pkt 1 (*liczba otrzymanych przez OKW kart do głosowania*); jeżeli różnica nie występuje, wpisać „brak uwag”:

Przykładowe wpisy wyjaśnienia:

1/ prawdopodobnie OKW źle policzyła otrzymane karty do głosowania;

2/ prawdopodobnie OKW wydała wyborcy kartę do głosowania, a wyborca nie potwierdził odbioru karty w spisie wyborców.

Ustalenie wyników głosowania – *pkt 105 Wytycznych PKW*
-punkt IV. protokołu głosowania – UWAGI I ADNOTACJE

16.**)Uwagi o przypuszczalnej przyczynie różnicy pomiędzy liczbą z pkt 9 (*liczba kart wyjętych z urny*) pomniejszoną o liczbę z pkt 9a (*liczba kart wyjętych z kopert w głosowaniu korespondencyjnym*) a liczbą z pkt 4 *(liczba wyborców, którym wydano karty do głosowania*), a także o przypuszczalnej przyczynie różnicy pomiędzy liczbą z pkt 9a (*liczba kart wyjętych z kopert w głosowaniu korespondencyjnym*) a liczbą z pkt 8e (*liczba kopert na kartę do głosowania wrzuconych do urny*); jeżeli różnice nie występują, wpisać „brak uwag”:

Przykładowe wpisy wyjaśnienia:

1/ prawdopodobnie wyborca nie wrzucił do urny karty do głosowania;

2/ prawdopodobnie wyborca nie wrzucił karty do głosowania do urny, ponieważ znaleziono kartę do głosowania za parawanem/ osłoną;

3/ z urny wyjęto kartę całkowicie przedartą;

Przykładowe wpisy wyjaśnienia:

1/ w kopercie wrzuconej do urny nie było karty do głosowania;

2/ w jednej kopercie znajdowały się 2 karty do głosowania w wyborach do Sejmu.

Ustalenie wyników głosowania – *pkt 105 i 106 Wytycznych PKW*
-punkt IV. protokołu głosowania – UWAGI I ADNOTACJE

17.**)Uwagi o przypuszczalnej przyczynie wystąpienia kart nieważnych (pkt 10); jeżeli liczba w pkt 10. wynosi 0, wpisać „brak kart nieważnych”:

Przykładowe wpisy wyjaśnienia:

1/ z urny wyjęto kartę/karty nieopatrzoną pieczęcią OKW, którą prawdopodobnie OKW nieostemplowała i przez niedopatrzenie omyłkowo wydała wyborcy;

2/ z urny wyjęto kartę/karty opatrzone pieczęcią innej OKW mieszczącej się w tym samym budynku.

18.**)W trakcie głosowania wydano następujące zarządzenia; jeżeli nie wydano, wpisać „brak zarządzeń”: brak zarządzeń

19.**)Adnotacja o obecności mężów zaufania w obwodzie; wpisać liczbę mężów zaufania lub „brak mężów zaufania w obwodzie”:

Jeżeli przy pracach komisji obecni byli mężowie zaufania w punkcie 19 należy wpisać ich liczbę np. 3 mężów zaufania.

Jeżeli w komisji nie było mężów zaufania należy wpisać wyrazy „brak mężów zaufania w obwodzie”.

Ustalenie wyników głosowania – *pkt 107 Wytycznych PKW*
-punkt IV. protokołu głosowania – UWAGI I ADNOTACJE

20.**)Adnotacja o wniesieniu uwag przez mężów zaufania **z wymienieniem konkretnych zarzutów**-***); jeżeli nie ma, wpisać „brak zarzutów”

Do każdego protokołu głosowania mogą wnieść uwagi mężowie zaufania obecni przy pracach komisji oraz członkowie komisji uczestniczący w jej pracach. **Uwagi mężów zaufania** komisja wpisuje bezpośrednio do protokołu **w punkcie 20**. **Mąż zaufania, który wniósł uwagę podpisuje ją w protokole.** Jeżeli mężowie zaufania nie zgłosili uwag lub nie byli obecni przy sporządzaniu protokołu, w punkcie tym należy wpisać wyrazy „brak zarzutów”.

21.**)Adnotacja o wniesieniu uwag przez członków obwodowej komisji wyborczej z wymienieniem konkretnych zarzutów***); jeżeli nie ma, wpisać „brak zarzutów”: brak zarzutów

Uwagi członków komisji wpisuje się bezpośrednio do protokołu **w punkcie 21**. **Członek komisji, który wniósł uwagę z wymienieniem konkretnych zarzutów, podpisuje ją w protokole**. Jeżeli członkowie komisji nie zgłosili uwag, w punkcie tym należy wpisać wyrazy „brak zarzutów”.

Ustalenie wyników głosowania – *pkt 107 Wytycznych PKW*
-punkt IV. protokołu głosowania – UWAGI I ADNOTACJE

Jeżeli treść uwag mężów zaufania albo członków komisji nie mieści się na formularzu, należy napisać je na odrębnych kartkach i dołączyć do protokołu jako załącznik, zaznaczając to w odpowiednim punkcie protokołu (odpowiednio **20** lub **21**).

Komisja ma obowiązek ustosunkować się do zarzutów wniesionych przez mężów zaufania lub członków komisji, załączając do protokołu wyjaśnienia.

Zamieszczając uwagi mężów zaufania lub członków komisji w protokole głosowania należy bezwzględnie pamiętać o przestrzeganiu przepisów z zakresu ochrony danych osobowych.

Jeżeli w treści uwag zostaną zamieszczone dane osobowe, należy je zanonimizować na kopii protokołu podawanej do publicznej wiadomości.

Ustalenie wyników głosowania – *pkt 107 Wytycznych PKW*
-punkt IV. protokołu głosowania – UWAGI I ADNOTACJE

22.**)Inne uwagi; jeżeli nie ma, wpisać „brak uwag”:

Przykładowe wpisy:

1/ był przypadek zakłócenia głosowania przez wyborcę, polegający na ……. ;

2/ wydano polecenia o charakterze porządkowym w związku z działaniami mężów zaufania przekraczającymi ich uprawnienia, naruszaniem tajności głosowania;

3/ zauważono przypadek wyniesienia karty do głosowania przez wyborcę. Zawiadomiono Policję ;

4/ OKW otrzymała informację o oferowaniu odstąpienia karty do głosowania poza lokalem wyborczym/ w lokalu wyborczym. Zawiadomiono Policję;

5/ z urny wyjęto inne przedmioty niż karty do głosowania, tj. ……..;

6/ w lokalu wyborczym za parawanem odnaleziono kartę do głosowania w wyborach do Sejmu pozostawioną przez wyborcę;

Sporządzenie protokołu głosowania i podanie go do publicznej wiadomości – *pkt 108-120 Wytycznych PKW*

- Po ręcznym sporządzeniu projektów protokołów głosowania na listy kandydatów na posłów i na kandydatów na senatora w celu przygotowania ostatecznej treści protokołów, w szczególności w celu sprawdzenia poprawności dokonanych obliczeń, OKW wprowadza dane z protokołów do aplikacji „Protokoły obwodowe”, zwanej dalej „aplikacją”, dostarczonej OKW wraz z systemem informatycznym Wsparcie Organów Wyborczych (WOW).

- **Jeżeli obwodowa komisja nie ma obsługi informatycznej w swojej siedzibie lub zachodzą przeszkody w wykorzystaniu systemu informatycznego, sporządza ręcznie protokół głosowania.**

Sporządzenie protokołów głosowania i podanie ich do publicznej wiadomości – *pkt 108-120 Wytycznych PKW*

OKW nr …

Ręcznie sporządzony projekt protokołu głosowania

→

Wprowadzenie danych z projektów protokołów głosowania odrębnie dla wyborów do Sejmu i do Senatu do aplikacji „Protokoły obwodowe” WOW

→

Porównanie wydruków z aplikacji WOW z ustalonymi wynikami głosowania w ręcznie sporządzonych projektach protokołów

→ **Ciąg dalszy**

↓

Sprostowanie błędów i wyjaśnienie ostrzeżeń – jeśli wystąpiły

Sporządzenie protokołu głosowania i podanie go do publicznej wiadomości – *pkt 109-120 Wytycznych PKW*

Komisja **zobowiązana jest** sprawdzić zgodność danych z wydrukowanych projektów protokołów z ustalonymi wynikami głosowania.

Sprawdzenia dokonuje się **poprzez odczytanie na głos** danych z wydrukowanych projektów protokołów, odrębnie z wyborów do Sejmu i do Senatu, i porównanie ich z danymi z ręcznie sporządzonych projektów protokołów przekazanych osobie odpowiedzialnej za obsługę informatyczną komisji.

Ciąg dalszy

Sporządzenie protokołu głosowania i podanie go do publicznej wiadomości – *pkt 109-120 Wytycznych PKW*

Po potwierdzeniu zgodności danych

Sporządzenie kopii protokołów głosowania (dodatkowy wydruk lub ksero) – co najmniej po 2 egz. oraz + 1 nośnik elektr. z zapisem danych z protokołów tylko gdy nie przesłano danych do sieci elektron.

Wydruk protokołów głosowania – 2 egz.

Pełnomocnik - 1 egz.

Przekazanie Okręgowej Komisji Wyborczej

Dokumentacja OKW - 1 egz. protokołu

Przekazanie w depozyt urzędnikowi wyborczemu

Wywieszenie po 1 egz. kopii w lokalu wyborczym do publicznej wiadomości

Przekazanie po 1 egz. kopii członkom OKW i mężom zaufania

Przekazanie po 1 egz. kopii + nośnika elektr. tylko gdy nie przesłano danych do sieci elektron. Pełnomocnikowi Okręgowej Komisji Wyborczej celem sprawdzenia zgodności arytm. i zatwierdzenia protokołów przez koordynatora gminnego

Przekazanie kopii protokołów przez Pełnomocnika Okręgowej Komisji Wyborczej wójtowi w celu udostępniania wyborcom w okresie 30 dni

Sporządzenie protokołu głosowania i podanie go do publicznej wiadomości – *pkt 109-120 Wytycznych PKW*

Procedura wprowadzania danych do aplikacji oraz sprawdzenia poprawności sporządzenia projektów protokołów głosowania.

Sprawdzanie danych z ręcznie sporządzonych projektów protokołów, odrębnie dla wyborów do Sejmu i do Senatu, odbywa się w następujący sposób:

1. Przewodniczący lub zastępca przewodniczącego OKW przekazuje osobie odpowiedzialnej za obsługę informatyczną sporządzone przez OKW projekty protokołów głosowania w obwodzie;

- Operator informatycznej obsługi OKW, zwany dalej *„operatorem OKW”, w obecności wszystkich obecnych członków OKW* wprowadza wszystkie dane z projektów protokołów do aplikacji.
- W trakcie wprowadzania danych aplikacja może sygnalizować na ekranie monitora błędy (w kolorze czerwonym) i ostrzeżenia (w kolorze niebieskim).
- **BŁĘDY – powodują bezwzględną konieczność skorygowania danych zgodnie ze stanem faktycznym.**
- Mimo tej sygnalizacji przygotowane dane liczbowe należy wprowadzić do końca, a następnie postępować jak w ppkt 2 i 3.

Sporządzenie protokołu głosowania i podanie go do publicznej wiadomości – *pkt 109-120 Wytycznych PKW*

2. W przypadku gdy po wprowadzeniu wszystkich danych liczbowych aplikacja sygnalizuje **błędy lub błędy i ostrzeżenia**, należy wydrukować zestawienie błędów.

- Następnie **obowiązkiem OKW jest ustalenie przyczyny błędu i jego usunięcie** przez wprowadzenie w odpowiednich rubrykach prawidłowych danych liczbowych, bowiem bez usunięcia błędów protokół nie może zostać wydrukowany.
- W tym celu OKW powinna przeanalizować treść zestawienia błędów, sprawdzić odpowiednie dane liczbowe na arkuszach pomocniczych, sprawdzić prawidłowość działań arytmetycznych, a jeśli to jest konieczne – powtórzyć czynności związane z ustaleniem wyników głosowania (powtórzyć liczenie kart).

- Wydrukowane zestawienie błędów podpisują wszystkie osoby wchodzące w skład komisji uczestniczące w ustalaniu wyników głosowania oraz opatruje się je pieczęcią komisji. Dokument ten nie jest przekazywany do Okręgowej Komisji Wyborczej, lecz pozostaje w dokumentacji OKW;

Sporządzenie protokołu głosowania i podanie go do publicznej wiadomości – *pkt 109-120 Wytycznych PKW*

3. W przypadku gdy aplikacja nie sygnalizuje błędów (zostały usunięte lub ich nie było), a jedynie sygnalizuje **ostrzeżenia**, obowiązkiem OKW jest:

- przeanalizowanie treści ostrzeżeń;
- w razie stwierdzenia ich zasadności – dokonanie korekty danych liczbowych;
- jeżeli OKW, po analizie ostrzeżeń, dojdzie do wniosku, że dane liczbowe są prawidłowe, powinna wpisać w aplikacji uzasadnienie zajętego stanowiska, które znajdzie się na wydruku raportu ostrzeżeń;
- **raport ostrzeżeń podpisują wszystkie osoby wchodzące w skład OKW, uczestniczące w ustalaniu wyników głosowania oraz opatruje się go pieczęcią OKW;**
- **wydruk raportu ostrzeżeń OKW przekazuje wraz z protokołem do Okręgowej Komisji Wyborczej;**

Sporządzenie protokołu głosowania i podanie go do publicznej wiadomości – *pkt 109-120 Wytycznych PKW*

4. Jeśli aplikacja nie sygnalizowała błędów lub zostały one usunięte **należy wydrukować projekty protokołów głosowania**.
   Przed wydrukiem należy zaznaczyć w aplikacji członków OKW uczestniczących w ustaleniu wyników głosowania, którzy podpiszą protokół głosowania.
   Awaria drukarki lub inne przeszkody w wydrukowaniu projektów protokołów głosowania nie zwalniają OKW posiadającej obsługę informatyczną z obowiązku wprowadzenia do aplikacji danych ze sporządzonych ręcznie projektów protokołów głosowania;

5. **OKW zobowiązana jest sprawdzić zgodność danych z wydrukowanych projektów protokołów z ustalonymi wynikami głosowania**;

- **sprawdzenia dokonuje się poprzez <u>odczytanie na głos danych z wydrukowanych projektów protokołów,</u>**
- **porównanie ich z danymi z ręcznie sporządzonych projektów protokołów przekazanych operatorowi OKW**.

Sporządzenie protokołu głosowania i podanie go do publicznej wiadomości – *pkt 109 – 120 Wytycznych PKW*

Procedura wprowadzania danych do aplikacji oraz sprawdzenia poprawności sporządzenia projektów protokołów głosowania.

- Na każdym etapie prac w aplikacji, oprócz operatora OKW, **powinni brać udział wszyscy członkowie OKW obecni w lokalu wyborczym, w tym przewodniczący lub jego zastępca**;

- Przy tych czynnościach mogą być też obecni mężowie zaufania i obserwatorzy społeczni oraz obserwatorzy międzynarodowi.

- **Po wydrukowaniu z aplikacji projektów protokołów głosowania na listy kandydatów na posłów i kandydatów na senatora, jakakolwiek zmiana w danym projekcie protokołu, powoduje konieczność ponownego wydruku tego projektu protokołu.**

Sporządzenie protokołu głosowania i podanie go do publicznej wiadomości – *pkt 109-120 Wytycznych PKW*

- Wydrukowane protokoły głosowania na listy kandydatów na posłów i odrębnie na senatorów**, w dwóch egzemplarzach,** podpisują wszyscy członkowie OKW obecni przy ich sporządzeniu, także ci, którzy wnieśli do niego uwagi;
- **Oba egzemplarze obu protokołów opatruje się pieczęcią komisji;**
- Powyższe obowiązki dotyczą zarówno OKW, w których protokoły zostały sporządzone za pomocą wydruku, jak i OKW, w których z powodów technicznych protokoły zostały sporządzone ręcznie;
- Wszyscy członkowie OKW obecni przy sporządzeniu protokołów **parafują wszystkie strony obu egzemplarzy obu protokołów**, za wyjątkiem stron z podpisami członków komisji i stron pustych (dotyczy to przypadku drukowania dwustronnego).

SPORZĄDZENIE PROTOKOŁU

- Należy uważać, by parafy członków komisji nie były umieszczane na kodzie symbolu systemu informatycznego.
- Należy sprawdzić, czy wszystkie strony protokołów zawierają ten sam unikatowy kod protokołu.

Przykład

- Należy sprawdzić, czy protokoły są kompletne tj. czy zawierają wszystkie strony.
- Należy sprawdzić, czy protokoły podpisali wszyscy członkowie komisji obecni przy tej czynności. Czy umieszczono parafy wszystkich członków komisji na każdej stronie protokołów.
- Należy sprawdzić, czy do protokołów dołączono wszystkie załączniki wynikające z wpisów w poz. 15-22 protokołów.
- Należy sprawdzić, czy protokoły zostały opatrzone pieczęcią obwodowej komisji wyborczej.

PRZESŁANIE DANYCH Z PROTOKOŁÓW DO SYSTEMU INFORMATYCZNEGO WOW

Czynność ta może być wykonana dopiero po podpisaniu oraz parafowaniu protokołu przez wszystkich obecnych przy tej czynności członków OKW oraz opatrzeniu protokołu pieczęcią OKW.

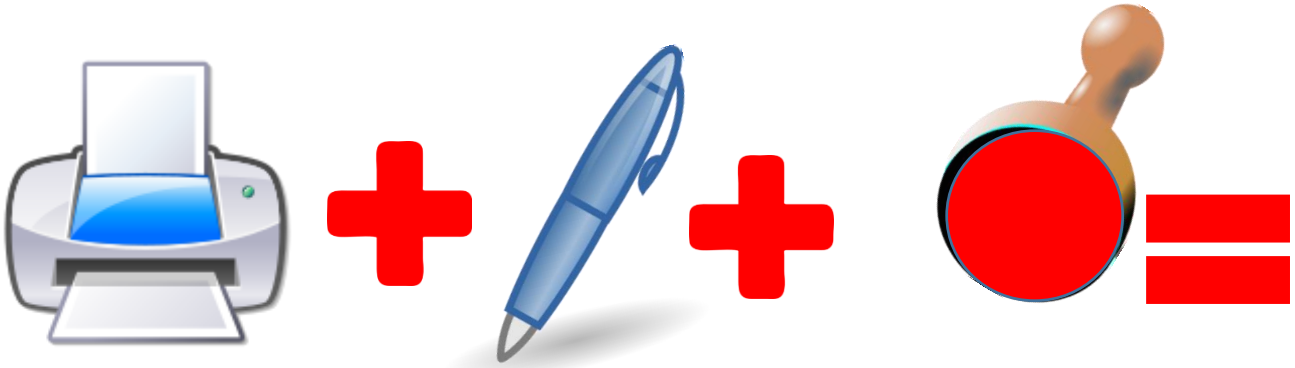

PRZESŁANIE DANYCH Z PROTOKOŁÓW DO SYSTEMU INFORMATYCZNEGO WOW

Przesłania danych, w imieniu komisji dokonuje operator OKW.

Sporządzenie protokołu głosowania i podanie go do publicznej wiadomości – *pkt 114-115 Wytycznych PKW*

1. Operator OKW dokonuje zapisu danych z protokołów na nośniku elektronicznym TYLKO w sytuacji, gdy OKW nie miała możliwości wprowadzenia do sieci elektronicznego przekazywania danych z protokołów.

2. Komisja sporządza co najmniej dwie kopie protokołu głosowania na listy kandydatów na posłów oraz co najmniej dwie kopie protokołu głosowania na kandydatów na senatora.

- Kopie protokołu głosowania, w miarę możliwości technicznych powinny być kserokopiami protokołów sporządzonych przez OKW.
- Jako kopie można wykorzystać także wydruki dodatkowych egzemplarzy projektów protokołów (w OKW korzystających ze wspomagania informatycznego).
- Kopie protokołu w OKW, które nie miały obsługi informatycznej i nie miały możliwości zrobienia ich kserokopii, sporządza się ręcznie z wykorzystaniem dodatkowych formularzy protokołu głosowania wówczas w **tytule formularza należy wykreślić wyraz „protokół" i wpisać wyrazy „kopia protokołu".**

Sporządzenie protokołu głosowania i podanie go do publicznej wiadomości – *pkt 114-115 Wytycznych PKW*

- **Kopie poświadczają za zgodność z oryginałem członkowie komisji obecni przy ich sporządzeniu, podpisując je, parafując każdą stronę i opatrując je pieczęcią komisji.**
- Obowiązki te dotyczą zarówno komisji, w których kopie protokołów są kserokopiami protokołów, zostały sporządzone ręcznie, lub w których zostały ona sporządzone w systemie informatycznym.

Sporządzenie protokołu głosowania i podanie go do publicznej wiadomości – *pkt 116 Wytycznych PKW*

3. Po jednym egzemplarzu każdej kopii protokołów głosowania, po zabezpieczeniu przed wpływem warunków atmosferycznych (deszcz itp.) OKW wywiesza w miejscu łatwo dostępnym dla zainteresowanych i widocznym po zamknięciu lokalu.

Kopie protokołów powinny być wywieszone w taki sposób, żeby możliwe było ich odczytanie także z wózka inwalidzkiego.

Jeżeli w treści uwag zostaną zamieszczone dane osobowe, należy je zanonimizować (zasłonić, ukryć) na kopii protokołu podawanej do publicznej wiadomości (*pkt 107 Wytycznych PKW*).

Wywieszenie kopii protokołu głosowania winno nastąpić niezwłocznie po sporządzeniu protokołu, jednak nie wcześniej niż po godzinie 21.00.

Sporządzenie protokołu głosowania i podanie go do publicznej wiadomości – *pkt 117-118 Wytycznych PKW*

- **Poza przypadkami nadzwyczajnych wydarzeń (np. katastrofa budowlana dotycząca budynku, w którym znajduje się lokal wyborczy), OKW nie może opuścić lokalu wyborczego przed wywieszeniem kopii protokołu głosowania.**
- **Przewodniczący OKW ustala z członkami OKW sposób komunikowania się w razie potrzeby zwołania posiedzenia w przypadku nieprzyjęcia protokołu przez pełnomocnika Okręgowej Komisji Wyborczej lub przez Okręgową Komisję Wyborczą.**
- **Członkowie OKW zobowiązani są do pozostawania w gotowości do wzięcia udziału w ewentualnym posiedzeniu OKW w takim przypadku.**

PRZEKAZANIE PROTOKOŁÓW GŁOSOWANIA PEŁNOMOCNIKOWI OKRĘGOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

Drugi egzemplarz kopii protokołu głosowania w obwodzie przewodniczący OKW lub jego zastępca przekazuje niezwłocznie wójtowi, za pośrednictwem pełnomocnika Okręgowej Komisji Wyborczej – *pkt 119 Wytycznych PKW.*

Kolejne egzemplarze kopii protokołów głosowania sporządza się w odpowiedniej liczbie i przekazuje członkom OKW oraz mężom zaufania.

Nie jest to decyzja uznaniowa OKW, lecz jej obowiązek.

PRZEKAZANIE PROTOKOŁÓW GŁOSOWANIA OKRĘGOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

– pkt 121 Wytycznych PKW

Jeden egzemplarz protokołu głosowania na listy na posłów wraz ze wszystkimi załącznikami do niego jeśli były sporządzone tj. adnotacje komisji, które nie zmieściły się w protokole, ewentualne zarzuty wniesione przez mężów zaufania i/lub członków komisji oraz zajętym wobec nich stanowiskiem komisji umieszcza się w pierwszej kopercie, którą zakleja się, pieczętuje na złączeniach oraz opisuje:

„Wybory do Sejmu
Okręg wyborczy nr .....
Obwód głosowania nr ..... Gmina .....
Adres siedziby Obwodowej Komisji Wyborczej
.....”

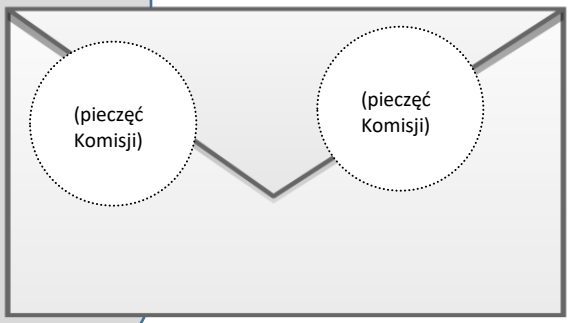

PRZEKAZANIE PROTOKOŁÓW GŁOSOWANIA OKRĘGOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

– pkt 121 Wytycznych PKW

Jeden egzemplarz protokołu głosowania na kandydatów (kandydata) na senatora wraz ze wszystkimi załącznikami do niego jeśli były sporządzone tj. adnotacje komisji, które nie zmieściły się w protokole, ewentualne zarzuty wniesione przez mężów zaufania i/lub członków komisji oraz zajętym wobec nich stanowiskiem komisji umieszcza się w drugiej kopercie, którą zakleja się, pieczętuje na złączeniach oraz opisuje:

„Wybory do Senatu
Okręg wyborczy nr .....
Obwód głosowania nr ..... Gmina .....
Adres siedziby Obwodowej Komisji Wyborczej
.....”.

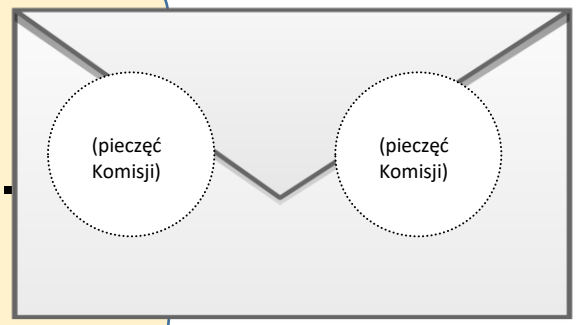

PRZEKAZANIE PROTOKOŁÓW GŁOSOWANIA OKRĘGOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

– pkt 121 i 123 Wytycznych PKW

W trzeciej kopercie umieszcza się:

kopię protokołu głosowania na listy kandydatów na posłów oraz kopię protokołu głosowania na kandydatów na senatora, wraz ze wszystkimi załącznikami – *pkt 124 ppkt 1 Wytycznych PKW*;

Kopie protokołów głosowania
w wyborach do Sejmu i do Senatu
Obwód głosowania nr ..... Gmina .....
Adres siedziby Obwodowej Komisji Wyborczej
.....”

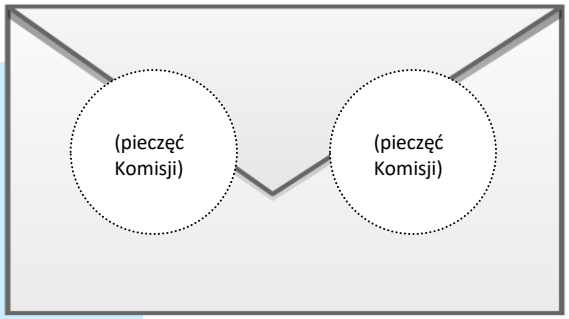

PRZEKAZANIE PROTOKOŁÓW GŁOSOWANIA OKRĘGOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

W czwartej kopercie umieszcza się: raport lub raporty ostrzeżeń (jeśli zostały sporządzone) oraz **nośnik elektroniczny – TYLKO** gdy OKW miała obsługę informatyczną, a **dane z protokołów nie zostały wcześniej przesłane za pomocą sieci elektronicznego** przekazywania danych.

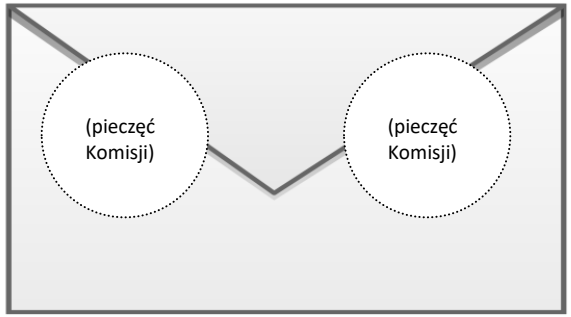

PRZEKAZANIE PROTOKOŁÓW GŁOSOWANIA OKRĘGOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

Wskazane w poprzednich slajdach **dokumenty w kopertach 1 - 4 należy przekazać wyłącznie pełnomocnikowi Okręgowej Komisji Wyborczej lub osobie przez niego upoważnionej, a ich przekazanie potwierdza się na piśmie.**

W czasie przewożenia i przekazywania kopert z protokołami mogą być obecni mężowie zaufania i obserwatorzy międzynarodowi.

POPRAWIENIE NIEZGODNOŚCI W PROTOKOŁACH GŁOSOWANIA

- W przypadku niezgodności arytmetycznych stwierdzonych przez pełnomocnika Okręgowej Komisji Wyborczej na podstawie otrzymanej kopii protokołu, pełnomocnik zwraca przewodniczącemu OKW do poprawienia protokół w nienaruszonej kopercie.
- Poprawienie protokołu przez OKW może polegać na sporządzeniu nowego protokołu głosowania w obwodzie.
- O sposobie sprostowania niezgodności arytmetycznych OKW zawiadamia telefonicznie pełnomocnika Okręgowej Komisji Wyborczej i po uzyskaniu potwierdzenia, że zostały one usunięte, poprawia protokół.

PRZEKAZANIE PROTOKOŁU GŁOSOWANIA OKRĘGOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ
- po poprawieniu - *pkt 131-132 Wytycznych PKW*

- **Błędnie sporządzony protokół stanowi dokument z głosowania.**
- **Na pierwszej stronie protokołu należy uczynić adnotację „WADLIWY”.**
- **Adnotację tę opatrują podpisami wszyscy członkowie OKW obecni przy tej czynności.**
- **Adnotację opatruje się pieczęcią OKW.**

PRZEKAZANIE PROTOKOŁU GŁOSOWANIA OKRĘGOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ
- po poprawieniu - *pkt 131-132 Wytycznych PKW*

Prawidłową treść protokołu należy podać ponownie do wiadomości publicznej poprzez wywieszenie protokołu w siedzibie komisji, obok wywieszonej pierwotnie kopii protokołu, którą należy opatrzyć adnotacją „WADLIWY” – pkt 116 Wytycznych PKW

PRZEKAZANIE PROTOKOŁU GŁOSOWANIA OKRĘGOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ
- po poprawieniu - *pkt 131-132 Wytycznych PKW*

- **Poprawiony protokół OKW przekazuje ponownie w tym samym jak uprzednio trybie - pkt. 121-125 Wytycznych PKW, wraz z jego kopią, pełnomocnikowi Okręgowej Komisji Wyborczej.**

- **Po otrzymaniu poprawionej kopii protokołu pełnomocnik sprawdza, czy błędy usunięto i potwierdza poprawność ustalonych danych.**

POPRAWIENIE NIEZGODNOŚCI W PROTOKOŁACH GŁOSOWANIA

Na podstawie kopii protokołów z poprawnie ustalonymi danymi odrębnie w wyborach do Sejmu i do Senatu przekazanej pełnomocnikowi Okręgowej Komisji Wyborczej, koordynator gminny ds. informatyki potwierdza każdy protokół w systemie WOW – pkt 126 Wytycznych PKW.

PRZEKAZANIE PROTOKOŁU GŁOSOWANIA OKRĘGOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

Najczęstsze błędy techniczne popełniane przez OKW, które powodują konieczność ponownego sporządzenia protokołu lub też dokonania zmian w protokole:

- **brak odciśniętej pieczęci na protokole,**
- **brak części podpisów członków OKW na protokole,**
- **protokół został dostarczony jako niekompletny – brak strony lub dołączono stronę (strony) z innej wersji protokołu,**
- **do koperty włożono kserokopię zamiast oryginału protokołu,**
- **dostarczono pustą kopertę.**

POSTĘPOWANIE Z DOKUMENTAMI Z WYBORÓW – *pkt 135-138 Wytycznych PKW*

Po sporządzeniu protokołów głosowania i podaniu ich do publicznej wiadomości OKW składa do <u>opakowań zbiorczych osobno</u>:

sporządzone wcześniej, opisane pakiety zawierające posegregowane:

- **karty nieważne,**
- **karty ważne,**
- **niewykorzystane karty do głosowania.**

Do opakowania zbiorczego przeznaczonego na karty do głosowania, nie można pakować żadnych innych dokumentów z wyborów oraz materiałów biurowych lub wyposażenia komisji.

Po dokładnym zamknięciu opakowanie zbiorcze zapieczętowuje się, przy użyciu pieczęci komisji, w sposób uniemożliwiający jego otwarcie bez naruszenia odcisku pieczęci.
W przypadku użycia worków do przygotowania opakowań zbiorczych, komisja zamyka worek oklejając go dokładnie taśmą klejącą i nakłada plombę strunową, jeżeli została przekazana komisji.

POSTĘPOWANIE Z DOKUMENTAMI Z WYBORÓW – *pkt 135-138 Wytycznych PKW*

W odrębnym pakiecie – drugim - powinny być zapakowane:

- **drugie egzemplarze protokołów głosowania,**
- **spis wyborców wraz z dołączonymi do niego zaświadczeniami o prawie do głosowania i aktami pełnomocnictwa,**
- **lista wyborców, którzy udzielili pełnomocnictwa do głosowania, na której komisja odnotowywała fakt głosowania przez pełnomocnika,**
- **pakiety zawierające koperty zwrotne (bez kart do głosowania!!!),**
- **zarejestrowany przez mężów zaufania przebieg czynności OKW, o ile został dołączony jako dokument z wyborów,**
- **wszystkie arkusze pomocnicze i niewykorzystane formularze protokołu (także błędnie wypełnione),**
- **wadliwie sporządzone protokoły głosowania,**
- **drugie egzemplarze raportu ostrzeżeń.**

Pakiet zawierający ww. dokumenty opisuje się, pieczętuje i zabezpiecza przed możliwością niekontrolowanego otwarcia.

Pakiety z kartami do głosowania i ww. materiały wyborcze będą podlegały przekazaniu do właściwych archiwów państwowych.

POSTĘPOWANIE Z DOKUMENTAMI Z WYBORÓW – *pkt 135-138 Wytycznych PKW*

Kolejny - trzeci - pakiet stanowiący odrębną paczkę, którą opisuje się i pieczętuje powinien zawierać pozostałą dokumentację z działalności OKW, w tym:

- **protokoły posiedzeń i uchwały,**
- **inne dokumenty z pracy OKW m. in. protokoły, pokwitowania i potwierdzenia przyjęcia lub przekazania dokumentów i materiałów *(np. protokół odbioru dokumentów i materiałów wyborczych, protokolarne przekazanie kart do głosowania, protokół ze sprawdzenia kart do głosowania, pokwitowanie przekazania nakładek na karty do głosowania sporządzone w alfabecie Braille'a, pokwitowanie przekazania pełnomocnikowi Okręgowej Komisji Wyborczej dokumentów z głosowania w obwodzie przeznaczonych dla tej Komisji, ewentualnie protokół określający liczbę ostemplowanych kart do głosowania celem sporządzenia pakietu wyborczego do głosowania korespondencyjnego),***
- **dokumenty wytworzone przez OKW w związku z przeprowadzeniem głosowania przy zastosowaniu urny pomocniczej.**

PLOMBY WYBORCZE

Urzędnicy wyborczy oraz członkowie OKW otrzymają do swojej dyspozycji plomby typu:

plomba jednorazowa - naklejka foliowa

plomba strunowa

Każda z plomb jest opatrzona unikatowym numerem.

PLOMBOWANIE WORKA
PRZY ZASTOSOWANIU PLOMBY STRUNOWEJ

- **Upewnić się, że w worku umieszczono tylko pakiety zawierające karty ważne, nieważne i niewykorzystane do głosowania.**
- **Ciasno „zrolować” wlot worka.**
- **Okleić wlot worka taśmą klejącą.**

PLOMBOWANIE WORKA
PRZY ZASTOSOWANIU PLOMBY STRUNOWEJ

- **Nałożyć plombę strunową w sposób uniemożliwiający jej ściągnięcie z worka.**
- **Worek można bezpiecznie transportować.**

W przypadku, gdy worek zostanie zabezpieczony plombą strunową, bez uprzedniego zabezpieczenia taśmą klejącą, plomba może zostać rozerwana.
Unikatowy numer plomby przewodniczący OKW wpisuje do wewnętrznego protokołu.

POSTĘPOWANIE Z NAKLEJKĄ FOLIOWĄ

OKW otrzymają także plomby (nalepki foliowe).

Biała - naklejona na plombę etykieta, przeznaczona jest na odciśnięcie pieczęci obwodowej komisji wyborczej.

Naklejka foliowa, w przypadku jej naruszenia po uprzednim naklejeniu na powierzchnię przedmiotu (obiektu) chronionego, informuje o nieuprawnionej ingerencji poprzez pojawienie się na powierzchni plomby, ukośnych napisów „OPEN VOID”.

<u>OKW zobowiązana jest do ewidencjonowania użycia plomb.</u>

POSTĘPOWANIE Z DOKUMENTAMI Z WYBORÓW – *pkt 135-138 Wytycznych PKW*

Po otrzymaniu informacji o przyjęciu protokołów głosowania przez Okręgową Komisję Wyboczą przewodniczący OKW przekazuje w depozyt urzędnikowi wyborczemu:

1/ wszystkie opakowania zbiorcze zawierające karty do głosowania,
2/ paczkę z materiałami wyborczymi dot. przeprowadzonego głosowania stanowiącymi dokumentację niearchiwalną, podlegającymi przekazaniu do archiwum państwowym,
3/ pakiet z dokumentami z wyborów z pracy OKW stanowiącymi dokumentację archiwalną.

<u>Ponadto przewodniczący OKW przekazuje:</u>
a/ pieczęć komisji,
b/ niezużyte plomby wyborcze,
c/ osłony na spis wyborców,
d/ nakładki na karty do głosowania sporządzone w alfabecie Braille'a.

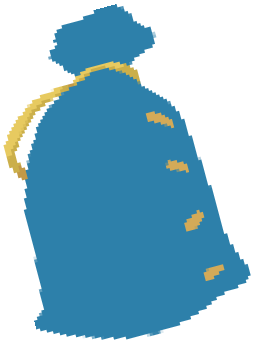

Sposób przekazania należy uzgodnić wcześniej z osobami, którym materiały te są przekazywane.

Krajowe Biuro Wyborcze